ZAFERİN GÜVENCESİ ÖRGÜTLÜLÜKTÜR

TBKP LİDERLERİYLE SÖYLEŞİ

AYLIK
GENÇLİK
DERGİSİ
Nisan '88
80
900 TL
KDV Dahil

YARIN

SOLDA YENİ BİR POLİTİK KÜLTÜR YARATILMALIDIR

- Çevre ve Yaşam
- Filistin'in Onuru Gençlik

- Genç Nazım
- Sinema ve Müzik Yazıları

- Liseliler Barışı Yazıyor
- Yarın, Avrupa Gençlik Örgüteri Toplantısında

BU SAYIDA

YAŞAMIN SESİ
Mustafa Okan 3

DERNEKLER KAPATILAMAZI
ZAFERİN GÜVENCESİ ÖRGÜTLÜLÜKTÜR
Yarın 5

DERNEKLER ÖĞRENCİ HAKLARI İÇİN VARDIR
ÖĞRENCİ HAKLARI İÇİN SAVUNULMALIDIR
Fatih Güven 6

DEMOKRATİK, BİRLEŞTİRİCİ, MÜCADELECİ PERSPEKTİF
Nergis Algün 7

SOL İÇİN YENİ İLİŞKİLER BİÇİMİ VE ÖĞRENCİ GENÇLİK
Yasemin Çongar 8

YENİ BİR POLİTİK KÜLTÜR, YENİ BİR ÇALIŞMA TARZI 10

DİKKAT BURASI BOLU 12

HERŞEYİN BAŞI DİSİPLİN
Bülent Eryılmaz 13

16 Mart: GENÇLİK FAŞİST KATLİAMLARI UNUTMUYOR
Yarın İstanbul Bürosu 14

ÇEVRE VE YAŞAMIN SÜRDÜRÜLMESİ ŞANSI
Gül Bilgin 16

TEK ÇIKAR YOL KÖPRÜLERİ ATMAK MI?
Güler Öztürk 17

HEP BİRLİKTE KALICI VE YAŞAMSAL KILACAĞIMIZ
BİR AVRUPA EVİ
Mustafa Okan 18

"YAPILMASI GEREKEN ŞEY, HER KESİMDE DEMOKRASİ İSTEĞİNİ YÜKSELTMEK, BİRLEŞİK BİR HAREKET HALİNE GETİRMEKTİR."
Nihat Sargın - Haydar Kutlu 20

İŞKENCENİN ÖNLENMESİ İÇİN ETKİN ÇABA
Ercüment Konukman 22

KÜRT SORUNU ÜZERİNE SHP MİLLETVEKİLLERİ İLE SÖYLEŞİ
Söyleşi: Timur Türkan 23

FİLİSTİN: İMİ ÖRGÜTLENMİŞ VE DİSİPLİNLİ BİR DİRENİŞ
Türkçesi: Gürhan Uçkan 24

ORTA AMERİKADA BARIŞ
Ekim Yücel 25

GENÇ MİLLETVEKİLLERİ İLE DEMOKRASİ VE GENÇLİK ÜZERİNE SÖYLEŞİ
Söyleşi: Beyhan Suncal 26

DERGİLER TARTIŞIYOR: YENİ AŞAMA
ÜSENİN ÜNİVERSİTE SINAVINDA PAYI ÇOK AZ
Özgür Mutlu - Gonca Kay 28

SINDÜSTRİ MESLEK LİSELERİNDE STAJ: UCUZ İŞÇİLİK
Haydar Taş 29

LİMONCULAR GENÇLİĞİ ÇİZİYOR
Söyleşi: Yarın İstanbul Büro 30

GENÇ NAZIM II
Zeki Yücel 32

I. ANKARA FİLM ŞENLİĞİ ARDINDAN
Söyleşi: Pınar Buyruk 34

BU KADININ ADI YOK
Ayşe Tunca 35

YARIN GENÇLİK SÖLENİ
Yarın Kartal Bürosu 36

"HER GRUP ÖZGÜN YANINI SERGİLEYEBİLMELİDİR"
Grup Merhaba 37

ÖDÜLLÜ BULMACA 38

OKURDAN 39

NÜKLEER SAVAŞTAN NE BEKLENEBİLİR
Leziz Onaran 40

LİSELİLERARASI YAZI YARIŞMASI 40

YARIN, YENİ ÇÖZÜM VE YENİ ÖNCÜ'NÜN ORTAK BASIN AÇIKLAMASI

YARIN, Yeni Çözüm ve Yeni Öncü dergileri yaptıkları ortak basın açıklamasıyla DEMKAD'ın "faaliyetine son" edilmesini kınadılar. Açıklamada, "12 Eylül mantığının sivil ifadesi ANAP iktidarı, yeni yasa ve tasarılarında her türlü karşı çıkışı denetim altına almaya çabalıyor" denildi ve "Demokrasi mücadelesinin bu kirden beslenmesinin engellenemeyeceği" vurgulandı.■

DEÜ MÜHENDİSLİK MİMARLIK FAKÜLTESİ-ÖD DİLEKÇE KAMPANYASI

DOKUZ Eylül Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Öğrenci Derneği, altı yıllık okullarda son sınıf öğrencilerine üç derse kadar sınavsız sınav hakkı tanınmasına ilişkin Danıştay Kararının, Ege Üniversitesi'nde uygulanmasına karşın Dokuz Eylül Üniversitesi'nde uygulanmaması nedeniyle 3 Mart 1988 tarihinde bir dilekçe kampanyası başlattı. 50 kadar dilekçeyi Rektörlüğe iletmek isteyen öğrenciler, Rektör ile görüştürülmediler. Aralarından seçilen üç temsilci rektör yardımcısı ile bu konuda görüştü. Rektör yardımcısı Rektörün toplantıda olmasının nedeniyle görüşmenin mümkün olmadığını, eldeki yönetmelik ile bu kararın uygulanamayacağını ve SÜ'nün de bu kararı nasıl uygulayacağını bilmediklerini söyledi.■

HASAN HÜSEYİN HOLLANDA'DA ANILDI

HOLLANDA'da yayınlanmakta olan İLETİŞİM Kültür ve Sanat Dergisi, 26 Mart 1988'de Hollanda'nın Lahey şehrinde Hasan Hüseyin'in 60. yıl etkinlikleri çerçevesinde "Özgün Hasan Hüseyin'i Anma Gecesi" düzenledi. İletişim Dergisi'nin Toplumcu-gerçekçi edebiyatımızın güçlü sesi Hasan Hüseyin'i Hollanda kamuoyuna ve Hollanda'da yaşayan 1. ve 2. kuşaktan Türkiyeli'lere daha yakından tanıtmak amaç, ile düzenlediği gecede Hollanda'lıçinden ve dışından, birçok sanatçı ve profesyonel sanatçı davet edildi.

ÖZERK-DEMOKRATİK ÜNİVERSİTE AMBLEM YARIŞMASI

İTÜ Maden Fakültesi Öğrenci Derneği, almış olduğu karar sonucunda Özerk-Demokratik Üniversite'yi sembolize edecek bir amblem yarışması açtı.

Özerk-Demokratik Üniversite mücadelesinin bileşenleri olan en geniş öğrenci yığın ve temsilcileri olan Öğrenci Derneklerinin, meslek odalarının, sendikaların, bütün demokratik kurum ve liflerin katılımıyla oluşturulacak olan yarışmanın koşulları:

— Konu olarak Özerk-Demokratik Üniversite'yi almak

— YÖK'de görev almamış olmak yeterlidir.

— Yarışma öğrenci, işçi, memur ve bütün insanlık gruplarından kişilerin katılımına açıktır.

— Boyut ve teknik konularda kısıtlama yoktur.

Yarışmaya kalem süresi 1-30 Nisan tarihleri arasındadır

— Yarışmada birincilik kazanan eserin sahibine 1 kasetlik Ruhi Su seti ücretsiz olmak üzere verilecektir.

BAŞVURU ADRESİ:
Remzi GEDİKOĞLU
Mustafa Mazhar Bey Caddesi
Bozkoç Sokak Feraye Apt.
No: 10/9 Söğütlüçeşme/İSTANBUL■

BURDUR EĞİTİM YÜKSEKOKULU'NDA AÇLIK GREVİ

AKDENİZ Üniversitesi Burdur Eğitim Yüksek Okulu öğrencileri, YÖK'ün 44. maddesinin Marxçı keyfi biçimde yorumlanması sonucu okuldan ahlaksız arkadaşlarının geri alınması için açlık grevine başladılar. Burdur Eğitim Yüksek Okulu'nda, 44. maddenin keyfi biçimde yorumlanması sonucu bazı öğrenciler 4 dersse kadar devam hakkı alırken, 60 kadar öğrenci yıl kaybetti, 19 öğrenci ise okuldan atıldı. Bu durumu protesto eden BEYO öğrencileri 16 Mart 1988 günü yaklaşık 400 öğrencinin katıldığı yemek boykolundan sonra açlık grevine başladılar. Daha sonra Adliye, SHP ve sınıfsal bürolarının bulunduğu merkezde oturma eylemi yapan öğrencilerden 44'ü gözaltına alınarak Savcılığa sevk edildi. Savcılığın 44 öğrenci hakkında takipsizlik kararı vermesinden sonra açlık grevine bir öğrenci evinde devam edildi. Basın mensupları ile birlikte Valiliği ziyaret eden öğrenciler, Validen durumlarının okullarılacağına ilişkin söz aldıktan sonra yeniden okul idaresine başvurdular. Okul idaresi de yaptığı ilk toplantı sonrasında "Aktsm öğrencileri için atılmalarını durdurulduğunu" açıkladı. Açlık grevi yapan öğrenciler yaptıkları son basın açıklamasında mücadelelerinin tüm öğrenciler ve demokrat kesimlerce desteklenmesini istediklerini belirttiler.■

AÜ HUKUK FAKÜLTESİ-ÖD BÜLTENİ ÇIKTI

AÜ HUKUK Fakültesi Öğrenci Derneği bülten çıkarmaya başladı. Bir süre sınıf geçici kurul yapısını keyfi biçimde engelleyen dernek, tüm fakülte öğrencilerine ulaşmak amacıyla çıkardığı bülteniyle, bütünleşme yolunda bir adım daha attı.

İlk sayısında eğitimle ilgili kurulan hukuk kurallarına aykırı bir biçimde engellenmesi konusuna yer verilirken, "Hukuk Fakültesi'nde Hukuka Saygı" çağrısında bulunuldu.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ'NDE YEMEĞE HÜCUM(MU?)

SÜÖD (Selçuk Üniversitesi Öğrenci Derneği) bir açıklama yaparak İlkiyet Gazetesi'nde 9 Mart'ta yayınlanan "Selçuk Üniversitesi'nde Ucuz Yemeğe Hücum" başlıklı haberle ilgili, muhabirin "gözünden kaçmış" birkaç kuruşu dile getirdi.

Öncelikle, sözedilen olayın şehir merkezinden 30 km uzaktan geçtiği ve tanınan süreler içinde öğrencilerin yemek yiyebilmesi için, dakikada 30-40 öğrencinin yemek almak zorunda olduğunu vurguladılar.

Açıklamada, Rektör Prof. Dr. Halil Cin'in gazeteye yaptığı açıklama "sansür kararı" olarak nitelendirildi. "Sanki üniversitenin rektörün çiftliğidir, bütçesi tarafından finanse edilmektedir ve kamuoyuna hesap verilmemelidir" denildi.

Rektörün yaptığı açıklamada, "yemeklerin kalitesi olması, basın değerinin yüksek olması için elimizden gelen yapıyoruz" dediğine dikkat çekilirek, "geçtiğimiz günlerde aynı binalarda başlatılan imza kampanyasına kendisi öğrencilere, ödemli bazılar uygulanmış ve öğrenciler sözlükçe(!) tehdit edilmiş, haklarında disipün soruşturmaları açılmıştır" denildi.■

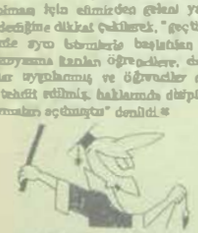

CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİ DERNEĞİ KARİKATÜR YARIŞMASI

CUMHURİYET Üniversitesi Öğrenci Derneği, CÜ öğrencileri için, "Öğrenci Sorunları" konulu karikatür yarışması düzenledi. Son katılma tarihi 28 Nisan olan yarışmanın ödülleri 13 Mayıs 1988'de düzenlenecek ve tüm öğrencilerin davetli olduğu çay partisinde verilecek.

İÜ ORMAN FAKÜLTESİ'NDE 8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ KUTLANDI

8 MART Dünya Kadınlar Günü, İÜ Orman Fakültesi'nde kutlandı. Kutlamanın bizce en ilginç noktası, kız erkek oranının beşte-bir gibi eşitsiz bir oran oluşturduğu, öğrenci ve öğretim üyelerinin konumu nedeni ile sosyal ve kültürel etkinliklerin çok az olduğu fakültede kutlanmanın yoğun bir ilgi ile karşılanmasıydı.

Kutlamada, kadın yazarların ve kadın konulu kitapların sergilendiği bir kitap standı açıldı, "Türkiye'de Kadın" konulu bir seminer düzenlendi, fakültedeki dernek panosu kadın ve kadınlar günü konulu yazı, afiş ve karikatürlerle dolduruldu. Bunun yanında kadınlar günü için hazırlanan rozetler öğretim üyeleri ve öğrencilerin yakalarına takıldı.

Pano ve duvarlarda sergilenen afişlerin başta gelenleri, "Bir feminist değilse", "Önce insan, sonra kadına", "Kadının onuru, toplumsal yaşamın aydınlık bir parçasıdır" konulu afişlerdi.

Kutlamadan sonra bir basın açıklaması yapan 8 Mart Kutlama Komitesi, "kadının toplumsal yaşamda yeralma sıralamada artan bir hızla ilerlediğini ve Dünya Kadınlar Günü'nün İÜ Orman Fakültesi'nde her yıl daha geniş coşkuyla kutlanacağını" bildirdiler.■

BAFOK 2. ULUSAL FOTOĞRAF YARIŞMASI

BAFOK 2. Ulusal Fotoğraf Yarışması düzenliyor. Yarışmanın konusu, ruh sağlığının temel unsuru olması nedeniyle "SEVGİ" olarak belirlenmiş. Yapıtların gönderileceği yarışma adresi:

Dr. Tımuçin Orel
Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi
Nöroloji Servisi
Bakırköy/İSTANBUL
Tel: 571 60 60/343 ve 572 85 85/343

Yarışmada verilecek ödüller:
200.000.- TL ve Plaket
100.000.- TL ve Plaket
50.000.- TL ve Plaket■

YARIN'DAN

Yaşamın Sesi...

"SOYKIRIM olanı önce onu niçin, hala canlı olan son birkaç kişiden başlayarak bütün Ermeni Toplumu için yapmak. Sonra, belleği oluşturmak. Bilinçleri olmuş etkisizleştirmek için onları yoketmek, yoketmek için geçmişleriyle hesaplaşmak." İşte bugün Ankara demokratik öğrenci hareketi'ne ilişkin olası budur. Bu gün, antidemokratik sistemin, o kendisidir. Gençleri sağır, dilsiz yapan düzenin yetersizliği ülkeyi, -hakkında yanık ölen şeyler üzerinde konuşmak- bir geleneğe dönüştürmüştür. Bu, demokrasi mücadelesini yeniden toplumun gündemine getirmektedir. "Kürt sorunu vardır" biçiminde kabul edilmeyen bir ülkede, bu, "demokrasi mücadelesini yeniden toplumun gündemine getirmek" demektir. İşte bu, demokrasi mücadelesini yeniden toplumun gündemine getirmek için yapılan bir yarışmadır "Kürt sorunu vardır" biçiminde kabul edilmeyen bir ülkede, bu, "demokrasi mücadelesini yeniden toplumun gündemine getirmek" demektir. İşte bu, demokrasi mücadelesini yeniden toplumun gündemine getirmek için yapılan bir yarışmadır. Gençlik, bu alanı planlı olarak kaybetmiş değildir. Demokrasi güçleri bu saptırılmış planına karşı sürekli bilinçsizleştirilmiştir. Demokrasinin öncüsü hareketi öğrencileri örgütlerine sahip çıkmaktan, kuruluşu bu sahip çıkışı yıpratmaya ve bölünmelere karşı korumaktan imtina değildir, onu güçlendirmek, kitleselleştirmek, etkinliğini artırmak için

İKTİDARIN öğrenci derneklerine ilişkin yeni yaklaşımının ilişkin değerlendirmeler bu sayımızda ayrıca bir yer tutuyor. Bu saldırılara karşı birlikte mücadele, demokratik öğrenci hareketinin bugünü ve geleceği için ilişkilerde yeni bir bahçe, yeni bir anlayış zorunlu kılıyor. Herşeyi gören anlayışın bu anlayışa boyun eğdirilmeye, birbirimizi dinlemeye, hepimizin haklarını ve çıkarlarını gözeten temaz noktaları ve ortak yaklaşımları bulmaya çalışan bir ilişkiler biçimi bugünü ve geleceğe ilişkin mücadelenin başarısı için zorunludur. Unutulmamalıdır ki, "geçmiş deneyim bir kazanç ve ya duraklar" olmalı "çözüm arayışını güçleştiren bir yük" değil.

SOL içi yeni bir politik ilişkinin yapılanmasına ilişkin bir tümdür tartışılmasında yerakın yazılar bu sayımızda ağırlıklı olarak ele alınıyor.

NİHAT Sargın ve Haydar Kutlu'nun ağır tutuklamalar sonrasında tutuklanmaları üzerinden aylar geçti. Hakkımızda açılan davanın iddianamesi ise henüz önümüzde. Bu daha, TCK'nın 141 inci maddesinden ölüm cezası istemiyle açılan ilk dava olma özelliğine sahipse de, siyasal bir nitelik taşımaktadır. Bu sayımızda, Sayın Nihat Sargın ve Sayın Haydar Kutlu ile ülkemizin gündemindeki en önemli sorunlar- demokrasi kavramı mücadelesinde gençliğin rolü ve TBKP'yi kuruluşunun bu mücadeledeki yeri üzerine yaptığımız söyleşiyi okurlarımıza sunuyoruz. Sayın Sargın ve Sayın Kutlu'ya sorularımızı yanıtladıkları için teşekkür ediyoruz.

YARIN, geçtiğimiz ay Viyana'da düzenlenen Avrupa Genelik Örgütleri Konfederasyon Toplantısı'na davetli olarak katıldı. Gençliğin ülkelerinin politikasında ve dünyanın önemli bir öznesi olan bu toplantıya ilişkin izlenimlerimiz yine bu sayımızda yeralıyor.

YARIN, demokrasinin kurumsal mücadelesini bir üst düzeye çıkarmak için bu bahar, "Bütün Halkın" uygulanan olanaklı topraklarda yaşanan halkın oyunları üzerine SHP Kars milletvekili Mehmet Alınak ve Mardin milletvekili Ahmet Ekmen ile yaptığımız söyleşiye de okurlarımızın dikkatini çekmek istiyoruz.

GENÇLİK ve barış. Bu iki sözcüğün bazı ülkelerimizde dayanışmayı gösteriyor. Tüm ülkelerimizlere karşı kurulmasına çalışılan Nükleer Savaşın Önlenmesi için Hekimler Derneği Genel Başkanı Leziz Onaran'ın yazısı da bu gerçeğin altını çiziyor. Dergimizin Beş gençler arasında düzenlediği "Türkiye ve Yunanistan Gençliğinin Ortak İlkeleri: Barış, Dostluk, Kardeşlik" konulu yazı yarışmasının katılım sınırının kalabalıklarının yarışmanın bekliyoruz. Yarışmaya ilişkin ayrıntılı bilgi 40 ıncı sayfamızda yeralıyor.

"GENÇ Nazım" yarışmasının ödüllerini Dış toplantısı yapılarından birçok ülkede bu sayımızda da ilkini ve son bölümünü yayınlıyoruz. Geçtiğimiz ay yapılacaktı ama Antakya Film Şenliği'ni Mahmut Talı Öngören ile yaptığımız söyleşiyle değerlendiriyoruz. Bu sayımızda müzik gruplarıyla yaptığımız söyleşilere yarışma da başlıyoruz. Gelecek sayılarımızda hem bu söyleşiler sürecek hem de gençlik ve müzik sitesine değinmelerimiz yer alacak. Ayrıca "Liman" dizisiyle karşılıklı olarak yaptığımız "Kadı" söyleşi de bu sayımızda yeralıyor.

YAŞAMIN sesi bazen bir fısıltı bazen de bir çığ gürültüsü gibidir. Gürültüyle fısıltıyla da özgürlüğün yanına nasıl çıkıldığı. Ama değişmeyen bir şey varsa, vazgeçmediğimiz eski Ak kesilmez. Gençliğin bir sesi Yarın'ın 80 inci sayısı kutlu olmalı Sevgi ve dostluklar...

Sahibi: SAMİ ALPTEKİN • Sorumlu Yazı İşleri Yönetmeni: MUSTAFA OKAN • Genel Yayın Danışmanı: TANER GÜREL • İdari Müdür: VALÇIN UYSAL • İnceleme-Araştırma Sorumlusu: YASEMİN ÇONGAR • Haber Sorumlusu: BEYHAN SUNAL • Büroları: İSTANBUL: BÜLENT ERYILMAZ-FAİK KOZAK - Ethaf Sok. Pehlivan Kardeşler İşhanı 17 K: 6 Cemberlitaş • CEMAL YILMAZ - Meralveli Sok. Acar İşhanı 3/20, Kat:1 • İZMİR: NEDRET GÜNDÜZ - 846. Sokak eziberi İşhanı 36/2 İ. Beyler-Konak • Yurtdışı İrtibat: GÜRHAN UÇKAN - Box 38043, 10064 Stockholm • F. Almanya: MEHMET BİLGİN - Vulkan Str. 20, 4000 Düsseldorf 1 • Hollanda: RAMAZAN ERİNÇİ - Postbus 292, 6040 AJ Roermond • İsveç: SERDAR ATAMAN - Postfach 954 8951 Fahrwelz, Schweiz • Rusya: SEVGÜL ULUDAĞ - 19 Pechni Avenue Sokak, Lefkoşe • Abone Koşulları/Yurtiçi: Yıllık 8000-Altı Aylık: 4700 TL • Yurtdışı: Yıllık: 45 Dolar - Tek Satış: 5 DM • Dizgi: ŞÜKRAN DERİŞ • Basım: Daily News Ofset Tesisleri • Grafik düzenleme: Yarın • Dağıtım: Hür Dağıtım • Yönetim Yeri: Sağlık 2. Sokak 36/7, Kolej-Ankara • Yazışma Adresi: P.K. 723 Kızılay-Ankara • Posta Çeki No: 164560 • İlan Koşulları/Arka Dış Kapak: Tam Sayfa: 300.000 - Yarım Sayfa: 175.000 - Çeyrek Sayfa: 95.000 - İç Sayfalar: Tam Sayfa: 225.000 - Yarım Sayfa 130.000 Çeyrek Sayfa: 70.000

ÖĞRENCİ GENÇLİĞİN AKADEMİK-DEMOKRATİK SAVAŞIMI ENGELLENEMEZ

"dernekler kapatılamaz"

Kuruluşlardan günden beri yoğun saldırı ve baskılarla karşı karşıya kalan öğrenci derneklerine karşı sonuncusu 57 öğrencinin gözaltına alındığı 5 Mart grevi 5 öğrenci derneği yöneticisi gözaltında tutuldukları Emniyet'ten alınıp polis tarafından dernek merkezlerine götürülüyor ve defterlerine el konuyordu. 2-3 gün sonra bu defterler iade ediliyor ve "defterlerde suç unsuru na rastlanmadığı, temiz olduğu ve bu nedenle geri verildikleri" ifade ediliyordu. Bu noktada derneklerin kapatılmasına gerekçe olarak gösterilen suç unsurlarının ancak dernek defterleri olabileceği ortaya çıkıyor, ayrıca sözü edilen defterler suç unsuru bulunmadığı belirtilerek geri veriliyordu. Sonuçta 4 öğrenci derneğinin yeden kapatıldığı, suç unsurlarının neler olduğu öğrenilemiyordu. Ayrıca 5 Mart'ta öğrenci derneği üye ve yöneticilerini öğrenci sorunlarını tartışmak üzere çağıran öğrenciler hakkında ve onlara dayanılarak öğrenci derneklerine Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na muhalefetten soruşturma açılıyordu.

Sıralanan bütün bu olaylar yaşanın süreci açıkça ortaya çıkarmaktadır. Ancak bütün bu saldırılara karşı öğrenci dernekleriniz sesini kalmayacağı ortadadır. Nitekim İzmir'deki öğrenci derneklerinin yaptıkları açıklamalarda bunları görmüştük.

Kapatılan 4 öğrenci derneğinden ETÖD ve MÜFÖD'ün yöneticileri basına verdikleri açıklamada bu olayı, iktidarın ÖD'lerini tümüyle yok etme girişiminin bir parçası olarak gördüklerini belirtiyor ve kamuoyunun dikkatini öğrenciler ve öğrenci dernekleri üzerinde yoğunlaşan baskılara, öğrenci derneklerini tecrit etme girişimlerine, Yargıtay'ın öğrenci derneği kurulabilmesi için rektörlük izni gerekliği yolundaki kararına dayanarak ikî öğrenci derneğinin kapatılmasına, Anadolu derneklerinin ölümünün ve diğer derneklerin çoğunun bu gerekçeyle her an kapatılabileceğine çekiyordular. Basın açıklamasında şu noktalar vurgulamıyordu, "Bizce bütün bu yaşanmaların tek bir anlamı vardır: öğrenci derneklerini çeşitli yöntemlerle tasfiye düşünmek, öğrenci derneklerini ve üyeleri üzerinde yıldırı örgüt imajı yaratmak, yazılar sorumsuz ve çığırından rahatlıklar elde ve Yargıtay kararı aracılığıyla, vb. dernek etkinliklerini engellemek, durdurmak gibi yöntemlerle öğrenci derneklerini tecrit etmek. Böylece, bunun ardından gelecek öğrenci derneklerini tümüyle kapatma girişimi için uygun bir psikolojik ve fiziki bir ortam, meşru bir zemin yaratılmış olacaktır. Bu niyetler, kısıtlı ve komik de olsa kısıtlı demokratik hakların kullanılmasını dahi hazmedemeyenlerin toplumun en doğal demokratik hak ve özgürlüklerine yönelik, demokrasi tasfiyesine yönelik bir saldırıdır. En başta biz, bu saldırı karşısında sessiz kalmayacağız, sonuna dek direneceğiz ve tüm demokrasi güçlerinin bu savaşımımızda bize destek vereceğine inanıyor, bunu bekliyor ve bu desteği demokrat olmanın bir gereği olarak düşünüyoruz."

Olayın duyulmasıyla birlikte öğrenciler arasında tepkiler yoğunlaşmaya başlıyordu. Daha önce, öğrencilerin keyfi bir biçimde gözaltına alındığı tartaklandığı, cezaevlerinde işkencenin sürdüğü koşullarda 14 Mart Tıp Bayramı'nı Disco Bahem'lerde, balolarda kutlamayı reddetliklerini açıklayan ETÖD'ün tavrı derneğin kapatılmasıyla birlikte tüm öğrencileri kapladı. Tıp Bayramı'na ilgili konuşmalar hemen hiç bir tıp öğrencisinin bulunmadığı salonlarda yapıldı.

Öğrenciler kantinde buraya geliyor, kapatılma kararını ve bu karara nasıl karşı koyabileceklerini tartışıyorlardı. Gözlemen, öğrencilerin derneklerinin kapatılmasına karşı kayıtsız kalmayacakları, sonuna kadar direnme kararlılığıydı.

İzmir'de diğer öğrenci dernekleri de hemen birarayа geliyor ve dayanışma, genel bir eylemiye karşı birlikte direnme bilincine vararak gerçekleşiyordu. Öğrenci derneklerini İzmir'de yapılacak ortak basın açıklamasında "... Ebeleri tarafından 12 Eylülcülerin anayasamızı bile beklemeden oluşturulan YÖK'e karşı, öğrenci gençliğin akademik-demokratik talepleri doğrultusunda mücadele yürüten öğrenci dernekleri kapatılmak istenmektedir. Amaçlanan, YÖK'ün alternatifsiz bırakılmasıdır. Bu alternatifi sunan öğrenci gençliğin örgütleri bu nedenle kapatılmak istenmektedir. İsteniyor ki, YÖK cenderesinde ezilen öğrenci gençlik, buna ses çıkarmasın-çıkaramasın, öğrenci gençlik tatepleri doğrultusunda bir araya gelmesin, örgütlü bir mücadele vermesin, YÖK'e karşı bir seçenek oluşturmasın. İsteniyor ki, bu çark bildikleri gibi dönsün.

Biz öğrenci dernekleri olarak kamuoyuna bir kez daha bekliyoruz ki: öğrenci derneklerimiz kapatılamaz! Mücadelemiz sürecek ve sonuna dek direneceğiz! Güvenimiz öğrenci gençlik ve tüm demokrasi güçleridir. Tüm demokratik kamuoyunu ve özellikle basını YÖK'e karşı mücadelemizde dayanışmaya çağırıyoruz" diyorlardı.

Bütün bu gelişmeler sonucunda 18.3.1988 günü basında, kapatılan 4 öğrenci derneği için açılan davanın lâkipsizlikle sonuçlandığı haberi yayınlandı. Hâberde, kapatmaya gerekçe olarak gösterilen "suç unsuru oladilecek şeyler"in derneklerin 54. maddeye aykırı davranışları konuşlayacak türden, önemli şeyler olmadığı belirtiliyordu. Avukat Sami Alptekin de bu kararı karşın Emniyet'in derneklerî yeniden kapatması durumunda İdari Mahkemeye başvuracağını açıklıyordu. Fakat bu karar karşısında Emniyetin tavrının ne olacağı bilinmemekte ve bu tür keyfi uygulamaların, derneklerî kapatma girişimlerinin tamir de ve diğer illerde yinelenip yinelenmeyeceği tartışılmaktadır.

Ancak kuşku götürmeyecek bir konu varsa o da derneklerî kapatmak için çeşitli girişimlerde bulunulsa da, demokratik öğrenci hareketi, öğrencilerin öz örgütleri olan öğrenci derneklerini yaşatacaktır.

"İsteniyor ki, YÖK cenderesinde ezilen öğrenci gençlik, buna ses çıkarmasın-çıkaramasın, öğrenci gençlik tatepleri doğrultusunda biraraya gelmesin, örgütlü bir mücadele vermesin, YÖK'e karşı bir seçenek oluşturmasın."

ANKARA'DA İZMİR VALİLİĞİ'NE PROTESTO MEKTUPLARI GÖNDERİLDİ

31 Mart günü Ankara'da Üniversitelere bağlı fakülte öğrenci derneklerinde ve üniversitelerde; ODTÜ, HACETTEPE MERKEZ VE BEYTEPE, SBF'de öğrenciler gruplar halinde civar postanelerden İzmir Valiliğine protesto mektupları göndermiştir. Gönderilen mektuplarda İzmir Valiliğinin ETÖD, MÜFÖD, İMYÖD ve FENFÖD'e karşı kapatma kararı almasının keyfi bir tutum olarak değerlendirildiği ve bu kararın şiddetle kınanmakta olduğu belirtiliyordu. Ayrıca, Valiliğin, bu kararı gerekçe olarak gösterdiği "5 Mart tarihinde İzmir'de Tasfiye Öğrenci Örgütlerinin gösterecek üzere biraraya gelmeleri" olayının daha önce suç olmadığı yargı tarafından kararı bağlanan bir durum olduğu; buna karşın bu uygulamanın ve 56 öğrenci derneği temsilcisi ve gözlemcisinin İzmir polisince 2 gün gözaltında tutulması kınanırken bu kararın gerekçesi ve gösterilmesinin ise başkalarını gerekçesi ve gösterilmesinin ise başkalarını gerekçesi ve gösterilmesinin ise başkalarını

dernekler öğrenci hakları için vardır,

öğrenci hakları için savunulmalıdır

Öğrenci dernekleri öğrenci gençliğin akademik-demokratik istemlerini dile getirmek amacıyla kurulidular. Peki öğrenci gençliğin akademik demokratik istemleri nedir? Dernekler öğrenciler için, öğrenciler adına hangi istemleri dile getirmelidirler? Ne istemeliler?

Kuşkusuz, öğrenci kitlesinin ortak istemleri başlığı altında derneklerden önce, derneklerin dışında oluşturulmuş bir kategori yok. Derneklerin kendi dışlarında varolan bir programı alıp benimsemeleri söz konusu değil, böyle bir programın varlığı söz konusu değil. Ne ki, öğrenciler var. Yıllardır süüp duran sorunları, her an duyumsadıkları sıkıntılarıyla, öğrenciler var. Bir de, öğrencilerin hakları var. İnsan olmaktan, yurttaş olmaktan kaynaklanan hakları, anayasal hakları var. Dernekler, öğrenci kitlesinin kıpır kıpır sesliliğine ve zaman zaman kendiliğinden patlamalarla yükselen sesine kulak vermeliler. Öğrenci gençliğin akademik-demokratik istemlerinin ipuçları buralardadır. Kantinlerde, yurtlarda, sınıflerde öğrenciler arası sohbetlerde, öğrencilerin yakınmalarında yarının büyük patlamalarının, geniş öğrenci kitlesine malolacak istemlerinin öncüleri vardır. Bunları bulup çıkarmak derneklerin görevidir.

Dernekler bugün, sınırlı da olsa, önci örgütleyici nitelikler taşıyan bir talana uğramışlardır. Derneklerin üye sayısı ve ilişkiler ağı en geniş öğrenci kesimlerinin nabzını tutmaya elverecek noktaya ulaşmıştır. Bugün, dernekleşmiş öğrenciler arasında dernekleşme hattının güçlendirilmesi uğraşının ve dışa dönük savaşımın yükseltilmesi konusunda tüm eğilimleri kapsayan bir birlik sağlanabilirse bu görevin başarılamaması için hiçbir neden olmayacaktır.

Kuşkusuz, masa başında genel doğrulardan, temel hak ve ihtiyaçlardan yola çıkarak öğrenci gençliğin istemlerinin neler olabileceği ya da olması gerektiği araştırılabilir. Böyle bir çalışma tümüyle yanlış da değildir. Bizlere öğrenci istemleri konusunda uzun bir liste, kabarık bir dosya sağlar. Ne var ki, hangi istemlerin ne zaman, ne ölçüde öne çıkarılacağını, nelerin propagandasına ağırlık verileceğini belirlemek amacıyla bunlar arasında yapılacak bir öncelikler sıralamasını, önci öğrencilerin aralarında öznel yargılarına ve kendi değerlerine dayanarak dilediklerince gerçekleştirmeleri politik bir davranış olmaz. Geniş kitlelerin katılımı, amaçlanan istem ve sloganlar, geniş kitlelerin arayışları ve eğilimleri değerlendirilerek belirlenmelidir.

Uzun bir süredir dergimizce işlenmekte olan kurultay önerisi, gerçekleştiğinde akademik demokratik istemler katılımcı bir süreçte belirlenerek, demokratik öğrenci hareketinin zengin ve kapsamlı bir programı oluşturulabilir. Geçtiğimiz aylarda öğrenci hareketinde yaşanan olumlu gelişmeler bu beklentileri desteklemektedir.

Ne var ki, kurultay çalışması kendi dinamiğinin elverdiği hızla sürerken, rejimin öğrenci derneklerine yönelik saldırıları da ilan edilmemiş bir savaş boyutlarına ulaşmıştır. Bugün, öğrenci dernekleri 59. madde veya başka gerekçelerle birer ikişer kapatılmaktadır. Derneklerin etkinliklerini durdurma ve kapatma istemi ile mahkemelere başvurma olayları ülke düzeyinde sistemli bir kapatma politikasını kanıtlayan yaygınlık ve sıklıktadır. II. Dünya Savaşında Nazi Orduları birçok Avrupa ülkesine savaş ilan etmeden saldırmış ve birçok küçük komşu ülke yıldırım savaşı ile bir gece içerisinde ele geçirilmiştir. Bunun sonucu olarak bu ülkelerin yöneticileri, başbakanları ülkelerinin işgal edildiğini sabaha karşı kapılarını çalan Nazi subaylarından öğrenmek gibi trajikomik bir duruma düştüler. Rejimin öğrenci derneklerine saldırması için illa başbakan ya da başka bir devlet büyüğünün televizyona çıkıp öğrenci derneklerini zararlı gördüklerini ve kapatmayakarar verdiklerini ilan etmesi gerekmez. Eğer dernekler, ülke çapında sürmekte olan saldırıyı algılamakta, buna karşı merkezi birleşik bir hareket yaratmakta daha fazla geciktirlerse 4 yılda büyük emekler ve özverilerle ötülmüş olan mevziler, demokratik öğrenci hareketine hiç de yakışmayacak bir biçimde yitirilebilir.

Dernekleri korumak için oluşturulacak merkezi birleşik hareket, doğal ve kaçınılmaz olarak "Öğrenci Dernekleri Kapatılmasın" sloganı eksenınde gelişecektir. Öğrenci derneklerinin demokrasi mücadelesinde tüm toplum için tartışılmaz önemi ve değeri vardır. Şu temel gerçek süreç içinde değişmemiştir; öğrenci dernekleri YÖK'e karşı öğrencilerin haklarını savunurlar. Öğrenci derneklerinin varlığı ile öğrenci gençliğin haklarının korunması, istemlerinin gerçekleşme şansı, arasında ayrılmaz bir bütünlük vardır. Tüm bunlara karşın, sürekli kendi varlığını korumaya çalışan, yığınların gündemine sürekli olarak kendine yönelik saldırılar ve kendini savunma çabaları ile giren, öğrencilerin önüne hep "dernekler kapatılamaz" sloganı ile çıkan yapıların tabanını genişletme ve kitlelerî örgütleme olanağı sınırlıdır. Özsavunma temelinde gelişen ve bunu aşarak geniş öğrenci kesimlerinin somut istemleriyle bütünleşmekte yeterince başarılı olamayan bir kopmaya, bugün dernek üyesi olmayan öğrenci kesimlerinden de ancak dayanışma bağlamında bir ilgi ve destek gelecek, doğaldır ki bu da sınırlı olacaktır.

Rejimin bu saldırısını geri püskürtebilmek için öğrenci derneklerinin başlatacakları bir kampanyada, açacakları bir eylem hattında temsilcisi oldukları geniş öğrenci kitlelerinin dayanışmasına ya da sınırlı desteğe değil, etkin katılımına ihtiyaç vardır. Bunu sağlayacak olan da geniş öğrenci kesimlerini kucaklayacak sloganlar ve istemlerle ortaya çıkmaktır.

Başlıktaki soruya dönüyoruz, ne istemeli?

59. maddenin kaldırılmasını istemeli. "Artık 59. maddenin öğrenci derneklerini kapsamadığını anlatmayı bırakıp, 59. maddeye karşı çıkmalıyız. Hiçbir izne tabi olmadan tüm derneklere ve siyasi partilere üye olabilmek, öğrenci gençliğin anayasal hakkıdır." Öğrenci gençliğin anayasal hakkını istemeli. Öğrenci derneklerinin varlığı ile öğrenci gençliğin hakları ve istemleri bir bütündür. Dernekler rejimin ilan edilmemiş saldırısını püskürtürken, bu bütünlüğü yeniden üreterek, kendi varlıklarına son veren 59. maddenin öğrenci gençliğin anayasal haklarını, yurttaşlık haklarını elinden aldığını anlatmak ve buna karşı çıkmak zorundadır.

Fatih Güven

ÖĞRENCİ HAREKETİ YÜKSELTMEK İÇİN

demokratik, birleştirici, mücadeleci perspektif

80 sonrasında demokratik öğrenci hareketinin vücut bulduğu dernekleşme deneyimi ilgi çekiçi bir grafik gösterdi. Denilebilir ki 1987/88 ders yılı başından beri, öğrenci dernekleri genel bir durgunluk egemen. Bu durgunluğun pek çok nedeni, ancak iki temel belirleyicisi var.

*Kitleselleşememe: Üye sayılarındaki yavaş artış, kimi dernaklerde artmayış, hatta kimilerinde azalma;

*Eylemsizlik: Yapılan protesto eylemleri, yaratıcı çok kimlikli şenlik, yaratıcılığı kültürel çalışmalar, yayınlar ve genel kurullarm dışında öğrenci hareketinin içinde bulunduğu durgunluğu aşmaya ve kitleselleşmeye yönelik yaygın iş, emin, ortaya koymama, etkinlik, eylem gerçekleştirememe durumu.

Birbirine nedensel-sonuç ilişkisiyle bağlı, birbirini belirleyen bu iki görünümün oluşumunda sorumluluk, derneklerin içinde başından beri etkin, ilkeli bir güç olarak yeralan herkesin kendi omuzlarında hissedebileceği bir ağırlık taşıyor. Söz, devrimci gençliğin öğrenci dernekleri kitlesi içindeki en bilinçli, en mücadeleci unsur olması beklenir. Kaldı ki, böyle olduğu da görülmüştür. İşte bizim, tüm çeşitlilik ve genişliği içinde anladığımız sol, devrimci gençliğin kendi aralarındaki birliktelik anlayışını oturtulaştırmamış olmasının içinde bulunulan durgunluktaki payı belirleyicidir.

Ortak iş yapılmasının önünde engel oluşturan tutumları, çoğunluğun kararına uymama, ikna olma eğilimi taşımama, kendi görüşünü tartışmaya açık bir öneri değil, bir boyun olarak dayatma gibi nice şey yaşanmıştır. Kimi birimlerde, derneği çalıştırmama, dernek başvurusu yapma uğraşına bile canla başla karşılmamış eğilimi gözlenmiştir. Bazen de birlikte iş yapma heyecanıyla yapılan sürekli bilinç değişimini izlenilen etkiyi yaratamediği, bilinç değişimini sağlamadığı etkinliklerin ardından ertelendiği olmuştur. Sol içi tartışmaların iş yapılamaz ortamları oluşturması, işbirliğinin sağlanamayışı, sol, devrimci gençlik Polonyadan soğutulmuş, korkutulmuş, suçlanmış, pasifize edilmiş, dinamizmi, yaratıcılığı, umudu kurutmak istenmiş bir gençlik kitlesi içinde kurulan demokratik yığın örgütleri olarak öğrenci dernekleri, bu geniş insanları mücadeleye kazanmak sorumluluğundadır. Kitleleri nasıl olursa olsun kendi yanına çekmek değil, kitleleri mücadeleye çekmek uğraşı onurlu ve verimli bir uğraşın. Mücadele dar tutulmamalı, ortak çıkarların geniş zeminlerinde gençliğin kültürel, bilimsel, estetik, sportif tüm eğilimlerini ve öğrenme, öğrenme isteğini değerlendirerek etkinlikler düzenlenmelidir.

Dernek çalışmasını dar sınırlar içinde değil, esnek, kendi dışındaki ilgi ve eğilimleri değerlendiren, bunları mücadeleye kazanma perspektifi taşıyan bir çalışma olarak görmek gerekiyor. (Burada Cumhuriyet Anketi'nde derneklere üye olmaya eğilimli ancak henüz olmamış yüzde 42'lik bir oranın ortaya çıkığını bir kez daha anımsatalım.)

Böylesi bir genişlemeyi sağlamak aşamasında, ülke düzeyinde biraraya gelme çağrısını değerlidir. Bunları olumsuz yanı yapmak, kayıtsız kalmak ister istemez işten, genişlemekense hareketsizliğe sürükler hızlı.

İşbirliği, eylem birliği çok yönlü duyarlıklar gerektirir.

* Hiçbir eğilim, diğerlerini dışta bırakacak, eylemin hazırlanış, kotarılış, yönetim, yönlendirilişine katılım olanağı tanımayacak eylemleri savunarak, yaşama geçirerek birliğe hizmet etmez;

* Birlikte iş ve eylem çağrılarını süresiz yanıtsız bırakmak, ertelemek, gerekçe göstermeden işlere, eylemlere katılmamak da hareketi ve birliği, dolayısı görünse de, sahada doğrudan engeller.

Mücadele dinamiğinin gerektirdiği işlerin en sağlıklı yazgıya geçirilüş biçimi demokratik katılım mekanizmalarının işletilmesidir. Bu mekanizmaları işletmek de, içinde yeralmak da bir görev sayılmalıdır.

Bu çerçevede, örnek-demokratik üniversite isteminin tartışılıp içinin doldurulmasına olanak tanıyacak "nasıl bir üniversite" sorusuna verilen yanıtları zenginleştirecek, bir etkinliği 1987-88 ders yılı içinde gerçekleştirmek anlamlı olacaktır. Yarın bu kapsamdaki öncelikli bir kurultay biçiminde formüle ediliyor. Diğer sol gençlik dergilerinin bu öneriyi olumlayan bakışımı olmuştur. Çok sayıda öğrenci derneği eğitim araştırmaları çalışmalarında böylesi bir etkinliği hedefleyerek atılımlar atmıştır.

Düşünceyi ve çabayı salıpılamak, tüketiren tüm derneklerin kaçındığı böylesi bir etkinlik, ilkiler karşısında böylesi kritik bir dönemde ses vermek açısından büyük önem taşıyacaktır. Böylesi bir etkinliğin dışında kalanlar demokrasi ve birlik karşısındaki sorumluluğu omuzlarımızda olacaklardır. Her eğilimin birlikte kotarmasına böylesine uygun bir etkinliğin ertelenmesinde yarar yoktur.

Somut iş önerileri, yeni örnek çalışma alanları ve yönlendirme ilişkin öneriler, dernekleşme sürecinin geri bir noktasına dönüp "sıfır başlan" derecik değil, daha ileri noktalara ulaşmak içindir. Demokratik öğrenci hareketinin oluşup güçlenmesinde payı olan herkesin heyecan duyması, ilgiyle karşılaması gerekeni bu girişimdir. Varılan noktayı daha ileriye götürmek, kopmalara teslim olan bir anlayışla da, "dar bir mücadele" anlayışıyla da mümkün olmaz. Mücadeleci bir genişlemeye çabası, genişleyen, güçlenen bir mücadeleyi getirecektir. Bugün atılması gereken yeni adımların gelecekteki belirleyiciliği şimdiden görülebilir.

Nergis Algün

SOL İÇİ YENİ İLİŞKİLER BİÇİMİ VE ÖĞRENCİ GENÇLİK

Yasemin Çongar

Sol içi yeni ilişkiler biçimi... Solda yeni ve ortak bir politik kültürün oluşturulması görevi... Sol, devrimci güçlerarası birliğin, birlikte davranma yeteneğinin geliştirilip bir alışkanlık ve geleneğe dönüştürülmesi gerekli...

Açıklanmayı, tanımlanmayı, eylem içinde zenginleştirilmeyi bekleyen bu söz dizileri, evrensel mücadelesine, demokratik öğrenci hareketinin bu mücadele içinde daha etkin ve güçlü bir unsur olarak yerlenmesine ilişkin önerilerimizin temelli dayanak noktalarını oluşturuyor. Özetle, toplumun demokratikleştirilmesi, mücadelenin etkinleştirilmesi, yaygınlaştırılması ve başarılı kılınması sorununu, sol, devrimci güçler arasındaki ilişkilerin iyileştirilmesi ve birlikteliği ilişkilerine dönüştürülmesine doğrudan bağlı görüyoruz. Biliyoruz ki, öğrenci gençlik içinde sol içi ilişkiler ve birlik sorununa ayrıca önemi veren diğer güçler de var. En azından, bölünmüşlüğün, ayrılıkların, sol içi farklılıkların ortak hareket ve iş yeteneğini engellemesinden yakınan çok sayıda çevre ve kişi var.

Birliğin yaratılmasının, temennilerden öteye geçmesi için ise, o birliği yaratacak unsurların, yani sol, devrimci güçlerin yeni bir anlayış, yaklaşım ve kültürü filizlendirecek zenginlikte bir tartışmayı ortaklaşa yaratmeleri gerektiği inancındayız. Ancak böyle bir tartışmadan doğacak ortak anlayışların pratikte somutlanıp, yetkinleşmesi mümkün olabilir. Bu yazı da, böylesi bir tartışmanın paragraflarından biri olmak amacını taşıyabilir ancak.

İLİŞKİLERDE YENİ BİR BİÇİM NEDEN GEREKLİ?

Sözünü ettiğimiz, savunduğumuz, ulaşmak istediğimiz her "yeni" ister istemez "eski"ni üzerine bir bilgiyi, bu tanıyı, bir yorumu taşır başında. Sol içi ilişkilerin eski (varolan) biçimi nedir? Türkiye solunun, 12 Eylül 1980'e gelindiğindeki belirgin özelliği, ayrışmış bir, bölünmüşlüğüydü. 60'dan gummuş ortak yapılar oluşturma ve birlikte davranış yolunda atılan tüm o bunlu adımlar burada sayıp sevinçle anılıp sakla tutulmak kaydıyla, bugün de bu bölünmüşlük sürmektedir. Yöntem ve anlayışlara dayanan farklılaşmaların yanısıra, birlik ve iş yapma yeteneği de, genç kaydedilmiş olumlu gelişmeler saklı kalmak üzere, yetersince olgunlaşmış, yerleşmiş değildir. Demokratik öğrenci hareketinin payadı bu olgusuyla sorumluyan örneklere dokundur.

12 Eylül rejimine karşı sürdürülen mücadelenin en temel özelliği rejimin hedeyi politikalar sonucu muhalefet güçlerinin hem nesnel, hem de öznel olarak genişlemesidir. Bunun yanısıra ayrıca bir özelliği de belirleyici olması gereken güçlerin sol, cinyalist, devrimci güçlerin bütünmüşlüğü ve ortak iş yapabilme özelliğinin yeterince geliştirilememiş olmasıdır.

Oysa düşman ortaktır. Egemen burjuvazi ortak düşmandır, elbette de nesnel olarak düşmanın düşmanıdır. Egemen burjuvazinin ve siyasal iktidarın temel hedeflerinden olan gerçeğin rejime ve onun yanısıra YÖK'e karşı birliğinin sağlanması bunun için belirleyici önemdedir. Öğrenci gençliğin bu birliğinin sağlanmasında belirleyici güç sol ve devrimci güçlerdir. Onların paslaşı paylaşmayı değil, paslaşı büyütmeyi hedefleyen ortaklıkları ve birlikli; yeni yeni güçlerin mücadeleye katılımını sağlayacaktır.

Ortaklıklarımız farklılıklarımızdan çoktur. Mücadele ortak düşmana karşı verilmiştir. Ve amaç, mücadele taktiğini paylaşmak değil sıklaştırmak, mücadele taktiğine yenilerin katılmasını sağlamaktır. Birliğin temelini oluşturacak ortak politik kültür, herşeyden çok mücadeleyi yükseltmeye hizmet edecektir.

Öğrenci gençliğin sorunlarının aşılması, ortak isteklerinin gerçekleşmesi için öğrenci derneklerinde verilen mücadelenin güçlenmesi, bunun için de dernekleri öğrenci gençliğin çoğunluğunu örgütlemeyi hedeflemesi gerekiyor. Derneklerin bölünülmesi değil, sayılarının ve üyeliklerinin artması ortak çıkarımızdır.

Solun egemen burjuvazi karşısındaki gücü, sol içi ilişkilerde yakalanacak birlik zeminiyle doğru orantılı olarak yükselecektir. Çünkü bu sorun toplumun diğer demokratik unsurlarıyla rejime karşı eylemlerde paralellik ve birliği sağlayacaktır.

- Solun bütün kesimleri politika oluşturmada, politikaların başarısı için nesnel olarak dikkate almak zorunda olduğu birlik sorununu kadrolarını oluşturmede dikkate alan ve öne koyan yaklaşım içinde olmalıdır. Bu tutum farklı nedenlerden ayrılıklarının anlaşılmasını engellemez.
- Kadrolar politikalarının uygulanmasında önceden hazırlanmış senaryoları oynayan, aktarıcılar olmaktan çıkarak politikaların hedeflerinin başarısını öne koyan bir tartışma ve lobiyatifçe donatılmış olmalıdırlar.
- Kimin yapılmadığından çok yapılan işin hedeflerinin doğruluğunu yada yanlışlığını öne koyan bir düşünce tarzı hakim kılınmalı, uygulayıcıların tartışmak eylemin başarısını etkilemesi oranında gündeme getirilmelidir 12 Eylül çok şeyi değiştirdi. Pek çok politik kadronun bakışında önemli değişmeler oldu. Eski sıfatlarla, bakışla yaklaşmamak gerçeği ortadadır. Önyargılar bir yana bırakılmalıdır.

Politik kadrolar öncelikle bütün sol ögeyi, "bunlar bizim insanımızdır" yaklaşımıyla değerlendirmelidir. Yoğun baskı dönemlerinde, ayrışmaları ilişkileştiren davranışlara yönelmeyi zorunlu kılarken sonucu olmaktan çıkarmamak, bilinçli bir davranış olarak yaygınlaştırmak gerekliliğir.

- İlke kimse kendini "doğrunun tekeli" saymamalı, doğruların birlikte bulunacağı, birlikte geliştirileceği unutulmamalıdır.

ORTAK POLİTİK KÜLTÜRÜN TEMELLERİ NELER OLABİLİR?

Ortak duyarlılığı "birlik" olacak bir sol politik kültürün yaratılması, sol, devrimci güçlerin her birinin büyük sorumluluk yüklüyor. Çünkü hem kendine, hem hareketin bütününe gerçekçi bir bakışı, yenilenmeyi, yapılanan hataları düzeltmeye hazırlıklı olmayı gerektiriyor.

Yola çıkış noktası, önyargılarsız, kesin, kesinme saptamalara, hoşgörü, anlayış, duyarlılığa aykırı davranış biçimlerinin bir yana bırakılmasıdır. İki seçenek var: Ya "bizimle olmayan herkes bize karşıdır", diyeceğiz ya da "bizim karşımızda olmayan herkes bizimledir. Hareketimizi güçlü, karşımızdakini güçsüz kılmanın yolu ikincisinden geçmektedir. Tüm ayrışmışlığımız, çok parçalılığımıza karşın yaratacağımız bir birlik zemini, öncelikle bu ayrışmışlığımızın nesnel bir temeli olduğunu görüp kabul etmemizi gerektirir. Farklı geçmişimiz, anlayış ve alışkanlıklarımızdaki farklılık, nesnel temele dayalıdır ve o nesnel temel durdukça sürecektir.

Sol, devrimci güçlerin her biri başta sezdiği sınıflara, kesimlerin özelliklerine, ideolojisine ve kendi politik geçmişine göre biçimlenen bir benlik, bir özgün kültür taşıyor. Bu farklı kültürler arasında "iyi", "kötü" diye sınıflandırmalara gitmek hem o kültürü oluşturan nesnelliği kavramaya, hem de birlikte davranmada anlayış ilkelerine aykırıdır bize.

Farklı benliklerimizi, kültürlerimizi, düşüncelerimizi korumak ama bunlardan bir ortak kültür yaratmak amacıyla birarya geldiğimizde, birbirimizi sınayacağımız ve hendimize eleştirel bakacağımız en önemli nokta, politika ve eylemlerimizin diğer sol ve devrimci güçlerle ilişkilerimiz açısından yarattığı etki ve birliğe katkısı olmalıdır.

Öğrenci gençliğin hareket alanı da bu açıdan önemli bir sınav zemini oluşturuyor. Demokratik öğrenci hareketi içinde yer alan sol, devrimci güçler birbirlerine karşı değil, birlikte güçlenmek zorundadırlar. Başka seçenek yoktur. Anticilikle, ortak hareketimiz içinde anti-A'cı, anti-B'ci odaklar ve kimlikler yaratarak, yapay kopuşlar oluşturarak varacağımız yer, hareketimizin güdükleşmesi olacaktır. Anti-YÖK, anti-rejim bir kimlik savunmak, böyle bir kimliğin en geniş öğrenci yığınlarınca kabullenilmesi için çalışmak, kendilmizi ve hareketimizi güçlendirmenin tek yoludur.

Aksi halde, anti-A'cı, anti-B'ciler, A'cılar, B'ciler ve bu anlamsız çekişmeden bıktığı için de, her türlü kimliği reddetmeye çalışan, mücadeleden uzaklaşan, YÖK'ün boyunduruğunda pasifliği seçen bir kitle oluşur. Kimi öğrenci derneklerinde, grupizmanın tartışmaların bazı dernek üyelerini istifaya yöneltecek kadar bıktırıcı olabilmesi üzerinde önemle düşünülmesi gereken bir sorundur. Düşünmemizi gerektiren ikinci bir boyut da aynı tartışmaların, kısır çekişmelerin çoğu zaman sonuçsuz toplanılar, alınamayan ya da uygulanamayan kararlar, özetle eylemsizlik sonucunu vermeydir.

Öyleyse ne yapmak? Tartışmadan birlik de, ortak iş de, ortak bir politik kültüre ulaşmak da mümkün değildir. Sol için-

deki tartışmalar, belli bir iyileşme ve yapıcı amaçla yürütüldüğünde, hem sol hareketi hem de sol düşünceyi geliştirecek, zenginleştirecek birikim, deneyim ve yeni görüşleri içinde barındırmaktadır. Bu zenginliği ulaşabilmek için, öncelikle tartışmalardan şiddeti çıkarmak gerekiyor. Sol içi şiddet, küfür ve saldırganlıklar, tüm gruplar tarafından baştan reddedilmelidir. Anlayışa, hoşgörüye, anlama ve anlatma çabasına dayalı, ortak kararlara ulaşmak amacıyla yapılan tartışma, sol içinde yeni ilişkileri besleyecek ana damar olacaktır.

Bu tartışmalardaki farklı tezler, farklı ve uzlaşmaz görünen yönelim ve önerilerin bir arada tutacak kuruluş demokrasidir.

SOL İÇİ İLİŞKİLERDE DEMOKRASİ NEDEN VAZGEÇİLMEZ ÖNEMDE?

Sol, devrimci güçler arasındaki tartışma, sol, devrimci mücadelen sağlıklı ilerlemesi sorumluluğuyla yapılan bir tartışma olmalıdır diyoruz. Yoksa sol, devrimci güçlerini birbirlerini eritmek, tasfiye etmek amacıyla saldırganlaşacağı bir tartışma değil. Öğrenci hareketi içindeki tartışma da, bu hareketin öğrencilerin akademik-demokratik taleplerini elde edebilmesindeyse çıkarak ilke çoğunluğu gerçek demokrasi mücadelesine katkısı ölçüsünde değer kazanacaktır.

Dernek toplantılarında, platform toplantılarında "bizim görüşümüz budur, bu görüşün dışında birşey kabul etmeyiz, bu görüş kabul görmezse çeker gideriz" yaklaşımıyla uzlaşma ve iknanın olanaksız kılındığı tartışmalar az yaşanmadı. Bugün bunun yerine yeni bir anlayışı egemen kılmak zorunluluğu bu yeni anlayış, ortak ve üzerinde anlaşma olasılığı yüksek konuların öncelikle ele alınması ve görüş birliği sağlama amacının güdülmesiyle mümkündür. Birim derneklerde, genel kurul toplantıları da bu açıdan önemli bir sınavdır. En ileri bir demokrasi anlayışını oluşturmuş olması beklenen sol, devrimci güçlerin birbirleriyle ilişkilerinde ve yığın örgütlerindeki öğrenci derneklerindeki tüm davranış ve önerileri, taktik ve stratejileri demokratik bir anlayışa dayanmak zorundadır. Dernek içi demokrasinin işletilmesi yaşamsal önemdedir. Demokratik işleyişi yaşama geçirmenin değişik yol ve biçimlerine açık ve yaşam olunmalıdır.

Öğrenci derneklerindeki çalışmanın, gözlemlerimin ürünü sergilediği açık gerçek, bu örgütlerdeki yadsınamaz çıkar ortaklığımızdır. Birim derneklerdeki değişik sol grupların, dernek çalışmasına farklı bakışları olması doğaldır. Ancak derneklerin kuruluş amacı, çalışma alanı öğrencilerin ortak çıkarlarının, ortak istemlerinin savunulmasıdır. Birim derneklerde, farklı görüşlerin tabandaki ağırlığı, üye kitlesi içinde gördüğü destek oranında yönetim mekanizmasında yansımasını sağlamak "güç ve verimsiz" bir çaba olmaz gerektir. Çıkar ortaklığı temelinde birarya gelen üyeler içinde, sanki farklı çıkar çevrelerişmişçesine "muhalefet", "iktidar" kutupları oluşturmaktan kaçınmaya çalışmalıyız.

Her uyanın kazanım olduğunu anlamına kalabilmesi, sonuçta kazanılan, eylemlerin grup kazanı, salt çoğunluk kazanı olmak değil, oybirliği ve tam katılım sağlayan, genel üye kazanı olarak çıkması yeğlenmelidir. Çünkü karar alınma sürecinin farklı demokratik işleyiş, kararın en etkin biçimde yaşama geçmesinin güvencesi olacaktır.

Katılımın sınırlandığı, ortak mekanizmaların işletilmediği organlarda hareketin bölünmesi, güçlerin dağılması ve iş yapamama tehlikesi, farklı görüşleri birarya getiren demokratik yönetimler ve farklı görüşleri yukarıda sayduğumuz ilkeler ve yapısı amaçlar çerçevesinde kıyasıya tartışıtan kamu alanı süreçleri, hareketin çıkarını iş yapılmasında güven herkes tarafından sonuç alınışta, ortak kararlar çıkarmaya yönelik olarak değerlendirecektir.

Türkiye'de sol, devrimci hareketin tüm parçalanmışlığına karşın bugün ortaklaşa sahip çıktığı tarihler, eylemler, mücadele dinamikleri vardır. Önemli bir geçmişe hep birlikte ortağız. Uğrunda mücadele verdiğimiz geleceğe de hep birlikte ulaşacağız, ona hep birlikte ortak olacağız.

Geleceğe yürürken, ilişkilerimiz, birbirimize ne denli sağlam, ne denli açık olursa, tartışmalarımız, eylemlerimiz ve mücadelenin sıcaklığı içinde ulaşacağımız her adımın da o denli geliştirici, zenginleştirici olacaktır. Dünyanın ve Türkiye'nin içinde bulunduğu durumu, egemen burjuvazinin politikalarını doğru kavramak, buradan kazanı geçerli politikalar üretmek ve etkin bir mücadele vermek, politik kültürümünün siyasi düşünmemizde yerleteceği ilkelerden beslenecektir. Bu kültür ortaklaştığı ölçüde zenginleşecektir.

YENİ BİR POLİTİK KÜLTÜR YENİ

Uzun süre bir süredir bazı dostlarımızla yeni bir gençlik dergisinin çıkışı konusunda yaptığımız tartışma dergimizin sayfalarına da yansıdı. Bunun çok istenilen bir durum olmadığının bilincindeyiz. Gerçi bir sorunun çözümlenmeye yönelik, sonuçlanabilir bir biçimde açık olarak tartışılmasının normal bir durum olması gerekir. Ancak ülkemizde sol/liktler, ne yazık ki bu tarz oluşmaktadır. Bu yazımızın da yansıtacağı gibi açık tartışma tuzaklarda başka yönde soru işaretlerinin doğmasına neden oluyor. Bu nedenle başlangıçta amacımızı kısaca şöyle özetleyebiliriz. Bir sorunu çözebilmenin böylesi tartışmadan başka bir yolu kalmadığı kanısındayız ve burada açık yürekliğe karşı üzerindeki görüşlerimizi sorumlu cesurlukla yönelik olarak belirtmek istiyoruz.

Üniversiteli'nin çıkarılmasının ardından bir süreç izlediğini okuyucu ilgili yazımızdan okuyabilir. Yazımızı işte bu sürecin yorumuna yoğunlaşmak istiyoruz.

NE'Yİ TARTIŞIYORUZ NE'YE KARŞI ÇIKIYORUZ?

Sağlıklı bir tartışma yapabilmek için önce tartışma amacının net olarak belirlenmesi gerekiyor. Bu amaçlar için de tartışmak ve bütün dikkati çözümlenmesi gereken problem üzerinde yoğunlaştırmak tartışmalarımıza odaklık sağlayacak ve sonuçlardan bizleri koruyacaktır. Bütün tutumumuz yapılan yanlışlıklar ne kadar vahim olursa olsun yanlışları yapan kişilikleri değil yanlışları tartışmaktır. Bu nedenle hangi konuda olursa olsun bir sonuca varabilmek için bu ilkeler bizi sahibi olduk. Denizlerin Yazı Kurulunda ve bürolarında birlikte çalıştığımız arkadaşlarımızın bir kısmı Üniversiteli adıyla bir dergi/nin çıkarılmasını sürdürdüklerini ve yakın zamanda çıkacaklarını bize açıklıdılar.

Bize göre bu açıklama daha çok bir tebliğ/at niteliğindeydi. Çünkü arkadaşlarımız Üniversite'nin hayvanlarından, tutumundan tamamından içeriğine kadar herşeyi kararlaştırmışlardı. Ayrıca o aşamada bizlerin yayın üzerindeki görüşlerimizin pek etkili olmayacağını da açıkça söylüyorlardı. Ancak yine de bu çalışmaya katılmamız istiyorlardı.

Daha ilk günden görüşlerimizi iki temel noktada yoğunlaştırarak tartışmayı geliştirmeye çalıştık.

Birincisi, ortaklık yapmamız bazı temel kuralları vardır. Birlikte tartışmak, birlikte karar vermek ve birlikte çıkardıklı gibi. Bu ilkelere uyulmadan ve önemli kendini bağlı da hissededen sağlıklı bir ortak çalışmayı gerçekleştirmek hayaldir. Herşeyi sonuçlandırmış ve kararlılıkla tartışma dışında bırakan bir dergiye davet edilmemizin adına ortak çalışma denilemez. Yapmamız gereken bütün önyargılardan uzak, herşeyin tartışmalarımız sonucunda belirlenmesi anlayışıyla masa başına oturmaktır.

İkincisi, dergimizin bu sayısında yer alan yazıda eleştirilerimiz gerekçeleriyle önerileri yayınlanacak öğrenci hareketinin kendisi tarafından veya ana eğilimlerinin girişimiyle çıkarılabileceğini sonuçtuk. Böylesi bir yayını demokratik öğrenci hareketinin gerçekleşmesi vardı. Bu nedenle zor da olsa dikkatimizi demokratik öğrenci hareketinin sesi olacak bir yayına yoğunlaşmaya yönelmek yerine bir çevrenin bir yayını ile bu boşluğu doldurmaya kalkmak doğru bir tutum olmazdı. Niyet ne olursa olsun sonuçlarda yine bu çevrenin bir yayın organı olarak çıkacaktı. Yakın zamanda bile bu görüşümüzü kanıtlayan birçok örnek vardı. Yapılmak istenen arkadaşlarımızın yürekseriyi içok verdikleri bir cümle tam olarak değerlendiriyordu. Öğrenci gençliğin adına konuşmak.

Ocak ayında Varlık'a yapılan tebliğ/ata aynı anda Üniversiteli'nin Yazı/ma/la birlikte planlandığı söylenen yayınlamaya başladı. Bu görüşü Üniversiteli'yi çıkaracak olan arkadaşlarımızın birkaçı da savunmaktaydı. Anlaşmaya çalıştığımız gibi bu/lu/ki bir ortak tartışma ve karara varma hiç olmadı. Tarafa bu varlığı bilgilendirmenin nasıl ortaya çıkacağının açıklanması ve düzeltilmesi konusunda talepte bulunduğumuz halde bugüne kadar bir sonuç alamadık.

Aramızdaki tartışmanın çözümüne yönelik en son adımı Mart ayı başında attık. Veya bizler öyle sandık. Arkadaşlarımız bizlere bir çerçeve çizerek bu görüşleri tartışmamız ve Üniversiteli'nin çıkış cümlesine konularında bu tartışma sonucunda karar verebileceklerini söylediler. Bu tutum gerçekten sorunu çözebilirdi. Ancak bizler daha ilk tartışmayı bile yapmadan Üniversiteli dergisinin çıkarıldığını gördük.

Ol hikaye bundan ibarettir.

Üniversiteli'nin çıkarılmasının ardından bir süreç izlediğini okuyucu ilgili yazımızdan okuyabilir. Yazımızı işte bu sürecin yorumuna yoğunlaşmak istiyoruz.

NE'Yİ TARTIŞIYORUZ NE'YE KARŞI ÇIKIYORUZ?

Sağlıklı bir tartışma yapabilmek için önce tartışma amacının net olarak belirlenmesi gerekiyor. Bu amaçlar için de tartışmak ve bütün dikkati çözümlenmesi gereken problem üzerinde yoğunlaştırmak tartışmalarımıza odaklık sağlayacak ve sonuçlardan bizleri koruyacaktır. Bütün tutumumuz yapılan yanlışlıklar ne kadar vahim olursa olsun yanlışları yapan kişilikleri değil yanlışları tartışmaktır. Bu nedenle hangi konuda olursa olsun bir sonuca varabilmek için sadece tartışmaya değil aynı zamanda bir arkadaşlarımız

Ancak bu gerilim ülkeden rahatlıkla gerçekleşebilecek bir durumdu. Arkadaşlarımız çok yönlü olarak gelişen olumluluktan çok üstünde bir değer biçecek Üniversiteli'yi çıkardılar. Üniversiteli'nin çıkışının yaratacağı her türlü malzemeden reaktiye çıkmanın sonucunu öngörmemişler. Açıkçası tamamen bir gözükapalı göstermişler. Sonuçlarına katlanmaları gereken kendilerini kullanan ve bizim bu kadar cesur olmadığımızı belirtmek isterz.

SORUN NASIL ÇÖZÜMLENEBİLİR?

Gelinen durumda arkadaşlarımız iki yolu izleyebilirler.

Artık Üniversiteli üzerine bizim ve diğer kesimlerin gördüklerini öğrenmiş bulunuyorlar. Kanımızca arkadaşlarımızın "bir yayını çıkartalım, bütün karşı çıkışlara rağmen diğerlerini de kalsın" gönüşlerinin de tutmadığı açık seçik görülüyor. Bu duruma rağmen yoluna devam edecekler. Bu yol Üniversiteli'yi bir Cemrenin Yayın olmasına rağmen diyaloğ anlamında bu çevrenin sorunlarına yanıt getiremeyecek gibi bir çelişkinin içine itecektir. Eğer başka bir araç o boşluğu bu tehlikeden önemli ölçüde kaçınabilirdi. Ancak olmayan bir araç pratikte Üniversiteli'yi adım adım bir noktaya sürüyecek veya anlamsız bir yayın durumuna düşürecektir. O halde arkadaşlarımız bu anlamda bir yayını düşünerek problemi çözecekler mi? Gösülmektedir ki, yanlış bir adım başka yanlışlıkları da ardalı etmektedir. Bu yönteki bir adımın ayrılıkları derinleştirmekten başka bir sonuç vermeyecektir. Sonuç olarak eğer arkadaşlarımız bu yolu izlemeye devam edecekse Üniversiteli'nin amaçlarına hizmet etmediklerini göreceksiler ya da ayrılıkları derinleştirecek yeni bir çılış arayacaklardır.

İkinci yol ise Üniversiteli'nin Çıkartılmasını başlıklı yazısındaki amaçları gerçekleştirebilmek için bu amaca uygun ortak çalışma zemînlerini aramaktır. Bu yolun sonuç alıcılığı ve zorunluluğu üzerine bir açıklamaya gerekşiz görüyoruz.

Üniversiteli'yi çıkaran arkadaşlarımızın bugün biçtiği işin yakınlaşmaların üzerinde olmadığını anlamamak lazım. Dergiler batar, çıkar. Kalıcı olan dostluklardır, birlikte mücadele ruhunu güçlendirmektir. Bu da dayanışmada ve emniyetlerde yeşerilmez.

Soldaki kavgalar artık kimseyi şaşırmıyor. Biraz da olumlu işler yapacak insanları şaşırtalım.

dikkat, burası bolu!

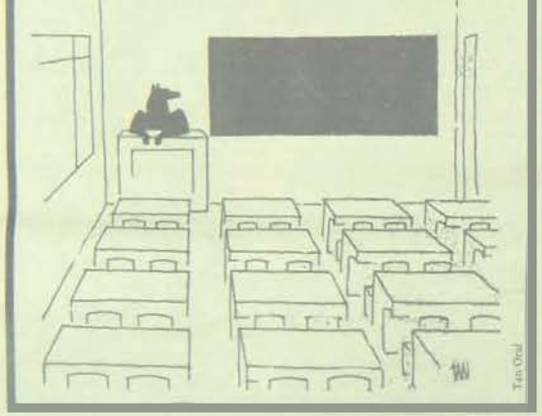

YÖK doğduğu günden beri ülkemizde, ülkemiz üniversitelerine, üniversiteli gençliğe etmediği kalmıştır. Elinden ne geliyorsa ardına koymadı, koymaktan çekinmedi. Ancak YÖK'ün 'panzehirinin' özerk-demokratik üniversite savaşımını yükseltmek olduğunu görmekte gecikmeyen, yaşatmak üniversiteli gençlik, elinde avucunda ne varsa YÖK saldırısına karşı gidiğini karşıdık elinden geleni ardına koymadı, koymuyacak.

Üniversiteli gençlik arasında YÖK'e karşı gelişmeyen liberal, devrimci, demokratik gençlik muhalefeti şimdilik elindeki tüm olanak ve potansiyelleri tam anlamıyla ve yerinde kullanabilme yeteneğinden yoksun. Kaçınılmaz bunun çok çeşitli nedenleri var. Ancak sorunlara aşılaşılan, sorunlu birlik-teliğin sağlamlaştırma ve YÖK'e karşı daha tutarlı bir tavrının verilmesinin olanaksızlığı asmaz. İyi biliyoruz ki, biz kazanacağız. Çünkü, biz biliyoruz yanıyız ve bilim yanındayız.

Kuşkusuz YÖK, "YOKLUĞUNU" uzaklaştığı, kök attığı, dal budak attığı, sayısını çoğaltığı ölçüsünde her milimetre kare toprağında görecektir. YÖK'ün YOKLUĞUNU en çok hissettiğiz, kuşkusuz büyük bir zevkle gerçiği YÖK-ZEDE ilçemizden birisi de sevgili Bolu'muz'dur.

Kraldan daha kralcı görünme sözünü hatırlarsınız(!), biz başka yok, YÖK'ü bundan daha iyi bir biçimde temsil edemezdik. Çünkü sosyal krallık verimsiz ilk önce bahasını kesmiş. O hesap.

Bolu'da üç yüksekokul var. Ne garip ki, üç yüksekokulun da başkanı(!) eğitimcilik. Ve yine garip ki, çoğu da Erzurumlu görünüyor.

YÖK'ün en "kıdemli", en uzmanlarının temsil ettiği öğretmenevi'nde Bolu. Bunun en somut örneği Bolu Meslek Yüksekokulu ve hocalarımızdır(!).

Hocalardan biri B.M.Y.O müdürlüğü. Diğeri ise matematik, istatistik gibi önemli derslerin hocası(!) olan Bölüm Başkanı'dır. Bu zat, biç mi biç anlamadığı halde matematik ve istatistik gibi dersleçe giyer. Bir söylentiye göre, bu dersleri aynı okulda bocalık(!) yapan kimsenden öğrenmiştir. Bunuyum beden eğitimi okuğu söylentisi var. Yorum yanılda öğrendiği matematik ve istatistik bilgisini o derece kötü pazarlıyor ki bu bay, derslerden anlamadığı için ders saatlerini yerine dinsel tartışmaların yönetiliyor. Yine bu zat, kendi tarikatına mensup olan hoca ve öğrencilerde anlaşmaya yakınlaşmadığı zamanlarda sınıf mevcudu kalmayı gelmeksizin sınıfı terketmiştir. Matematik derslerinde sık sık dinsel benzetmeler açar, daha doğrusu, vaazlar verir. İçine hiç sindiremediği biç çekinmeden söylediği gibi: laiklik ve laik yaşam biçimidir. Derslerinde açık açık "öğretim üyelerinin ATATURK'ü affetmesini, Atatürk'ün Cumhuriyet'e gelmesini, Atatürk'ün laikliği getirdiğini başımıza gelmedik kalmadı. Hitler'den kaçıp çeken adamları üniversitelerimize doldurduğu, Üniversitelerimizde ne kadar gelmişti. Çok şükür çimdik ortamın son artıklarının da üniversitelerden atıldı. O alanın yerlerine benim gibi milliyetçiler geçti. Eğer o Hitler'den kaçan adamlar iyi olmasaydı, Hitler onları ülkeden kaçmış mıydı hiç? Hitler, anlaşıldığı gibi bütün bir dergisini çocukları. Kimi hataları olmuştur elbette. Ama sonunun ölüm hangi devlet adamının hataları yok, tur ki? Alın bir Atatürk'ü. Atatürk'ün hiç mi hatası yok. Mesela laiklik, mesela dil inkılabı, mesela cumhuriyet" diyebilmekte. Bu zat, aynı zamanda cumhuriyetin kuruluşunda aynı erkinler olduğunu, sonuçta ülkenin de diyaloğu sayesinde kurulduğu iddia etmektedir.

B.M.Y.O'da bulardan çok daha ilginç gelişmeler de olmaktadır. Örneğin, okulun açılışı ile günlerde "spor araç gereçlerinin alınacağı" dualarak, okullaki her öğrenciden makbuz verilmesine 1000'er Tl. toplanmıştır. Oysa, tek bir spor malzemesi alınmamıştır. Araştırmalarımız sonucunda öğrendik ki, toplanan bu paralar Bolu'daki üç yüksekokulda okuyan ve tarikat mensubu olan kimi öğrencilerin tarikat eğitimi için harcanıyormuş. Bu tarikatçılarda sonradalı bir arkadaşımız bize konuyla ilgili olarak şunları söyledi; "Bir apartman olduğu gibi tarikatçı öğrenciler tarafından tutuldu. Yaklaşık 30-40 öğrenci kalıyor. Bolu M.Y.O. müdürü ve ayrı okudan Bölüm Başkanı tarafından ayartılarak getirilen tarikat ağbabaları, söz konusu öğrencilerin tarikat eğitimi çalışmalarına katılıyor, onları yönlendiriyorlar. Bu apartmanda hem yatıp da tarikat çalışmalarına katılan hiçbir öğrencinin, parasız! ya da okuda ilişkin sorunları olmuyor."

Bir başka ilginç olay, geçenlerde Ankara'da düzenlenen Öğretmen Gecesi'ne katılmak üzere otuzlarda dolaşılarak adam toplanmış ve bunlar otobüslerle gönderilmişlerdi. (Bu gece için yaklaşık 4 otobüs öğrenci gitti Ankara'ya). Gönderilen bu öğrenciler, Bölüm Başkanı ve Başkan Yardımcısı tayin zamanda okulun İngiliz Öğretmeni tarafından ellerindeki bir listte yardımıyla, tek tek sınıflar dolaşılarak toplanda. Bu için nasıl böyle açıkça yapılabildiği gibi bir soru akılmıza gelebilir. Okulun "kullanılmayan" bölümlerini mescid olarak tıllanmaktan bile çekinmeyen okul yönetiminin bu "icraatına" da şaşırmamak gerek.

Bölüm Başkanı'nın girdiği dersler, deyim yerindeyse "daha" derslerdir. Bu Zat-ül Muhterem'in işine gelmeyen, yani tarikat karşıtı olan ya da yakınsa tarikat üyesi olmayan hiçbir öğrencinin sınıfını geçtiği vaki değildir. Söz konusu dersten "geçebilen" öğrenci sayısının çok az olması, tarikatın adam aktırma çekiciliğini de bir göstergesi olsa gerek. Tarikatın okul çapındaki örgütlülüğünü yaygınlaştırmak için de çok ilginç bir yönteme başvuruyor. Şöyle ki: Birinci sınıf öğrencileri daha ilk yılda yukarıda adı geçen Zat-ül Muhterem'in derslerden dâğılıyorlar. İkinci yılda, "kalan öğrencilerin çok olduğu ve sınıfların ahmadığı" gerekçesiyle söz konusu ders sınavları günlerine alınıyor. Aslında, "dostlar alışverişte görsün" türünden bir uygulama bu, çünkü genellikle dersler yapılmıyor. Yapılan derslerin hemen hemen tümü de tarikatın propagandasına ayrılıyor. Üstelik bu dersler, programda haftada dört saat olarak gösterilen dersler.

Sonuçta, tarikat mensubu olmayan, salma pahasını da olsa tarikata gönüşü kabul etmeyen her öğrenci ağlatılmadan, dürtülü bir biçimde ders bitirmediği için okuldan atılıyor. Daha doğrusu, Bölüm Başkanı tarafından "atılma pozisyonuna" getiriliyor. İstatistikler incelendiğinde, bu durum sonucu bir biçimde görülebilir. Örneğin, vize sonuçları kaşılaştırıldığında öğrencilerin neden birinci yıl gürseyip de, ikinci yıl aniden bir "tarikat mensubu" olu verdikleri anlaşılabiliyor. "Alınacak teriyle" bölünci yılında zar zor bir "50" alabilmiş kimi öğrenciler de, ikinci yılsonu sonuna gelünce "ikna oluyorlar" doğal olarak.

Yukarıda anlatılanlar hakkında kuşkusu olan, "bu kadar da olmaz; abartılıyor" diyen varsa, okuldaşımızı buyursun. Henüz tarikat mensubu olma "pozisyonu" sezmemiş bulunan bir öğrenciye sorsun: olacağı yanıt kesinlikle farklı olmayacaktır. Hatta, bizim unutkuluklarımızın olduğu da gözükecektir.

İşte çocuklar YÖK ahlaşotunun Bolu'daki kolları. Onun kollarını hep birlikte kopartıp, kafasını hep birlikte ezeceğiz. Hayalı bir bilgi, mücadeleye başlayacağız ki, biz kazanacağız! Çünkü, biz bilimden yanayız ve bilim bizim yanımızda!

Bolu'dan Bir Öğrenci

DERNEKLERE YÖNELİK YENİ BİR TEHLİKE: DİSİPLİN SORUŞTURMALARI

Herşeyin Başı Disiplin

Bülent Eryılmaz

Dernekler üzerine baskı ve engellemeler yeni boyutlar kazanarak sürüp gidiyor. Demokratik öğrenci hareketini ve bu hareketin can damarını oluşturan öğrenci dernekleri dar kalıplar içine sokmak, dernekleri bugüne değin oluşturdukları tabanın üstüne geçemeyen, öğrenci kitlelerini içinyaygınlık kazanamamış dar grup örgütlenmeleri haline getirerek boğmak amacına yönelik baskı ve saldırılar, her geçen gün yeni boyutlar kazanıyor, yeni biçimlere bürünüyor.

Bu baskı ve engellemelerin "yeni" olmayan, ancak son dönemde özellikle İstanbul dernekleri üzerinde uygulamaya konulan biçimini disiplin soruşturmaları oluşturuyor.

Disiplin soruşturmalarının hedefi belirli, bir etapta dernekleşme mücadelesinin başından beri aktif çaba gösteren, bu nedenle okul idarelerinin gözünde "artık ıslah olmayacak" durumdaki "kemik kadro"ları, mümkün içinde ayıklarak göz bağı bu özverili unsurları soruşturmalar açarak okuldan geçici sürelerle uzaklaştırmak, hatta okullarından atmak. Böylece dernekleri aktif yönetmecilerden yoksun, hareketsiz kurumlar haline getirmek.

Uygulamanın uzun vadeli hedefi ise çok daha yıkıcı bir önleme sahip ve bu nedenle daha da önemli bir tehlike oluşturuyor. Özellikle dernekler içinde örgütlenmemiş, ancak derneklere sempati ile bakan unsurlara yönelik olan bu hedef, derneklere üye olmayı, derneğin içinde aktif-demokratik mücadele vermeyi "zahmetli" bir uğraş olarak göstermeye dayanıyor. Bu yönü ile disiplin soruşturmaları, derneklerinin kitleselleşmeleri önüne dikilmiş devasa bir engel ve ölü bir saldırı niteliği taşıyor.

Son dönem içinde, sadece İstanbul Üniversitesi bünyesindeki derneklerde açılan soruşturmalara bir göz atmamız bile tehlikenin büyüklüğünü bütün çıplaklığı ile gözümüze sermektedir.

İÜ HUKUK FAKÜLTESİ

Şubat ayı içinde toplam 60 soruşturma açıldı. Açılan soruşturmaların büyük kısmı farklı eylemlerden dolayı aynı kişilere açılan soruşturmalardan oluşuyor. Henüz sonuçlanan soruşturma yok.

İÜ EDEBİYAT FAKÜLTESİ

Son dönemde toplam 36 kişiye soruşturma açıldı. Soruşturmalardan sonuçlanan 3 tanesinde 2 dönem uzaklaştırma, birinde okuldan atılma cezası verildi. Ancak, okulun açılış törenide dekanın konuşmasını protesto ederek çıkmayı yüzünden soruşturmaya uğrayan ve okuldan atılan öğrenci idari mahkemeye başvurarak geri döndü.

İÜ FEN FAKÜLTESİ

86 kişi hakkında soruşturma açıldı ve sonuç olarak 36 kişi "uyarı" cezası aldılar. Hem de toplu dilekçe vermek gibi "öğrenci kimliğine yakışmayan" anayasal bir hakkını kullandıklarından dolayı!

İÜ BASIN YAYIN YÜKSEKOKULU

7 kişiye 16 ayrı soruşturma açıldı, henüz sonuçlanan soruşturma yok.

Sadece İstanbul Üniversitesinde ve sadece 4 çalıştırde açılan 147 ayrı soruşturma! Yalnızca bu bile demokratik öğrenci hareketinin ve derneklerin gelecek için önünde dikilen tehlikenin büyüklüğünü göstermektedir.

Bu durum diğer üniversitelerdeki boyutlarıyla da derneklerin karşı karşıya olduğu tehlikenin ciddiyetini gözler önüne seriyor. Yıldız Üniversitesi Öğrenci Derneği Yönetiminin yürüyü aşkını ve yönetim kurulu üyeleri hakkında okul yönetiminee disiplin soruşturması açılmış durumda. Soruşturmanın gerekçesine, "alkolsüz, vizesiz, barçasız bayız", "YÖK tehlikesine" dönüşmek, bu kampanya çerçevesinde imza toplamak, yemek boykotu yapmak, gözlük gazetelerde yayınlanan Kahramanmaraş olayları hakkındaki yazıları, bu konuda Adana Cumhuriyet Savcılığı'nın gerekçeli kararını göstermek suçlamaları yöneltilmiş. Disiplin soruşturmalarına karşı duyarlı kılmak öğrenci derneklerinin önünde bir görev olarak durmaktadır.

Bütün bu olumsuz gelişmelere karşın, demokratik öğrenci hareketi bugüne değin karşılaştığı tüm engellemeleri aştığı gibi, disiplin soruşturmaları engelini de aşacak, gelişimine devam edecektir.

Bu yönde yapılması gerekense, disiplin soruşturmalarının getirdiği tehlikenin önemini kavrayarak gereken önlemleri acil olarak almaktır. Ayrıca tanınu, demokratik kuruluşları geniş disiplin yönetmeliklerine ve polisiye emirlere açıkdisiplin soruşturmalarına karşı duyarlı kılmak öğrenci derneklerinin önünde bir görev olarak durmaktadır.

Basın Toplantısı Düzenlemek ve Rahmi Saltuk Konserinde Çiçek Vermek Yasak!..

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı ve Yönetim Kurulu üyelerine, "29 Şubat günü okul içinde izinsiz bildiri dağıttıkları ve izinsiz basın toplantısı düzenlemeye teşebbüs ettikleri" gerekçesiyle birer ay okuldan uzaklaştırma cezası verildi. dernek Başkanı Hatice Hocaoğlu ve Yönetim Kurulu üyeleri Nurten Çağlar, Durmuş Ali Özkan ve Rasim Yoğlu ile dernek üyesi Erdal Güzel ifadelerinde, suçlamaları kabul etmediler. Öğrenciler yapılan açıklamada, aynı tarihte derneğin ikinci genel kurul toplantısının yapılması gerektiğini ve Dekanlığın izin vermediğini, dernek üyelerine genel kurulun keyfi biçimde engellendiğini anlatmanın ise Disiplin Kurulu tarafından "izinsiz bildiri dağıtmak olarak" nitelendirildiğini belirttiler.

Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Yüksek Okulu öğrencisi Celal Akbıyık ve Selahattin Hokoğlu, SHP Kırşehir İl örgütünün düzenlediği Rahmi Saltuk konserine "kitlikleri, çiçek verdikleri ve kulluk tahtikları" gerekçesiyle 1 dönem okuldan uzaklaştırma cezası aldılar.

Öğrenciler, Kırşehir İdare Mahkemesi'nde Gazi Üniversitesi Rektörlüğü aleyhine açtıkları davayı kazandılar ve Disiplin Kurulu'nun kararı iptal edildi. Bir yıl önce okuldan uzaklaştırıldıkları için bir yıl kaybolan öğrenciler, idare aleyhine tazminat davası açacaklarını belirttiler.

GENÇLİK FAŞİST KATLİAMLARI UNUTMUYOR

Yarın İstanbul Bürosu

1978 yılında İstanbul Üniversitesi önünde düzenlenen ve 7 anti-faşist gencin ölümü ile sonuçlanan 16 Mart sivil-faşist katliamı, 15 Mart günü İstanbul'da gençlik derneklerinin ortak düzenlediği bir gece ile anıldı. Çeşitli çevrelerden akbaba uçan coşkulu bir kalabalığın katıldığı anti-faşist bir gösteri niteliğinde gelişen gece, Dünya Sinemasının İnancının dışı salonunda gerçekleştirildi.

15 Mart "Gençlik ve Dayanışma Günü", '80 sonrasının bu anlamda düzenlenen ilk kitlesel etkinliğiydi. 12 Eylül sonrasında resmi politika haline gelen ve sol güçlerin mücadele dolu tarihini gözardı eden, unutturmaya çalışan uygulamalar dikkate alındığında, anti-faşist mücadele tarihinin onuncu yaşlarının canlı ve gündemde tutmak, demokrasi mücadelesine yeni katılan geniş soluklara bu tarihi aktarmak, bu amaca yönelik etkinliklerde bulunmak büyük önem taşımaktaydı. İşte 15 Mart'da düzenlenen gece bu yönü ile bir gereksinimi yerine getirmek anlam ve önem kazandı.

Diğer yandan gece, bünyesinde sol devrimci gençliğin büyük kısmını toplayan, gençliğe yönelik politikalar üreterek yaşama sokma gençlik derneklerinin ortak çabalarıyla düzenlenmişti. Düzenleme sürecinin en başından beri sol içi diyalog ortamıyla yürüyen ve bu diyalog ortamında oluşan ortak bir etkinlik, bir ortak çalışma örneği olan gece, bu yönüyle de ayrı bir anlam ve önem taşıyordu.

Saat 19.30 sularında geniş güvenlik önlemleri altında başlayan gece, 16 Mart katliamını ilişkin değerlendirmelerin yapıldığı, çeşitli müzik topluluklarının protest, anti-faşist şarkılar seslendirdiği, dia gösterileri ve diyapo gösterilerinin sunulduğu bir coşku gecesi oldu. Mertaba Müzik, Güneş, Eşkıya müzik topluluklarının Muzaffer Özdemir'in şarkı ve türküleri ile katıldıkları gecenin konuşmacıları, gecenin ortak düzenleyeni *Yarın, Demokrat Arkadaş, Gençlik Dünyası, Yeni Ayrılış* ve *Bugün Çağrı* dergilerinden temsilcileriydi. Gece ye dergimiz adına konuşmacı olarak, İstanbul temsilcimiz *Bülent Ersümer* katıldı.

Her biri farklı gençlik dergilerini, doğal olarak sol gençliğin farklı kesimlerini temsil eden konuşmacılar, yaptıkları konuşmalarda 16 Mart sivil-faşist katliamını kendi bakış açılarının değerlendirdiler. Ancak farklı değerlendirmelerin üzerinde birleşiklikleri ortak nokta, düzenlenen saldırının açık faşist niteliği ve aynı dönem içinde düzenlenen diğer saldırı ve katliamlardan ayrı düşünülemezliği idi.

İstanbul Üniversitesi'nde simgesel kıran, bu işgali kırma seminine bir anaya gelerek anti-faşist güç ve eylem birliği platformu oluşturan sol, devrimci gençliğe yönelik olan bu saldırı ve katliam, üçüncü Mayıs 77, Maraş ve Sivas katliamları gibi, on-dan ayrı düşünülemeyecek faşist bir nitelik taşıyordu. Sol güçlerin bütününe yönelik olan bu saldırı ve katliamlar, bir yandan toplumsal muhalefeti sindirirken, diğer yandan da sivil-faşist cinayet çetelerini kullanarak yaratılan terör ortamıyla faşizm uygulamaların yoğun olduğu, demokratik hakların askıya alındığı, ancak sivil-faşist terörün "önlediği" anti-demokratik bir baskı rejimine zemin hazırlamaya yönelikti. Geceye katılan konuşmacılar, tek tek ayrı katliamlarında ayrı, ilkli olarak bu genel değerlendirme üzerinde durdular.

Bu yönüyle yapılan konuşmalar, sol içi dialogların çeşitlenmesi, anti-faşist nitelikli ortak bir politik kültür yaratılmasının, sol gençlik içindeki güç ve eylem birliğinin daha üst hedeflere, yeni etkinliklere taşınabilmesi perçekleştirilmelidir.

Gecenin en duygusal anlarından biri, 16 Mart katliamında yaşamını yitiren Ali Ekber Çolpan'ın annesinin sahneye davet edilmesi ve kendisine bir plaket verilmesi anı oldu. Ali Ekber Çolpan'ın annesi, sahneye çıkarken, salonda bulunan herkesin ayağa kalkarak onu alkışlaması, gecenin en duygusal anlarından birini oluşturdu. Ali Ekber Çolpan'ın annesi, sahneye çıkarken, salonda bulunan herkesin ayağa kalkarak onu alkışlaması, gecenin en duygusal anlarından birini oluşturdu.

Gecenin sonunda, Ali Ekber Çolpan'ın annesi, sahneye çıkarken, salonda bulunan herkesin ayağa kalkarak onu alkışlaması, gecenin en duygusal anlarından birini oluşturdu.

İÜ Orman Fakültesi'nde Açlık Grevi

İstanbul Üniversitesi senatosunda uygulamaya konulan ve kamuoyunda "İstanbul Üniversitesi Affı" olarak bilinen Çan Eğrisi sisteminin fakültelerindeyönelik kurulunun keyfi tavrı sonucunda uygulanmadığını belirten İÜ Orman Mühendisliği Fakültesi'nden bir grup öğrenci, bu keyfi tavrı protesto etmek ve kamuoyunu bu konuda duyarlı kılmak amacı ile açlık grevine başladılar.

İstanbul Üniversitesi'nin başlattığı ve uygulamada fakülte yönetimlerinde esneklik tanıyan "çan eğrisi" sistemi, Orman Fakültesi'nde uygulamaya sokulmamış, bu nedenle de "çan eğrisi" sisteminden yararlanarak okullarına dönmesi gereken 22 öğrenci bundan haktan yararlanamamıştı. Diğer yandan, yasal öğretim süresini doldurmayan, ancak bir dersten iki hakkını kullanmış durumdaki öğrencilerin Danıştay'ın aksi yöndeki kararına rağmen okuldan atıldıkları, vize ve arı sınavlarda getirilen mazeret raporlarının mütekabiliyle değerlendirilmediği öğrenciler, bu tutumun "öğrenci düşmanı" bir tavır olduğunu ve protesto etkinliklerini belirterek 23 Mart 1988 günü açlık grevine başladılar. Öğrenciler eylemlerine fakülte bahçesinde arkadaşlarının dayanışma ve destekleri ile devam ettiler.

MÜ Basın Yayın Yüksekokulu'nda Açlık Grevi

Şubat ayı sonunda Marmara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulundan 21 öğrenci "yemek yememek suretiyle okul hasarımı bozmak suçundan birer dönem uzaklaştırma cezası aldılar. Bunun üzerine okuldan uzaklaştırılmalarını protesto için 13 öğrenci açlık grevine başladı. Eylemin ikinci gününde eylemci öğrenciler polis tarafından MÜ-BYYO binasından alınarak Şişli Emniyet Müdürlüğü'nde yaklaşık 6 saat gözaltında tutuldular. Açlık grevi gözaltı süresince de sürdü. Hafta sonunda öğrenciler eylemlerini İstanbul Üniversitesi önünde sürdürmek istediler. İÜ önünde 3-4 saat kadar öğrencilerle daha sonra polis tarafından dağıtıldılar.

Açlık grevinden sonra öğrenciler kaybolan haklarını aramak için Eğitim Bakanlığı'nda "haklarında verilen kararın iptali" istoyen davalar açtılar. Açılan davalar halen devam ediyor.

Eylemin 3. gününde yığınsal bir katılımla açlık grevini bitiren öğrenciler sınıf çalıp, türküler söylediler.

16 MART SİVİL FAŞİST KATLİAMI EYLEMLERLE PROTESTO EDİLDİ

16 Mart 1978 tarihinde İstanbul Üniversitesi'nden çıkmakta olan çeşitli gruplara mensup sol-devrimci gençlere yönelen ve 7 anti-faşist gencin ölümüyle sonuçlanan sivil-faşist saldırı, 10. yıldönümünde İstanbul'da düzenlenen gösterilerle protesto edildi, katledilenler anıldı.

Eylemlerin ilki, Laleli'de düzenlenen ve 2000'e yakın gencin katıldığı protesto yürüyüşüydü.

Ağırlığını İstanbul Üniversitesi öğrencilerinin oluşturduğu ve diğer üniversitelerden öğrencilerin de etkin olarak katıldığı eylem, saat 13.30 sularında gerçekleştirildi. Başlangıç aşamasında katılımın yapıldığı yer olan Beyazıt'ta düzenlenmesi planlanan eylem, çevik kuvvetlerin yoğun biçimde önlem alması ve müdahaleye hazır durumda beklemesi nedeniyle Laleli yönüne kaydırıldı. Bu değişiklik nedeniyle çevik kuvvetlerin müdahale edemediği eylem, gruplar halinde Laleli'ye gelen öğrencilerin yolu trafiğe kapatmaları ile başladı ve anti-faşist bir gösteri niteliğinde gelişti.

"*Katilerden Hesap Sorulsun*", "*16 Mart'ı unutmadık*", "*Faşist katillerden hesap sorulsun*" haykırışlarının tek bir ağızdan yükseltilmesiyle Laleli'yi çevreleyen eylem sonrasında, yine aynı doğrultuda Kumkapı ve Aksaray yönlerine doğru dağılındı.

Eylemi yetişemediği için müdahale edemeyen çevik kuvvetler, sonradan Beyazıt civarında geniş önlemler alarak eylemcilerin dağılmasından sonra belirdikleri 6 genci gözaltına aldılar. Gözaltına alınan öğrenciler daha sonra serbest bırakıldılar.

Aynı nitelikli bir gösteri de Mimar Sinan Üniversitesi bahçesinde düzenlendi. 16 Mart sivil-faşist katliamını protesto eden Mimar Sinan Üniversitesi öğrencileri, bu gösterilerini yaklaşık yarım saat süreyle Üniversite bahçesinde toplu halde oturarak sürdürdüler.

Yine saat 15.00 civarında Cağaloğlu'ndan 40 kişilik bir grup trafiği ulaşıma keserek kısa bir gösteri yapıyor, polisin müdahalesi üzerine sloganlar atarak yan sokaklara dağılıyorlardı.

YÖK'ün bir başka bilim yuvası Selçuk Üniversitesi'nden haberler

- *27.2.1988 tarihinden sonra Selçuk Üniversitesi öğrencileri tarafından, atılmalar, uzaklaştırma cezaları, öğrenci derneklerinin kapatılmaları, merkezi demokratik üniversite, Dernekler Meclisi'nce öğrenci derneklerine kütük numarasının verilmemesinin kınanması bekleniyor toplantısı yapıldı.*
- *Selçuk Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakültesinde kredi borç uygulamasına başlandı. Bir öğrencinin aldığı bir dersi alıp da kredisi dolduğu için bu uygulama öğrencinin okulunun uzamasına neden oluyor. Bu konuda de-kanlıkla yapılan görüşme sonucunda de-kanlık tarafından, bu uygulamanın sürdürülecegi öğrenildi.*
- *Sü. Mühen-sitte Mimarlık Fakültesinde önceden sürekli bir dersin iki ayrı şubede yapılması uygulaması şu anda tek şubede yapılıyor. Ki bu dersler uygulamalı dersler. Derslerin tek şubede yapılması, eğitimin kalitesini düşürdüğü gibi, öğrenci de zorlanıyor.*
- *SÜ Veterinerlik Fakültesinde önceden sınav sonuçlarının yanıkları açıklandığı halde artık açıklanmıyor. Bu konuyla ilgili olarak dekanlıkta yapılan görüşme sonucunda sonuçların yanıklarının açıklanacağı belirtildi. Ancak bu konuda hâlâ olumlu bir gelişme yok. Ayrıca, sonuçların not değeri de açıklanmıyor. Ve bu konuyla ilgili olarak İdari Mahkemeye de başvurulamıyor.*
- *SÜ'nde yemek ücretleri yüksek ve yemekler kalitesiz. Daha önce, imza kampanyası ile bu sorunlarımız onların iletilmişti. Şu anda ise yemek ücretlerinin 750 TL'na çıkarılması beklenmiyor. Gerekçe olarak rektörlüğe ödenek verilmediği söyleniyor ve bunun faturası öğrenciye yıkılıyor.*
- *Dernekler Meclisi SÜ.ÖD'ne kütük numarası vermiyor. Dernekler Meclisi görevlileri ve Siyasi Şube Sorumlusu Emin İzzet Bey, görevleri olduğunu söyleyip kimi öğrencilerin adlarını çalıyorlar ve birkaç gün sonra Fen ve Edebiyat Fakültesi'ndeki öğrencilerden bazıları dekanlık tarafından çağrılıp "soruşturma gittiği yerlere geliyorsunuz" denilip "uyarılıyorlar". Yine, ÖD'ne kütük numarası verilmediği için kamu, yüz. Zelergöz defterleri tutulmuyor.*

Gül Bilgin

Çevre ve yaşamın sürdürülmesi şansı

Uygun çevre koşullarının ülkemiz yeryüzünde yaşamın sürdürülmesinde oynadığı önem büyüktür. Ancak, günümüzde yapılan bilimsel araştırmalar, hazırlanan raporlar, basında yer alan çeşitli haberler insanlığın ortak kaynaklarını savunmasız kullandığını ve bu kullanımı biçimi değiştirmediği takdirde, yaşamın sürdürülmesi şansının giderek yitireceğini gösteriyor.

Yarın dünyaya gözlediği çiçekli, doğrusu yeşilçe ile devralacak mirasçılar ise bize gıpta ederler. Ve bilmiyoruz ki, toplumun diğer sorunlarıyla aklı ekseriyetle çözülebilecek çevre sorunlarının çözümü tekniğe olmaktan öte politiktir. O halde, daha yaşanılası bir dünya için bugünden harekete geçmek, sorunları öğrenmek, araştırmak, çözümler önermeli ve bu çözümler için mücadele etmeliyiz.

SOLUDUĞUMUZ HAVA, HAVA CİVA MI?

Bugün dünyanın pek çok kentı hava kirliliğinin tehdidi altında. Ülkemizde de, Ankara'nın ardı sıra İstanbul, İzmir da da sorunmaya başlamış olsun, İzmir, Elazığ, Diyarbakır, Malatya, Erzincan ve Erzurum'da hava kirliliğinin sınırın ve Denizli, İzmit, Samsun, Aksaray, Sivas ve Kayseri'de kirliliğin düzeyi hâlâ gelmemiş, sorunu bilimsel için de güncel kılıyor.

Oysa, atmosferin çöp kutusu olarak kullanılması -özellikle fabrikalar inşa edildiğinde- sanayileşmenin ilk evrelerinde sorgulanmamıştı. Atmosfer geniş ve sonsuz sanılıyordu. Bu sanının yanlışlığı kısa zamanda ortaya çıktı. Fabrikaların yakınında bulunan bölgelerde sorunlar başgösterdi. Ardından nüfus ve hızlı bir çözüm getirildi: Bacalar biraz daha yükseltildi, böylece kirliliğin daha geniş bir alana yayılması ve havada seyreltilmesi sağlandı. Adil bir çözümdü! Ne yazık ki, o günden beri çok az fabrikamız kaydedildi.

Sanayi ve yerleşim bölgeleri yoğunlaştıkça kirlilik de artı. Belli başlı ve kapalı alanda ve sağlıklı konumda kirli hava, bulutlar halinde yeryüzüne indi. Ankara ve İstanbul'da doğan şakası bu durumu belgelemiştir. 1952'de Londra'da 4 bin kişiyi öldürmesi, en son katliamsı ise kısa bir süre önce Yunanistan'da gerçekleştirilmiş olmuş, hava kirliliğinin insan sağlığı için ciddi bir tehlike oluşturduğunun sonucu göstergeleridir.

Günümüzde hava kirliliği, ağırlıklı olarak sanayi kökenli artıklar ile ulaşım kökenli artıklardan ve gerek sanayi, gerek enerji üretiminde kullanılan fosil yakıtlardan kaynaklanmaktadır. Dahası, benzin ve dizel motor kullanımıyla petrol ve gaz kullanımının yaygınlaşması kirleticilerin havadaki yoğunluğunu artırmaktadır.

Kirlilik kentleşmiş ve sanayileşmiş bölgelerde yoğunlaşmaktadır. Özellikle ABD çarpıcı bir örnektir. Dünyanın 5.2'sini kapsayan ABD atmosferini kirleten tüm karbondioksitin yüzde 34'ünden, sülfürdioksitin yüzde 38'inden, karbonmonoksitin yüzde 25'inden, nitrojenoksitin yüzde 17'sinden ve kurumun yüzde 50'sinden sorumludur.

Havayı kirleten maddeler (kirleticiler), atmosferin alçak katmanlarında oldukça uzun süre kalırlar ve kaynağa çok uzak mesafelere gidebilirler. Örneğin, Orta Asya'daki silikatik ve nitrik esit, ağır metaller, kurum ve organik bileşenler içerisinde kirli hava İskandinavya'daki göllerin ölümüne, ormanların zarar görmesine, kurşunun artmasına neden olabiliyor.

Yine de, ozon tabakasındaki delik ya da mevsimlerin değişmesi dünü atmosfer hareketlerine oranla, hava kirliliği bölgesel bir sorun olmak özelliğini aşıyor.

OZON TABAKASINDAKİ DELİĞİ ONARACAK YAMA BULUNABİLİR Mİ?

Ozon tabakası olmasaydı, güneş ışığı yeryüzünde tek canlı bırakmazdı. Çünkü, güneş ışığı enerji açısından çok zengin, ancak canlılar için çok tehlikeli kısa dalga boylu mordötesi ışınlar içermektedir. Bu ışınların yüzde 99'u yeryüzünün 15-40 km üstünde bulunan stratosferdeki ozon tabakası tarafından emilir. Bu tabaka, sanıldığının aksine oldukça az miktarda ozon içermektedir. Öyle ki, eğer yeryüzünün çevresini sarmış olsaydı, kalınlığı 3 mm'den fazla olmazdı.

Yeryüzünde yaşayan tüm organizmalar milyonlarca yıldır mevcut düzeyler uyarlamışlardır. Eğer tüm mordötesi ışınlar dünyaya ulaşsaydı, yaşam olanaksızlaşırdı. Biraz yüksek dozda bile, büyük olasılıkla deri kanseri artacak, göz hastalıkları ortaya çıkacak ve tarımsal ürünler düşecekti.

Öte yandan, kirleticiler stratosfere ulaştığında, ozon ile reaksiyona girmekte ve hassas dengeyi bozmaktadırlar. Bu kirleticilerin en önemlisi ise; soğutucularda, klimalarda, deodorant, parfüm ve aerosol gibi atomizerlerde kullanılan freon gazıdır. Freon'un kullanımına karşı kimi uluslararası düzenlemeler bulunmakla beraber, freon üretimi artarak sürdürülüyor. Örneğin, 1990'da ABD'de freon üretiminin 1976 düzeyinin 2 katı olacağı saptanıyor.

Ozon tabakasına diğer tehditler; nükleer denemeler, süpersonik uçaklar ve kullanımı hızla artan nitrojenli gübrelerdir. Bu üç etken de, ozonla reaksiyona girerek, ozonun azalmasına neden olan nitrojenoksiti arttırıyor.

Bugün hâlâ ozon tabakasına ne olacağı belli değil. Yeniölçümler kutuplar üzerindeki ozon miktarının düştüğünü ve Antarktika üzerinde bir ozon deliği bulunduğunu göstermiştir.

"SERA ETKİSİ": DİKKAT İKLİM DEĞİŞEBİLİR!

Bir diğer hava kirliliği sorunu da, atmosferdeki karbondioksitin artmasıdır. 1850 yılından bu yana yüzde 17-26 artmış olan atmosferdeki karbondioksitin, günümüzde artış oranı daha da hızlanmıştır. Öte yandan, yüksek karbondioksit düzeyinin iklimi değiştireceği ve gezegenimizin ortalama ısısının artmasına neden olacağı sanılmaktadır. Bu "sera etkisi" olarak adlandırılmaktadır.

Sera etkisi iklimde büyük değişikliklere yol açacaktır. Örneğin, yağış dağılımı değişecek, kutuplardaki buzların erimesiyle denizler yükselecektir. Eğer tüm buzlar erirse -bunu hayal etmek bile güç- denizler 70 metre yükselecektir. Kaldı ki, küçük bir yükselme bile, tüm o kıyı alanları yokedecek, korkunç bir felaket doğurabilir.

ÖNLEM ALINABİLİR Mİ?

Çok açık ki; hava kirliliği ile ilgili sorunların çözümü için harekete geçilmesi gerekiyor.

- Sanayinin artıklarının ve dumanının azaltılması gerek. Bunu başarabilecek teknoloji var. Ancak, kârın maksimizasyonu ile çevre sağlığı arasındaki çatışmada çevre sağlığına verilmesi yolunda çaba harcanması sorunlu görünüyor.
- Ulaşımda dumansız toplu taşımacılığa ağırlık verilmesi, özel arabalara ve kamyonlara sınırlamalar getirilmesi ve kirleticileri yoğun olarak barındıran yakıtların kullanılmaması, alternatif yakıtlara yönelinmesi, ulaşım hâkimli kirlenmeyi azaltabilir.
- Uzun dönemli etkileri olan, tehlikeli kimyasal maddelerin kullanımının -freon, vb.- yasaklanması ile atmosferdeki ozon miktarının daha da azalmasının önlenebilir.
- Ulaşılması bir sorun olan hava kirliliğinin çözümü için; uluslararası dayanışma sağlanması, bilgi ve teknoloji aktarımının gerçekleştirilmesi ise nihai çözüme ulaşmada ileribir adım olacaktır.

Tek çıkar yol

köprüleri atmak mı?

Güler Öztürk

Yine geri geri gidiyordu ayakları. Gittiği en sıkıcı mekânı yakalayıp oturuyordu işte. Bir yandan eve geç kalmamalıyım diye düşünüyor, bir yandan farkında olmaden uzatıyordu yolunu. Oysa iyi bir gün geçirmişti, arkadaşlarıyla oturup bir yerde çay içmiş, ne zamandır okumak istediği kitabı almıştı bugün. Ama nasıl geçene geçsin, günün bu saatleri hiç değişmiyordu. Eve gidecekten o boğucu duygu kaplıyordu içini. Yo, birbirini sevmeyen insanlar değillerdi. Ama nasıl olduğunu anlamadan aralarına duvarlar örülmüş, birbirlerinden uzaklaşmışlardı. Çocuklarına olan ilgileri sadece "Günün nasıl geçti?" gibi kuru bir soruyla ve yemekte konuştukları havadan sudan bir iki konuyla sınırlıydı. Zor alıyordu kendilerini odasına. Ne dinlediği müzikten hoşlanıyordu anne ve babası, ne okuduğu kitaplardan. Öte yandan öyle çok şey bekliyorlardı ki ondan. Kendilerinin isteyip gerçekleştiremedikleri düşleri, onun gerçekleştirmesini istiyorlardı; doktor olmak isteyip olamayan babası ne çok istediği tıbbi kazanmadığı için. Sıkılıyordu artık, boğuluyordu... Neden anlamıyorlardı onu?

Neden anlamıyorlar bizi? Çevrenizdeki arkadaşlarınız; şöyle bir düşünelim, kaçınızın ailesiyle sağlıklı, uyumlu bir ilişkisi var? Bir elin parmaklarını geçmez herhalde. Oysa ailesiyle olan ilişkilerimiz okulumuzu, arkadaşlarımızla ilişkilerimizi, yaşamımızı etkileyebiliyor. Başka bir çocuk yaşıyoruz. Okulda başka biri, işte başka biri, evde bambaşka biri olup çıkıveriyoruz...

Oysa en güzel dönemidir yaşamın gençlik. Yeniye, güzele, inceleme ve açık olduğumuz, yaşama sarılmaya başladığımız yıllarımızdır. Ama ülkemizde, hele de bu yıllarda genç olmak ne zor. Gençliğe söz hakkı verilmiyor, o yeşil dalları budanmaya çalışılıyor. Yapmaya çalıştıkları, sağlıksız ve bencil birey "bizey" olup çıkarmak değil mi? Çok yoğun bir kültürsüzleştirme, yozlaştırma çemberi içine alıyorlar bizi. Bu çemberi kırmak bir da çevremizle ve ülkemizle olan ilişkilerimizi sorgulayabilmekten ve yeniden sorgulamaktan geçmiyor mu?

Şöyle bir düşünüp-onum da, anlamı ve bahana en çok büyüdüğümü kabul etmekte zorlukçekti; en büyük çatışmaların o dönemde yaşadım. Dışarıya tıkanıklıklerle doluydu ve ben tek başıma üstesinden gelemezdim, öyle düşünüyorlardı. Oysa bir örnek boyu onlar olmayacaktı yanımda, tek başıma kalmayı da becermeli ve ayaklarım üzerinde durmayı öğrenmeliydim. Epeyce zor oldu bunu onlara kabul ettirmek. Ama inanıyorum ki, çaba sarfetmeseydim, o sıralarında çok gördüğümüz "büyük" çocuklardan biri olarak kalacaktım.

Kendi kişiliğinizi, kendi bağımsız kişiliğimizi kazanmamızda neden bu kadar ürkütüyor bu onları. Onların da ve olabileceğimizi kabul edemiyorlar bir türlü. Yıllardır biolojik örnekle yetiştirdikleri bizlerin, büyüyüp onları unutacağımızı sandıkları için herhalde, biraz da hep "Ben büyüdüm, baba kanşmayın" deyip, bir türlü güven vermediğimiz için belki. Ben kendi deneyimde ikazcisinin daha ağır başlığını gördüm. Ve no zaman ki güven verdim onlara, na zaman ki bunun bir "ispat" olmadığını anlatabildim, eve giderken artık geri geri gitmedi ayaklarım.

Ama bu kadarla bitmiyor ki sorunlar. Kitaplarımı gizli gizli okumak, sevdiğim müziği dinlemek için odama kapanıp kalmak, arkadaşımla gizli gizli buluşmak da istediyorum bazı. Günlük yaşamın boğuşturmasına öylesine dalmışlar ki, dünyanın sürekli değiştiğini, geliştiğini anlayamıyor. Bir de, yıllar süren kavgası sonucu geldikleri yer biraz tutucu mu yapıyor onları ne, kaybetmek istemiyorlar bunca şeyi.

Şu asi gençlik masalını hepimiz biliriz. Gençlik insanın deli çağıdır ya, "Gençlik, ne yapsa yeridir" der burjuva ideologları. Çünkü bizim protestolarımızın yeri bir sosyal yapı gerçekleşmesinin haberci olduğunu sanırlar. Onlar bizim tüm taleplerimize "kuşak çatışması" der, çıkarlar işin içinden.

Evet, kuşaklar arasında farklı yetişmelerinden, farklı toplumsal yapıların ürünü olmalarından kaynaklanan farklar vardır elbette. Bugün sosyalist ülkelerde bile, gençler aileleriyle anlaşamıyorlar. Çünkü bizler her ülkede, her toplumsal sistemde yeniden, doğmakta olanın mücadelesiyiz. Ailelerimiz ise, bizden çok farklı dönemlerde, farklı toplumsal bir sistemde yetişmişler. İnanıyorum ki, kendi gençliğinde, babam da anlaşamıyordu babasıyla. Ama, artık geldiği yeri kaybetmek istemiyor, onaya gelebilmek için mücadele etmiş çünkü. İşte o yüzden bizim, yeni bir toplumsal yapının mutçusu bizlerin görüşlerini çok "genç" buluyorlar.

Kentleşmenin, kitle iletişim araçlarının, teknolojinin gerçekten büyük boyutlara ulaştığı bir dönemde yaşıyoruz biz. İnsanın yetişkin onsan, düşüncelerini, hayata bakışını, değerlerini biçimlendiriyor. İşte böyle düşündüğümde, onları yetişkinleri ve içinden çıktıkları toplumsal yapının içinde değerlendirdiğimde anlayabiliyorum. Dahası, onlara kendimi anlatmanın bir yolunu da bulmuş oluyorum böylece. Oysa bir zamanlar evi terkedip gitmeyi bile düşünen ben değil miydim? Peki en yakınlarımla sorunlarımı köprüleri atarak çözme yoluna gidersem; arkadaşlarım, çevrem benim sağlıklı sandıkları ilişkilerime nasıl güvenecekler di.

Evde hâlâ en sevmediğim saatler kavga sahneleri. Onlarca odama kaçmayı becerirsem de kimi zaman ne kadar üzüldüğümü. Nasıl da yabancı hissediyorum kendimi onlara, onlar nasıl da giderek yabancılaşıyorlar birbirlerine. Geçende konuştuğum bir arkadaşım ne demişti: "Kapitalist sistem gelecekse aileyi yok ediyor, çözüyor. Yapabileceğin hiçbir şey yok."

"Hani biz gençlik, hani biz mutçusuyduk güzel günlerin. En yakınlarımızla bile çatışarak mı yapacağız bunları, onları değiştirmek için çabalamadan nasıl kuracağız yeni bir dünyayı?

Yok mu? Yapabileceğimiz hiç mi bir şey yok? Kapitalist üretim ilişkilerinin insanları birbirine yabancılaştırdığı, sevgiyi bir değerler yarattığı doğru. İnsanlar ilişkilerine kadar sanılmışlar her gün, eve gelince de birbirlerine boşalıyorlar öfkelerini. Üstelik insanların aslında sisteme duydukları öfkenin birbirlerine yönelmesi, birbirlerini yaşadıkları toplumsal yabancılaşmanın çok işine geliyor kimilerinin.

İşte bu anda, diye düşünüyorum; tam da bu anda gerekli insanların birbirlerine sıkı sıkı yapışmaları, sevgisizlik çemberini kırmaya çalışmaları, yabancı kalmamaları birbirlerine. Hani biz gençtik, hani biz mutçusuyduk güzel günlerin. En yakınlarımızla bile çatışarak mı yapacağız bunları, onları değiştirmek için çabalamadan nasıl kuracağız yeni bir dünyayı?

"Evin ilişkilerin kangren olmuştu. Yine aldırmazdım ama, derslerimi, arkadaşlarımla olan ilişkilerimi etkilemeye başladı. Tam bir açmaz daydım anlayacağınız. Sonra ne çekip gitmekle, ne de bu şekilde davranmakla çözemeyeceğimi sağladım; kendime yedirmiyordum bu durumu. Ufak tefek şeylerden başladım. Onları yetişkinleri haşullar içinde değerlendirdim. Sonra evde hiç konuşmam rutarına, odama düzeni tutturu. Ne bileyim işte, ufak tefek şeylerdi. Ama işe yaradılar, onlarla konuşabilmeye başladım. Oldu galiba. Toz pembe değil belki her şey zamanında bir daver da yok "

Yaşamım bir bütün olmak, tamamlamak birbirini. Odamda yapayalnız oturmak, evde oturup durmak istemiyorum. Köprüleri atmak değil. Tam tersine sevgi ve özenle onarmak istiyorum.

YARIN AVRUPA GENÇLİK ÖRGÜTLERİ TOPLANTISINDA...

hep birlikte kalıcı ve yaşamsal kılacağımız bir avrupa evi

Yarın, 1985'te Sovyetler Birliği'nin başkenti Moskova'da düzenlenen Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali'ne katılmıştı. O günden bu yana Yarın, dünya gençliğinin uluslararası platformlarında sık sık temsil edildi. Geçtiğimiz yıl içinde Yunanistan'da düzenlenen Avrupa Gençlik Toplantısı, Küba'nın başkenti Havana'da düzenlenen Uluslararası Öğrenciler Birliği 15. Kongresi'nden sonra bu kez de Avusturya'nın başkenti Viyana'da toplanan Avrupa Gençlik Örgütleri Toplantısına davetli olarak katıldı Yarın. Yazışleri yönetmenimiz Mustafa Okan'ın dergimiz adına izlediği bu son toplantıya ilişkin izlenimleri ve çeşitli gençlik örgütleri temsilcileriyle yapılan söyleşileri sunuyoruz.

Mustafa Okan

İnce, sıcak bir yağmur yağıyordu. Birkaç saat içinde yapılacağı Başbakanlık binasının yanındaki alan çoktan doluşmuştu. Yağmurdular, şemsiyeler ve pankartlar altında toplanan 15 bin kişiyi aşkın kalabalığın coşkusu sanki yağmurun hızıyla yarışıyordu. Viyanalılar her zaman kapatıldıktan hükümet kararlarını dinlemek için uğradıkları bu alana bu kez kendi taleplerini iletmek için toplanmışlardı: "Waldheim istifa".

Yakındaki rozetler, eldeki ele dolaşan bildiriler, broşürler, dergiler, gazeteler... hepsi, hepsi aynı şeyi söylüyordu: Nazi Arıtığı İstifa! Son günlerde daha da yoğunlaşan kampanyaya giderek daha büyük bir kabarım sağlanmıştı. Komünistler, sosyalistler, yeşiller... İşte yine, aynı bir hafta sonunda birarada gördükleri Alman ormanda Nazi üniformaları giydirilmiş Truva Atı Avusturyalılara teşhir etmek amacıyla yürüdüğü yerde Yeşiller eğlenceli yöntemlerle yardım koşmamızın ardından Nazi üniformalı Truva Atı'nın yaratıcısı çıktı sanatçı Alfred Hrdlicka çıktı kürsüye. Coşku bir kat daha arttı; "*biz, Avusturya'nın faşistlerce işgalinin 50. yıldönümünü yaşadığımız bu günlerde bu Nazi artığını istemiyoruz!*"

Viyana, Avusturya'nın Nazilerce işgalinin 50. yıldönümü nedeniyle olabilecek hareketli günler yaşarken bir yandan da Avrupa'nın dört bir yanından gelen gençleri konuk ediyordu. Uluslararası Sosyalist Gençlik Birliği (IUSY) ve Avrupa Ulusal Gençlik Örgütleri Konseyi (CENCY)'nin birlikte düzenledikleri Avrupa Gençlik Örgütleri Konsültasyon Toplantısı'nın beşincisinin evsahibi bu kez Avusturyalılardı.

Toplantıya ulusal ve uluslararası düzeydeki gençlik örgütlerinin 100'ü aşkın temsilcisi katıldı. 4 Mart'taki ilk oturumda açılış konuşmasını yapan CENCY başkanı Joan Pluma, daha sonraki oturumlarda ayrıntılarıyla tartışılacak olan bir uluslararası oturum değerlendirmesi yaparken bu birarayı gelişin önemini de vurguluyordu: "*Son günlerin en önemli olayı INF anlaşması. Bu anlaşma ile çok önemli bir adım atıldı. Bu anlaşmanın kazanımlarından birinde gelişen Glasnost ve Perestroyka politikaları anlaşmaya büyük katkıda bulundu. Bu toplantı mekanizmanın anlaşmanın değerlendirilmesine ve uluslararası yeni ekonomik düzen için çalışmalara hizmet etmektir. Bölgesel çelişkiler İran-Irak savaşı, Orta Amerika'daki gerginlik, doğu ile batının sorunlarında ortak eğilimlere yönelmesi ve örneğin tüm Orta Amerika ülkeleri için bu toplantı bir deneyim olmalıdır.*"

Toplantıya katılan gençlik örgütlerinin birbirinden demokratlardan yeşillerden, sosyalist ve komünistlerle, kadın ve çevre örgütleriyle kilise temsilcilerinden oluşan mozaiği Pluma'nın sözlerini daha da anlamlı kılıyordu.

Aynı gün, Viyana Belediye Sarayı'ndaki alışılmış yemeği ile gençlerin birbirine ülkelerindeki gençliği anlatmaları, gelişmelere ilişkin düşüncelerini için iyi bir fırsat yarattı. Aynı masada oturduğumuz Avusturya Sosyalist Partisi Gençlik Örgütü temsilcileri Türkiye'deki temellerinin bulunmasını sevinçle karşıladıklarını dile getirirken Türkiye'de gençliğin ulusal düzeyde örgütlenmesinin ülkemiz için yasak olduğunu öğrenince çok şaşıyorlardı.

Yemeğin ardından düzenlenen toplantıda konuşan Avusturya eski Başbakanı Bruno Kreisky şöyle diyordu; "*Yeni yıllarındaki tasarımız sorgulamıyoruz. Faşizmin ülkemizi neden bitti edebildiğini, ortaya ortaya olan faşizm tehlikesine karşı neden birlikte tepki gösterebildiğimizi sorgulamalıyız. Bugün benzer bir tehlikenin varolmayacağını söyleyenler de bugünü sorgulamalılar.*" Bu sözler, hiçbir şey sanıyla gelişen çelişkin anlamını daha da aydınlatıverdi bir anda.

5 Mart'taki ikinci oturum açılışında konuşan Avusturya'nın Sosyalist Başbakanı, "barış düşmanlıktan çok daha önde geliyor, sürekli gelişen, sağlam bir işbirliğini gerektiriyor" diyerek başladı sözlerine. "*Hepimizin önünde çaba göstermeye değer bir görev duruyor, doğu ve batı arasında sürekli ve kurumlaşmış bir işbirliği için tüm güçlerimizi göğüsüne almak ve yerine getirmek*" diyerek sözlerine devam eden Başbakan, bu yaklaşımıyla yeni düşmanlık biçimlerinin Avrupa topraklarındaki ilk filizlerini vermeye başladığını gözlerinden uzaklaştırdı.

"*Önemli gördüğüm bir konu da Genel Sekreter Gorbaçov'un hep birlikte kalıcı ve yaşamsal kılacağımız bir Avrupa Evi'ne işaret etmesidir*" sözleriyse uzun süre alkışlanıyordu. Başbakan, konuşmasının sonunda gençliğin böylesi platformlarda biraraya gelişinin önemine dikkat çekerek şunları söylüyordu; "*eğer barış istiyorsan, barışa hazır ol; barış istiyorsan, olabildiğince farklı düzeylerde, çok yönlü bağların arasından barışa hazırlanmalı gerekir kültür, gençlik örgütleri, bilimsel değişim ve ekonomik işbirliği... Böylece, dünyayı daha iyi ve güvenli bir yer yapmaya katkılarımızı sunmuş olacağız.*"

Yarım günboyu süren toplantılar değil, dinlenme için verilen kısa aralıklar ve yemek saatleri de bu kısa zaman zarfında beraberce yararlı bir şekilde değerlendirmek için kullanabiliyordu. Bölgesel, konuşmaların değerlendirilmesi, geleceğe ilişkin yeni öneriler kısa aralara uzun ve canlı bir tartışmanın dilimine dönüştürüyordu. İşte bu aralardan birinde Uluslararası Öğrenciler Birliği (IUSI) Genel Sekreteri Giorgos Michaelides ile görüştük.

— Bu platform ne zaman ve nasıl oluştu, nasıl gelişti?

— "*1975'te Helsinki'da Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Toplantısı yapılmıştı. Toplantı sırasında, işbirliği ve güvenlik sağlamak için Avrupa halkları arasında yeni ilişkiler kurulması amacı vardı. O toplantının gençlik düzeyindeki ürünü bu platform oldu. Platform, değişik politik yapılanmalardaki gençlik örgütlerini birleştirmeyi hedefliyor. Her iletişimin odak noktaları, dialog, işbirliği ve güvenlik ile gençliğin sosyal sorunları olarak belirlenmiştir. İşbirliğinin alanı ise geniştir, yalnızca politik işbirliği ile sınırlandırılamaz.*

Bugüne değin bunları sağlamaya çalışan platformun bazı birleşik eylemleri oldu. Bu eylemler Avrupa gençliğinin ortak çıkarlarını doğrultusunda yoğunlaştırıldı."

— Bu toplantıyı, özellikle '88 hedefleri doğrultusunda değerlendiriyor musun?

— *Bu dönem için uluslararası konsensüsün uygunluğunu göze almak gerek. SSCB ve ABD arasındaki son anlaşma ile bu sağlandı ve bütünde işbirliği verimli bir hale geldi.*

Bu toplantının işlevi, doğu ile batı arasında bir eğilimin oluşması, farklı ideolojilerin diyalogunun ortaya çıkması, bu diyalogun ortaya çıkan somut gençlik sorunları bazında gerçekleşmesi, gelecek yılın programının belirlenmesinde kilitsel eylemlerin öne çıkarılması oldu. Önümüzdeki dönemde düzenlenecek bir diyalog seminerinde, nerede ortak noktalarımız var, nerede ayrılıyoruz bunlar belirlenecek."

— Bu platformun, bileşimini analiz ve değerlendirir misin?

— *Politik olarak yönlenmiş gençlik örgütleri dışında örneğin IUS var, birleşik barış hareketi var, çevre sorunu bazındaki örgütler var. Politik gençlik örgütleriyle kitle hareketlerinin birarayı gelmesiyle oluşan bu platform çok önemli. Çünkü kitle hareketleri değişik eğilimlerin birarada yeraldığı platformlardır. Bunların konu boyutunda birarada kalması böyle platformlarda sağlanıyor. Yalnızca politik örgütler olsaydı tartışma o bazda kilitlenip kalırdı. Diyalog yerine politik yarışma, öne çıkardı. Oysa şu anki durum bir tolerans kültürünün yaratılmasının, değişik güçlerin varlığının kabulünü sağlıyor.*"

— Yaklaşıyoruz. Türkiye'deki demokratik hareketi ve genel olarak tüm demokrasi güçlerinin birliği için de bir birleştirici, ülkemizdeki gelişmeleri de yakından izliyorsunuz...

— "*Evet, IUS olarak Türkiye'yi yakından ve özyle izlediğimizi bilmenizi istiyorum. Hâlâ, inanılmaz haklara ilişkin sorunlar var. Demokrasinin bir yaşam tarzı olarak görülmesi gerekiyor. Her hesim için uygulanmayan demokrasi değildir. Bu çerçevede çalışmalarımızı sürdüreceğiz. BM'de bu konuda çalışacağız. Özellikle öğrenci örgütlenmesinin daha iyi eğitim ve örgütlenme haklarını isteyeceğiz.*"

Toplantıdan toplantıya konuşmaların tümünde aynı üzerinde duruldu: herkesin seçilen yolun doğruluğuna, yeni ve yapıcı bir siyasal düşüncenin gerekliliğine dikkat çekiyordu. Yine bir dinlenme arasında görüştüğümüz CENYC Genel Sekreteri Alan Christie'de bu yaklaşımın uzun bir süreç sonucu gerçekleştiğine değindi. Christie bu süreci şöyle değerlendirdi: "*CENYC'nin gelişimi de bu platformun oluşumu da siyasidir. Soğuk öncesi ve '70 sonrasındaki süreç diyalog anlamında olumlu bir hava yaratıyordu. Bu detantın güçlendiği bir süreçtir. '80 ortasında soğuk savaşın yükselmesiyle birlikte yavaşladı. Glasnost ve INF anlaşması ile bu platform yeniden canlanılan noktada önemli olan bundan sonra atacağınız adımları netleştirmek. Bu platformu doğudan ve batıdan gençlik kitlelerinin diyalogu için önemli buluyoruz.*"

"Politik gençlik örgütleriyle kitle hareketlerinin birarayı gelmesiyle oluşan bu platform çok önemli... Yalnızca politik örgütler olsaydı tartışma o bazda kilitlenip kalırdı. Diyalog yerine politik yarışma öne çıkardı. Oysa şu anki durum bir tolerans kültürünün yaratılmasının, değişik güçlerin varlığının kabulünü sağlıyor."

Hırvatistan demokratlarının gençlik örgütü Avrupa Demokratik Gençlik Birliği (FDS) başından beri platform için yeralmakla birlikte uzunca bir süre aktif bir katılım göstermemişti. FDS'li Federal Almanya üyesi Bettina Markovecki, "*bugüne dek beri bu mekanın içindeydik. Ancak daha sonra, çalışmanın buraya kazandırdıklarını değerlendirmek üzere bu platformda kalmak*" diyerek, adlarda geçen zamanın ilişkin sorunlar "*Farklı olduğumuz görüşlerin arasında ve bu konuda tartışma yapılması gerektiğine inanıyoruz. Sorunlara mutlak yaklaşımları yanlışız. Bizi görüşlerimizi zorlayan sürekli bir süreç, dikkatli olmak, kapalı olmak gerekiyor. Gerekli olan açık, dürüstlük, saygı ve samimiyet*" —

— Bettina Türkiye'deki gelişmeleri izliyor musun?

— "*Evet. Ancak haberlerimiz Cumhuriyet, Türkiye gazetesinde ve Hürriyet'teki haberlerimiz. Türkiye'deki gelişmeleri sevinçle izliyoruz. Türkiye'de demokrasinin son sözleri söyleyeceğiz. Türkiye'de bu toplantı, uluslararası dayanışmanın ve birlikteliğin yaşandığı her anının gelecekte ilişkilerinde belirleyici olacaktır. Gençlik örgütlerinin dayanışmasının ve birlikteliğin

"Yapılması gereken şey, her kesimde demokrasi isteğini yükseltmek, birleşik bir hareket haline getirmektir."

□ Sayın Nihat Sargın, sayın Haydar Kutlu ülkemizle gündemindeki en önemli sorunlar üzerine anlardır?

■ Ülkemizin bir numaralı sorunu, tüm insanlığı ilgilendiren barış sorunu ile birlikte demokrasi sorunudur. Görüyor ve her geçen gün daha iyi görüyoruz ki, bu temel sorun çözülmezse ülkenin hiçbir sorununa ciddi ve kalıcı çözümler getirilemez.

Bugün hangi politik görüşte olursa olsun ülkemizin ve halkımızın gördüğünden kavga duyan herkes demokrasiye çok daha kapsamlı ve yepyeni bir anlayışla bakmak zorunluğunun farkındadır. Öte yandan, demokrasi isteyen herkes harekete geçmezse demokrasi kazanılmayacaktır. Dahası demokrasinin kapsamı, onu gerçekleştiren duyarlı sosyal, politik güçlerin mücadeleleri arasında gelişleyecektir.

Dünyada ve ülkemizde öyle koşullar oluştu ki, 12 Eylül öncesi özgürlükler o çerçevede bugün aynen olsa bile, bu kapsam demokrasinin varlığı için yeterli olmaz. Çünkü demokrasi bir yaşam tarzıdır. Toplumun akıl çoğunluğu nasıl bir toplumda yaşamak istiyor? Bu sorunun yanıtı toplumun gelişen demokrasi bilincini verir. Eğer bu insanlar, özgürce düşünebilecekleri, düşüncelerini özgürce açıklayabilecekleri bir toplumda ancak insanca yaşayabilirim diye düşünüyorlarsa bu bir yaşam tarzı anlayışıdır.

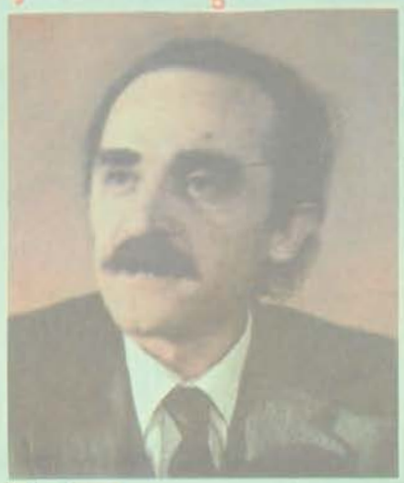

"...demokrasiden yana her politik görüş ve toplumun her kesimi kendi özgürlük istemlerini ve demokrasi anlayışlarını ortaya koyması ve bu doğrultuda aktif çaba harcamalıdır."

Bu nedenle demokrasiden yana her politik görüş ve toplumun her kesimi kendi özgürlük istemlerini ve demokrasi anlayışlarını ortaya koyması ve bu doğrultuda aktif çaba harcamalıdırlar.

□ Demokrasiyi kazanma mücadelesinde gençliğin rolü nedir?

Demokrasinin yok edildiği her ülkede demokrasiye geçişte işçiler, aydınlar ve gençlik itici güç rolü oynamışlardır. Onların aktif katkısı olmadan demokrasi kazanılamaz. Bu gerçek ülkemizdeki gelişmelerle de kanıtlanıyor. Ülkemiz gençliği zorbalık karşısında susmadı. Kendi hakları için olduğu kadar ülkenin geleceğine karşı da duyarlılığını yitirmedi. Fakat aynı zamanda inanıyoruz ki, daha çok şey yapmak gerekliliğinin de farkındadır, gençlik. Daha çok şeyin yapılabilmesi aynı zamanda demokrasi sorunu üzerinde daha çok kafa yormaya bağlı.

"Demokrasinin yokedildiği her ülkede demokrasiye geçişte işçiler, aydınlar ve gençlik itici güç rolü oynamışlardır. Onların aktif katkısı olmadan demokrasi kazanılamaz. Bu gerçek ülkemizdeki gelişmelerle de kanıtlanıyor. Ülkemiz gençliği zorbalık karşısında susmadı. Kendi hakları için olduğu kadar ülkenin geleceğine karşı da duyarlılığını yitirmedi. Fakat aynı zamanda inanıyoruz ki, daha çok şey yapmak gerekliliğinin de farkındadır, gençlik. Daha çok şeyin yapılabilmesi aynı zamanda demokrasi sorunu üzerinde daha çok kafa yormaya bağlı."

□ 12 Eylül 1980 sonrası depolitizasyon ve etkilerini değerlendirir misiniz?

Demokrasi aynı zamanda yaşama karşı duyarlılık demektir. Duyarlı insan dilek ve düşünceleri doğrultusunda tepki gösterir. Bu duygu dilerse inancı olan her şey toplumda değerlendirir. Politikada, sanatta, kültürde, estetikte, ahlakta ileri değerlerin yerini bayağılık, çıkarcılık, bencillik alır. Kısacası insanın yaşadığı toplumu, çevresini daha iyiye doğru değiştirip dönüştürebilme yeteneği yok olur.

Bu nedenle demokrasinin yokedilmesi ile toplumun kendi yaşam tarzına karşı duyarsızlaştırılması, depolitizasyon arasında sıkı bir bağ vardır. Sıkı ve karşılıklı bağ, aynı nedenlerle toplumun en duyarlı kesimleri işçiler, gençler, aydınlar, ne denli baskı yapılırsa yapılsın demokrasiye, özgürlüğe karşı duyarsız kalamazlar, kalmıyorlar. Demokrasi sorununu bu geniş ve derin duyarlılık temelinde ele almak, onu yaşanan ortama koyduğu zeminlikta ele almak demektir. Her türlü kötü koşullara, haksızlığa, adaletsizliğe, baskılara, işkencelere, sömürüye karşı çıkan herkesle birlikte hareket etmek, bunun yollarını bulmak demokrasi mücadelesinin karakteri gereğidir. Gençlik kesimi için de böylesi bir birlikte hareket için sağlam bir temelin varolduğuna inanıyoruz.

"Her türlü kötü koşula, haksızlığa adaletsizliğe, baskılara, işkencelere, sömürüye karşı çıkan herkesle birlikte hareket etmek, bunun yollarını bulmak demokrasi mücadelesinin karakteri gereğidir. Gençlik kesimi için de böylesi bir birlikte hareket için sağlam bir temelin varolduğuna inanıyoruz."

Ve aynı zamanda inanıyoruz ki, geniş gençlik kesimleri komünistlerin dünya ve ülkemizi sorunları ile ilgili görüşlerine aynı duyarlılıkla ilgi gösterecek, tartışacak, destekleyecek ya da eleştireceklerdir. İnanıyoruz, çünkü Marksizm dünyayı değiştirme, dönüştürmeyi temel alır. Hiç bir toplumsal sorun, genelinde insanı ilgilendiren hiç bir sorun komünistlerin duyarlılıklarından dışında kalamaz. Kalıyorsa orada bir yanlış vardır. Komünistlerle farklı gö-

"...Dış koşullarla birlikte iç koşullar nesnel olarak daha ileri özgürlükleri dayatıyor. Bu, özgürlüklerin elde edilmesini olanaklı kıldığı gibi aynı zamanda zorunlu kılıyor."

rüşler taşıyan bile gençlik kesimleri arasında her zaman varolmuş olan yakınlık bu sağlam temele dayanır.

□ 12 Eylül 1980'den bu yana demokrasi ve dayanışma bilincindeki gelişmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

12 Eylül acılarla dolu da olsa, öylesine bir deney birikimi yaratmıştır ki, toplumun her kesiminde bu deneyler yeni derslere dönüşüyor, demokrasi bilincinin gelişiminde sıçramalar oluyor, dayanışma bilinci güçleniyor. Şu gerçek artık açıkça görülüyor: 12 Eylül öncesi hak ve özgürlüklerin çerçeves, kapsamı şimdi, kısıtlı da olsa demokrasi var demeye yeterli görülüyordu. Bugün ise bu yeterli görülemez. Kaldı ki o düzeyin henüz daha çok gerisindeyiz. Sancılar da buradan kaynaklanıyor. Demokrasi ve demokratik istikrar bugün daha geniş özgürlükler temeline oturduğu zaman varolabilir ancak. Dikkat edilirse dün görece daha rahat koşullarda bile tartışılamayan, tabu olarak görülen komünist partisinin yasallaşması ve Kürt halkının özgürlükleri sorunu çok daha zor koşullar altında, çok geniş bir çevrede tartışılır oldu. Demek oluyor ki, dış koşullarla birlikte iç koşullar nesnel olarak daha ileri özgürlükleri dayatıyor. Bu özgürlüklerin elde edilmesini olanaklı kıldığı gibi aynı zamanda zorunlu kılıyor.

□ Ülkeye dönüşünüz ve TBKP'yi kurma girişiminizin demokrasiyi kazanma mücadelesindeki yerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ülkeye dönüşümüz işte bu zorunluğu görmeye bağlıydı. Yukarıda söylediğimiz nedenlerle TBKP'nin yasallaşması yalnızca komünistleri ilgilendiren bir konu değildir. Ve bizim çabamız dar anlamda bir parti kuruluşu ile sınırlı görmemek de gerekir. Çünkü yasal kuruluşu için mücadele ettiğimiz parti, o nitelikte bir partidir ki, bu partinin yasallaşması yıllardır özgürlüklerin, demokrasinin başında sallanan ve zaman zaman da biçen kılıcı yokedecektir. Tüm demokrasi güçleri için yepyeni özgürlük olanakları açacaktır. Herhangi bir partinin kuruluşu için demokrasiyi beklemek gerekebilir denebilir, ama TBKP'nin yasallaşmasının kendisi, demokrasinin kazanılmasının en önemli adımlarından birisinin atılması demek olacaktır. Artık düşünce ve örgütlenme özgürlüğünün kısıtlı olduğu yerde demokrasinin olamayacağının bilincine varılmış olacaktır, çünkü.

"...Kendini yenilemeyi başarabilen her iki partinin ortak çalışmasının ortaya koyduğu TBKP programı taslağı, biz inanıyoruz ki, ülkemizin demokratikleşmesi, barış ve demokratik yenilenme için yeni ve etkili, gerçekçi çözümler ortaya koyuyor. Bu görüşlerin kamuoyuna en geniş biçimde yansıtılması, tartışılması demokrasiyi kazanma mücadelesinin önemli bir parçası olacaktır. Aynı zamanda bu tartışmanın, devrimci sol ve daha geniş demokrasi güçleri arasında diyalog ve işbirliğinin gelişmesine hizmet edeceği kanısındayız."

İkinci olarak, kendini yenilemeyi başarabilen her iki partimin ortak çalışmasının ortaya koyduğu TBKP program taslağı, biz inanıyoruz ki, ülkemizin demokratikleşmesi, barış ve demokratik yenilenme için yeni ve etkili, gerçekçi çözümler ortaya koyuyor. Bu görüşlerin kamuoyuna en geniş biçimde yansıtılması, tartışılması demokrasiyi kazanma mücadelesinin önemli bir parçası olacaktır. Aynı zamanda bu tartışmanın devrimci sol ve daha geniş demokrasi güçleri arasında diyalog ve işbirliğinin gelişmesine hizmet edeceği kanısındayız.

İşte bu nedenlerle demokrasinin kazanılması mücadelesinin iyice kazanılması, TBKP'nin yasallaşması için geçikmeden adım atmayı zorunlu bir görev saydık. Birşeylerin değişmesini beklemek değil, birşeylerin demokrasi yönünde değişmesi için adım atmak gerekiyordu. Halkımızın bütün aşamalarını açık biçimde gördüğü, irtidaî bu adımı artık.

□ Dönüşünüzle birlikte yurtdışında politik göçmenlerin ülkeye dönüş hazırlıkları başladı. Sizin gördüklerinizi öğrenebilir miyiz?

■ Yurt dışındaki politik göçmenlerin ülkeye dönüşleri artık güncelleşmiş bir konudur. Bilaz önce, ya da biraz sonra ülkemizi herkesin kendisine çizdiği amaç ve planlara bağlıdır. Dönüş için belirli koşulları arayanları da anlayışla karşılamak gerekli. Biz ülkeye dönüşün bir kahramanlık olarak tanıtılmasını istemiyoruz. Kendi yurdumuza dönmekten daha doğal ne olabilir?

"...Bize göre dönüş zorlanmadan politik göçmenlere kimse, bu diliğinden özgürlükleri vermeyecektir. Politik göçmenler tüm Avrupa kamuoyuna kendi sorunlarını anlatabildiler. Biraz çelişik birşey ama şimdi sıra ülkede, halkımıza anlatmaya geliyor. Biz bu konuda da üzerimize düşenleri yerine getirmek için çalışacağız."

Dönüşü henüz erken bulanları da eleştirmek yanlıştır. Asıl kahramanlık yurdundan uzakta yaşamak ve o koşullarda ayakta kalmayı başarmaktır. Yukarıda belirttiğimiz gibi bizim dönüşümüzün hemen şimdi oluşunun özel nedenleri vardı.

Fakat öte yandan bize göre "dönüş" zorlanmadan politik göçmenlere kimse, kendiliğinden özgürlüklerini vermeyecektir. Politik göçmenler tüm Avrupa kamuoyuna kendi sorunlarını anlatabildiler. Biraz çelişik birşey ama şimdi sıra ülkede, halkımıza anlatmaya geliyor. Biz bu konuda da üzerimize düşenleri yerine getirmek için çalışacağız.

Komünist partisinin kuruluşunu hızlandırmak amacıyla yurda döneceklerini açıklayanlar arasında TİP ve TKP üyesi olmadığı halde TBKP'nin yasallaşması ile demokrasi arasında bağı görenler vardır ki, bu yaklaşım son derece önemlidir.

"Komünist partisinin kuruluşunu hızlandırmak amacıyla urda döneceklerini açıklayanlar arasında TİP ve TKP üyesi olmadığı halde TB P'nin yasallaşması ile demokrasi aras nda bağı görenler vardır ki, bu yaklaşım son derece önemlidir."

Sonuç olarak demokrasi mücadelesinde elde edilecek somut sonuçlar hızlereti yani demokratiye yürek vermiş işçilerin, gençlerin, kadınların, kısaca halkın mücadelesine bağlıdır. Gerçekçi görecektir.

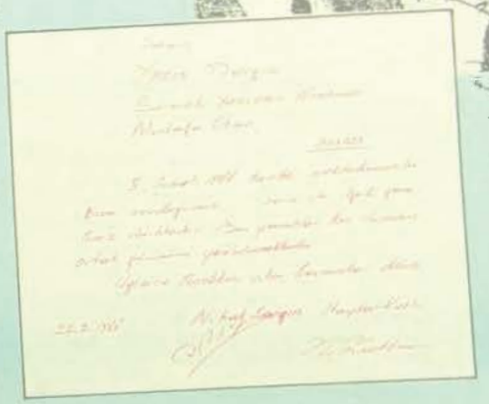

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELEYE KARŞI AVRUPA SÖZLEŞMESİ VE

işkencenin önlenmesi için etkin çaba!..

Erem Doğanay

Sözleşmenin imzalanmış olması bile gösteriyor ki, gelişmeler pek de iktidarın istediği gibi olmadı. Derin Araştırma Laboratuvarlarında, demokrasiye karşı bir çare geliştirilemedi.

Sözleşmenin imzalanmasının, işkencenin önlenmesinde hangi aşamaya karşılık geleceği, önümüzdeki günlerde ortaya çıkacak. Bizce belirleyici olan da, tıpkı imzalanması aşamasında olduğu gibi, ülkemizdeki demokrasi güçlerinin etkinliği olacak.

Geçtiğimiz günlerde, "İşkence ve Kötü Muameleye Karşı Avrupa Sözleşmesi" imzalandı ve TBMM'de oybirliği ile kabul edildi. Bundan sonraki aşamada ise, sözleşmenin gerektirdiği yasal düzenlemelerin yapılacağı bildirildi.

İşkence ve Kötü Muameleye Karşı Avrupa Sözleşmesi'nin imzalanması, işkencenin önlenmesinde ilk adım değil, son adım da olmayacak. Ancak önemli adımlardan biri. Sözleşmenin imzalanmasının, işkencenin önlenmesinde hangi aşamaya karşılık geleceği, önümüzdeki günlerde ortaya çıkacak. Bizce belirleyici olan da, tıpkı imzalanması aşamasında olduğu gibi, ülkemizdeki demokrasi güçlerinin etkinliği olacak.

İşkencenin önlenmesi için etkin çabalar ya da bu çabaların kamuoyuna ulaşmasından daha çok 1994 yılı ve sonrasına rastlıyor. 1980'le birlikte sistemli ve akıl almaz boyutlarda uygulanan işkenceden, küçük gazete haberlerinde bile söz etmek, uzunca bir süre mümkün olmadı. İnsanlık onurunu yok etmeye yönelik, sindirmeyi ve yıldırmayı amaçlayan işkenceye karşı yapılabilen tek şey direnmekti. En çok mahkemelerde dile getirilebiliyordu işkence. Tutanaklara geçmesinde ısrar edilebiliyordu. Ancak, işkencede alınan ifadelerin değil sayıldığı, savcılara ve işkenceye katıldığı bir dönemde bu bir etkinliklerle işkenceyi önlenmesi mümkün değildi. Tüm bunlara karşın, bu bir sınırlı çabaydı sonuçta, işkencenin sonsuza kadar sürdüğü, işkencelerin yapılmadığı, işkencenin önlenmesi için taleplerin yükseltildiği günlere ulaştı.

İŞKENCE VE İKTİDAR

İşkencenin önlenmesi için ülkemizdeki demokrasi güçlerinin bilinçle ve örgütlü davranış geliştirmelerinin önemli olduğunu söylüyoruz. Bugüne kadar yaşanan deneyimler, iktidarın, işkencenin önlenmesi konusunda ciddi bir niyeti olmadığını gösteriyor. Tersine, iktidar, varlığını önemli ölçüde de işkenceye borçlu. Özellikle 80 sonrası işkence, asıl güçleri yıldırmaya ve yok etmeye yönelik bir araç olarak kullanıldı. Pek çok genç insanı işkencede yaşamını yitirdi. İşkence, pek çok insanda uzun yıllar etkisini yitirmeyecek kalıcı izler bıraktı. Ülke sorunlarına duyarlı olan, kendi sorunlarına karşı sessiz kalamayan pek çok insan için işkence bir tehdit unsuru olarak kullanıldı. İşkence iktidarın iddia ettiği gibi, bilgi alma aracı olmaktan çok yıldırma aracı olarak kullanıldı. Böylece iktidar kendisine rahat hareket edebileceği bir ortam sağlamaya çalıştı.

Sözleşmenin tartışılması ve imzalanması aşamalarında yaşananlar da, iktidarın böyle bir araçtan kolay kolay vazgeçmeyeceğini gösteriyor. Sözleşmenin imzalanıp (imzalanmayacağının tartışıldığı günlerde TİP ve TKP Genel Sekreterlerine işkence yapıldığı ortaya çıktı. Dışişleri Bakanı Mesut Yılmaz'ın açıklamayı imzalamasının hemen ardından pek çok öğrenci derneği üyesi Filistin'le dayanışma eylemleri gerekçesi gösterilerek gözaltına alınıyor ve işkence görüyordu.

Tüm bunlara karşın sözleşmenin imzalanmış olması bile gösteriyor ki, gelişmeler pek de iktidarın istediği gibi olmadı. Derin Araştırma Laboratuvarlarında, demokrasiye karşı bir çare geliştirilemedi.

Bugün yapılması gereken öncelikle, sözleşmenin gerektirdiği yasal düzenlemeleri gerçekleştirmek olmalıdır. İşkencenin üzerine ciddi bir biçimde gidilmeli ve işkence mevzuatı ortadan kaldırılmalı, işkenceciler cezalandırılmalıdır. Yapılacak yasal düzenlemelerde sorgu odaları ve resmi kurumların kapalı devre kamera sistemine açılmasının üzerinde önemle durulmalıdır. Parlamentolerden oluşan bir heyet işkence iddialarını yerinde araştırma yetkisine sahip olmalıdır. Bir başka önemli nokta da, hazırlık soruşturmalarının, gözaltına alınan kişinin "suçlu olup olmadığının araştırılmasına yönelik" olarak yürütülmesi olmalıdır, "suçunun kanıtlanmasına" ya da "suçunu itiraf ettirmeye" değil. Yine bu aşamaya yanık avukatının müdahalesi için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Gözaltına alınan kişilerin ailelerine, hangi ve parlamentolerin istediklerinde doğru bilgi verilmesi sağlanmalıdır.

KAMUOYUNUN DUYARLILIĞI SAĞLANMALIDIR

Bu önlemlerin yaşama geçirilmesinde kamuoyunun duyarlılığının sağlanması oldukça önemli. Dışişleri'nin işkence yapılmadığını, "teröristlere" işkence yapılmasının normal karşılandığı genel ve yaygın anlayışın üzerinde sesin duyulmalı, kamuoyunun bilgi edinme ve kanı oluşturma hakkını gazetelerde, sucuz insanların televizyonda ve çeşitli yayın organlarında "terörist" olarak teşhir edilmelerinin önüne geçilmeli, işkenecilerin cezalandırılmalarına yönelik haberler zamanında, geniş biçimde duyurulmalıdır.

Unutulmamalıdır ki, işkence demokrasi mücadelesine yönelik ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Önlenmesi de demokrasi mücadelesinin önemli adımlarından biri olacaktır.

İMZALAR SORGULANMALIDIR

Bugün, demokrasi güçleri böylesi uluslararası sözleşmelere uyulmasını talep ediyor. Çünkü, biçimsel demokrasi istemiyor. Çünkü, insan hakları ve demokrasi, iktidarın istediği zaman kısabileceği ya da geri alabileceği kitaplar değildir. Hem temel hak ve özgürlüklerin anayasada yer alması hem de uluslararası sözleşmeler bu anlamda yaptırım gücüne sahip birer güventi belgesi olmalıdırlar. Bunun göstergesi al ise uygulanıyor olup olmadığıdır.

Türkiye'de bir iktidar politikası olarak varolan somut işkence olgusunu, çağımızın hem pozitif hukuk olgusuyla hem de demokrasi ölçüleri açısından değerlendirdiğimizde, uluslararası anlaşmalar altına attığımız imzaları sorgulanır oluruz. "İnsan haklarımın geçersiz, işkencenin geçerli" olduğu ülkemizde bu imzalar sorgulanmak zorundadır. Demokrasi havarilliğine soyunanların gerçek yüzlerinin bir kez daha ortaya çıkarılması için bu imzalar sorgulanmalıdır. Ve, tüm bunlarla birlikte, en önemlisi sözkonusu anlaşmalardaki düşüncelerin hayata geçmesi için bu imzalar sorgulanmalıdır.

Mehmet Kürtaslı

MAHMUT ALINAK

"Doğulu vatandaş, 'beni bekçilik yapmak için mi askere götürüyor, yoksa ben vergileri, toprağımıza tank, top, tüfek ve cezaevi girsin diye mi ödüyorum' endişesi içinde."

Söyleşi: Timur Türkan

Açlık, işsizlik, baskı, çaresizlik, zulüm, işkence ve sefalet doğunun kaderi sanki. Devlet doğuda hizmet için değil doğuyu kaçacak, bir ileri taşıyacakmış gibi görüyor. Bir elinde cop, öteki elinde dişini, belinde tabancası ve bin tank üzerinde gibi.

Can güvenliği yok, çoğunluğunun malı olmadığı için mal güvenliğini diğinen yok. Ama doğuda bıkkınlığımız TC yasaları işlemiyor. Doğuda egemen olan keyfilikler, barbarlıktır, doğa yasaları hakimdir. Doğuda ANAP emrindeki devlet kendi kanunlarına bile bağlı değil. Doğuda insan kendini kulupta buzullara arasında çıplak ve korunmasız gibi görüyor, vatandaş taşkın. Doğuda yaşayan insanlar "red-kit-çilik oynamak istemiyorum, burası Arizona değil, dipçik ve cop korkusu yalnız gündelik hayatımızda değil, uykularımıza da egemen, rüyalarımızda bile zulmü, işkenceyi ve cezaevini görüyoruz, uykularımızda bile rahat bırakılmıyoruz" diye feryat ediyorlar. Ve ilginç olan, cumhurbaşkanı, başbakan ve öteki çoğu yetkililer bu gelişmeleri bu olumsuzlukları bilmiyor. Buna rağmen zorbalık olunca gidebildiğiyle devam ediyor.

Doğulu vatandaş, "beni bekçilik yapmak için mi askere götürüyor, yoksa ben vergileri, toprağımıza tank, top, tüfek ve cezaevi girsin diye mi ödüyorum" endişesi içinde.

ANAP emrindeki polis ve jandarma, doğuda kadınlara apış arasına cop sokma özgürlüğüne sahip, ama vatandaşın polis ve jandarmaya kaşlarını çatarak bakması bile büyük bir suç. Cezası işkence, iftira ve tutuklanmadır. Doğubeyazıt ilçesinde görev yapan ve "Kelleci Kemal" lakabı ile tanınan sevyez jandarma tabur komutanı binbaşı Kemal Özkan ikiyüz içinde yüz kişiyi öldürtmüş; erlerine, "eli boş dönmeyin, Kürt kellesi istiyorum" diye nara attığı söyleniyor. Bunu bütün yetkililer gibi Ağrı valisi de biliyor. Ama hepsi de bir ağızdan "köylüler yalan söylüyor" diyorlar. Belli ki, ANAP'ın devlet yetkilileri doğulu vatandaşa yalancı, iftiracı gözü ile bakıyor. Vatandaş baskıdan, işkenceden, zulümden, yoksunluktan ölse bile, cenazesi yerde olsa bile yetkililer, "bu adamlar hortlamış" diye sloganlarına, kanlı propagandalarına sarılıyorlar.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da bölge valiliği kapsamına alınan illerde yaşayan insanların bütün temel hak ve özgürlükleri elinden alındığı gibi yerleşme, seyahat özgürlüğü de yoktur. Yani, vali bey neyi nerede buyurursa siz orada olmak zorundasınız. Sürat asmak bile komünistliktir, kürtçülüktür.

Devlet yetkilileri, sözde devleti kurtarma, ayakta tutma adına devlet için değil, kendi çıkarları için işe oyuyorlar. Çünkü, devletin tek güvenceli olan halk desteğini yok etmek için ne mümkünse yapıyorlar, bunu bildiklerinden değil, cahilliklerinden, yeteneksizliklerinden ve halk tabiri ile üstlerine yağcılıklarından yapıyorlar.

Devlet, doğu insanlarını bıkıp usandığına, zulüm ve işkence yapacağına, aş-susuz, sefil ve çaresiz bırakacağına önce bu yetkililerin sorgulasın. Doğuda vatandaş, devlete bir kurtarıcı gözü ile bakmıyor. Doğulu insanlar sevgiden, şefkatten ve yardımdan yoksun insanlar. Doğudaki baskı ve zulüm yetkililer tarafından da biliniyor. Ama yetkililer sömürü ve talanlarının devamı için baskı ve zorbalığın başka bir yolun olmadığı gerçeği içindeler. Çünkü, doğuya bakan gözleri "doğu eğitecek" diye tanımlamıyorlar, çünkü sömürüyü ve talanı devam ettirmek için başka yol bulamıyorlar.

Ama bilmiyor mu ki, doğu balıya muhtaç, balının esentiği doğuya bağlı, doğu balının sırtında bir kambur.

ADNAN EKMEN

"Görülen o ki, egemen güçlerin sosyo-politik bunalımının faturası, emekçi yığınlarla birlikte doğu halkına çıkmaktadır."

Doğuda hâlâ acımasız bir baskı var. İnsanlar sindirilmeye çalışılıyor. Sürülmüş sindirme politikasıdır. İnsanlara yüreğine korku salınıyor. Bu bilinçli olarak yapılıyor. Konuştuğumuz insanlar, bu baskı etnik yapıdan geliyor inancındalar. Kozmolojik ibrecilik adı başını gidiyor. Vatandaşlar ihbarcılığa sürükleniyor. Bunu reddedenlere gözdağı veriliyor. Devlet adı suçluları kullanıyor.

Geçenlerde bir dostum geldi. "Doğuda ne var ne yok" deyişimde gözleri doldu doldu oldu. Anlamıştım, değişen bir şey yok. Hep aynı şeyler, baskı, gözaltılar,

Türkiye'nin güneydoğusunda demokrasi var. 30 sivrisinek artık sıradanlaştı. Kontrgerillanın uygulamaları ise sıradışı olmaya başlamıştır. Örgütlenme özgürlüğü ve demokrasi ortamı bulabilmiş olan Türkiye'nin güneydoğusunda, kontrgerillanın uygulamaları karşısında ne yapacağını bilmeyen bir halk ve demokrasi güçleri vardır. Bu güçler, kontrgerillanın uygulamalarını ortadan kaldırmak için ne yapmalıdırlar? Bu konuda bir tartışma başlatmak amacıyla, Türkiye'nin güneydoğusunda demokrasi için bir hizmet yürüten bir kişiyle konuştuk.

YANIK: Güneydoğu'nun durumunu, bir bütün olarak gördüğün Kürtçülüğün çözüm yolları, demokrasi güçlerinin yapacağı bir takım şeylerden bahsetmek istiyorum.

Bu bakışla, "Bölge Valiliği" uygulamaya alındıktan sonra, özellikle yaşanan, bütün insanlarının Kürt ve Türkün mağdurlukları ile yaşadığı bölgelerde kontrgerillanın uygulamaları nasıl görüyorsun?

Söyleşi: Timur Türkan

Doğuda temel hak ve özgürlüklere yaklaşımı nasıl değerlendiriyorsun?

Doğuda temel hak ve özgürlükler anayasa ve yasalar altındadır. Kamu görevlileri yasaların uygulanması çoğu kere keyfi tutumları içinde olmaktadırlar. "Gece silahlı, gündüz kılıklı" diyenlerin gölgesinde doğuda yaşayanlar ikibinlikçiler, korucular ve ihbarcılar hariç, suçlu ya da potansiyel suçlu olarak görülüyor.

Ve hükümet, görevliler yanlış bir biçimde, doğudaki sorunları yalancı güvenlik sorunu olarak görüyorlar. Böyle olunca her geçen gün baskı artıyor, zorbalık egemen kılınıyor. Bilinçli olarak insanlara, doğa taşa bile korku sindirilmiştir. Olağanüstü Hal Bölge Valisi de bunu söylüyor. Ama uygulama hiç de öyle değil. Korucu olmak istemeyenler köylerini terk etmek zorunda bırakılmaktadırlar.

Toplumdaki siyasal çelişkiler bilinçli olarak derinleştirilmektedir. Din zorla silah toplayan devlet, bugün de silahlandırıyor. Vesilahtuhanlı için emniyet edenlere bazı yetkililer "devlete ne hizmetler de bulundun, kaç teröristi ihbar ettin" gibi sorular sorabilmektedirler.

Gece dışarı çıkma yasağı sürmekte, evinin kapısına çıkanların ihbarcı olduğu edilmektedir. Aramalar, sürgünler, dayak, işkence, kötü muamele sorunlarını, ad değiştirmeler günlük yaşamın birer parçası haline getirilmişlerdir. Yöre halkının en demokratik istekleri bile çağdışı uygulamalarla engellenmeye çalışılmaktadır. Türkiye genelinde uygulanan depolitizasyon doğuda baskıcı ve daha etkin bir şekilde uygulanmaktadır.

Görülen o ki, egemen güçlerin sosyo-politik bunalımının faturası emekçi yığınlarla birlikte doğu halkına çıkmaktadır.

FİLİSTİN: İyi örgütlenmiş ve disiplinli bir direniş

TAŞLAR VE GÖZYAŞARTICI BOMBALAR

Birden beş kadın bedriyor bize doğru koşan ve kocaklarında bebeklerini olan. Bir yandan bağırıyorlar, bize yardım da ediyorlar ama yapıyorlar. Filistinli reh bertraiz, İsrail askerlerinin yerleşim yerine yüzyek ve ilaç getiren üç genci yakalandıklarını öğreniyor. Kadınların hem sıdmdan, evlerden, sokaklardan ve darack geçitlerden her yaştaki çocuklar fırlıyordar. Ellerinde taşlar ve sopalar var. Askerlere saldırmak, üç genci götürmekteki gözlemeye çalışıyorlar. Askerler ise, derhal gözyaşartıcı bombalar atmaya başlıyorlar. Az önce sakin bir sokak olan burası, şu anda bir barikatlarda çarpılı bir savaş alanı haline gelmiştir. Hep birlikte dar geçitlerden bulme can havliyle koşuyoruz.

Bu sahne, Batıyakası'nda, Nablus'ta geçiyor. Benzeri olaylar, tüm İşgal bölgelerinde günlük yaşamın bir parçası haline gelmiş.

Bu bir sahnelenen evrimde TV'den izlediğimiz zaman, sporun olaylar izlemini uyanıyor bizde. Askerlerin saldırıları, ne yapacağını bilmeyen çaresiz erlerin, disiplin bozukluğu gibi görünüyor. Oysa bu bölgeleri gezen ve Filistinli yazarları, sendikaları, gazetecileri, öğretmenleri, öğrencileri ve avukatları görüp konuşan biri için gerçek bambaşka. Olayların 9 Aralık'ta başlamasından sonra bugün durum, sporsuz başkaldırmalardan ilgisiz bir görünüm içeriyor. Disiplinli, son derece yüksek politik bilinçli bir Filistin halkı, ne yaptığını geyet iyi bilerek İsrail işgaline ve onun uygulamalarına karşı çıkıyor. Filistin halkı, son derece iyi örgütlü. Politik partilerde, sendikalarda, öğrenci derneklerinde, kadın komitelerinde, dini kuruluşlarda ve işçi konfederasyonunda çalışıyor. Tüm bu çok çeşitli eylemler, Filistin bayrağı, bütün ve *Yaser Arafat* başkanlığındaki PKO'nun çatısı altında toplanıyor.

Ocak ayının başından beri PKO birçok bildiriler dağıttı, haberler gönderdi ve evlerin duvarlarına yazılan şartlarda uygulanacak yöntemleri ve eylem biçimlerini duyurdu. Genel kural, yönetimin iyi olduğu yerlerde. Şu sıralar yeni direktifler bekleniyor. Halk, üzerine düşeni kusursuz olarak yerine getiriyor.

PLO'NUN KONTROLÜ KESİN

Geçtiğimiz yılın ortalarında, PKO içinde bir gruplaşma olduğunu sanmak oldukça kolaydı. PKF, PFLP ve DFLP, PKO'da egemen olabilmek için Al-Fatah ile açıkça savaşıyordu. Aynı zamanda, "Müslüman kardeşler" saflarına da ilgi büyüktü. Son aylardaki başkaldırı durumu birden değiştirdi. Bugün, hemen her Filistin ödevi, bir ağızdan konuşuyor. Yasır Arafat'ın önderliği, belki de bugüne dek görülmemiş bir şekilde tartışılmaz halde. PKO'nun bir zamanlarki bunalımı, işgal bölgelerini hiç etkilememiştir zaten. Batıyakası ve Gazze PKO'nun yerinin ayrılmaz olduğuna karşı çıkmak, intihar çarpışmak olur. PKO'nun yöntemsiz eylemlere, silah kullanılmasına karşı çıkmasına gösterilen saygı bunun örneğidir. İsraillilerin giderek derin artan vahşiliğine karşı bu isteğe uymak, kolay değil.

İsrail, başkaldırıyı bastırma konusunda kendinde yeraldığı ögrach. Polis kuvvetleri, sendikacılar ve öğrencileri kitle halinde gözaltına alarak direnişi bastırmaya çalışıyorlar. 9 Aralık'tan bu yana en az 5.000 kişinin gözaltında olduğu söylenmiyor. Toplu cezalandırma, ağır dayak atma, hırpalama ve daha işkence ile halkı korkutmaya çalışıyorlar. Suçsuz ailé direyleri, evlerinin yıkılmasını izlemek zorunda kalıyorlar. 100'ü aşkın kişi öldürüldü ve 1000'den çok ağır yaralı ise bırakılmıyor görünüşü.

Orda, tüm okulları ve üniversiteleri kapattı; buzmazlık çektirdiği olarak gördüğü tüm derneklerin kapılarına kilit astı. Ne ki, halkın başkaldırısını önlemek için alınan tüm önlemler boşa çıktı.

BİR DEVRİMİN BAŞLANGICI

Başkaldırı, toplumun tüm kademelerini kapsıyor. Daha önce adı bile duyulmamış köylerdeki başkaldırı olayları haber alınıyor. Çok etkileyici bir katılım ile, ani grevler yapılıyor. Butik grevleri, yaklaşık yüzde 100'lük bir katılımla 70 gündür sürüyor. Tüm dükkanlar günde yalnızca 3 saat açık. Onun dışında sokaklarda kimse görünmüyor. Şu an için çarpışma isteği en yüksek derecede; PKO'yu izleme kararlılığı da öyle. Hiç kuşkusuz bu iyimserliğin bir gerçekleşmesi, başarısız sürekli olmasıdır. PKO'nun ve Filistin halkının batı dünyasında artan prestiji ve bunun için verilen kucaklar, savaşın kaçınılmaz bir gerçeği olarak görülüyor.

Ne ki disiplin, özveri ve istek zaman değildir. Nihayet yarın, yirmi yaşındaki küçük Filistinliler politik kazanımlarını sürdürdükçe, zaman onlardan yana. Barışçıl bir çözüm olasılığı da, İsrail'deki radikal güçler, İsrail ile FKO'nun ilişkilerini tanıyacağı uluslararası bir konferans yapılana. MAPAM, Rakab (İsrail Komünist Partisi), Şimdi-Barış Hareketi ve İnsan Hakları Hareketi; çok yönlü, şimdilik küçük ama gelişen, canlı, bilgili ve yüksek sesli bir muhalefeti oluşturuyor.

İsrail ekonomisinin kötülüğü; artan ekonomik, politik ve moral bozukluğun bedeli: Batı ülkelerinin artan baskıları ve her şey. İsrail'i geri adım atmaya zorluyor. Ne ki, İsrail hükümeti artında ABD'nin ekonomik ve politik desteğini bulduğu ve kendi halkının büyük çoğunluğunca desteklendikçe, demir yumruk politikasını sürdürecektir.

Mayıstı İsrail'in kuruluşunun 40. yıl dönümü görkemli olarak kutlanacak. Bu da, Filistin halkı için benzeri görülmemiş bir kışkırtma olacaktır. Kasım'da ABD'de başkanlık seçimi var, aynı zamanda İsrail Knesset'i de seçilecek. Bu seçimlerin sonuçları da durumu önemli ölçüde etkileyecektir.

Filistin devrimi başladı artık. Önderi PKO. Kaçaklarında, dünyanın en acımasız iki ülkesi var: İsrail ve ABD. Askerlerle olarak Filistinlilerin durumu umutsuz. Ama gerçek onlardan yana. Filistin devrimi gücünü içinden ve altından alıyor. Hemen hemen tüm halk tarafından sürdürülüyor. 20 yıllık işgalin yarattığı tasarruf ile barış ve özgürlük tutkusu birleşmiş durumda. Ne ki devrimin, ülke dışındaki ilerici güçlerin desteğine gereksinimi var. Her ne kadar diğer Arap ülkelerindan gelen ekonomik desteğin önemi varsa da, politik etkisi yok. Desteği onayını zamanda batı dünyasından da gelmesi gerek.

Filistin devriminin kanla bastırılması daki ve. Böyle bir çözümü kaldırmaya en Filistinlilerin, ve de dünyanın hali var. Birleşmiş Milletler kaanalıyla yapılacak bir barış kongresi için gerekli her türlü girişimde bulunulmalıdır.

REAGAN YÖNETİMİNİN KORKULU RÜYASI

ORTA AMERİKA'DA BARIŞ

Önce İspanyol ve Portekiz, daha sonra İngiltere ve çağımızda da ABD sömürgeciliği ile tarihsel Orta ve Latin Amerika halkları, geleneksel sömürgeciliğin çökmesi sonrasında da uzun yıllar ordu ve kilisenin otoritesine dayanan emperyalizmin baskıcı diktatörler tarafından yönetilmişlerdir. Milletlerinin kaderlerinde en temel haklarından yoksun olarak yaşam savaşı veren yoksul kitlelerin ulusal bağımsızlıklarını elde etme direci ise bölgenin ekonomik, siyasal ve toplumsal koşulları doğrultusunda kanlı savaşımlara sahne olmuştur. Halkların yüzyıllık mücadele geleneksel sonucunda elde ettikleri kazanımlar da, bir yandan CIA güdümlü askeri darbeler, açık destek verilen karşı-devrimci güçler, iç savaşlar ve dış müdahalelerle yok edilmeye çalışılırken, öte yandan yeni sömürgeciliğin doğurduğu ekonomik bunalımlar, ulusların ölüme sebeplerinin dayatmaları ve çeşitli ambargolar ile körpelenmekte, böylelikle emperyalizm, kendi varlığını tehdit eden demokrasi mücadelelerinin önünü almaya, devrimleri yıkmaya çalışmaktadır.

Bu durumun en somut örneklerinden biri de Somoza diktatörlüğüne 1979'da gerçekleştirdiği devrimle son veren Nikaragua'da yaşanmaktadır. Sandinist Ulusal Kurtuluş Cephesi (FSLN) önderliğinde gerçekleştirilen devrim sonrasında, ulusal birliğini sağlayan Nikaragualılar, hemdedikleri demokratik süreç doğrultusunda, 1984 yılında parlamento seçimleri yaptılar, 1986 yılında ise yeni anayasayı kabul edersek bu süreci pekiştirmiştir. Uzun yıllar süren Somoza diktatörlüğünün ekonomik ve sosyal yaralarını sarabilme amacıyla ilk günden itibaren çeşitli reformları gündemine alan ve bu doğrultuda kampanyalar başlatan hükümetin, devrimin kazanımlarını koruma ve bunları geliştirmesi önündeki en büyük engel, sadık bir müttefikini kaybetmiş olan ABD hükümeti ve Kongresi'nin doğrudan yardımlarının yanısıra Honduras ordusu gibi gayrimeşru yollarla da destek verdiği Kontralar'dır.

Reagan yönetimi Orta Amerika'ya ilişkin politikasını da komünizm tehlikesi iddiasına oluşturarak, devrimci hareketlerin demokrasi ve barış için bir tehlike oluşturduğu görüntüsünü yaymak istemekte. Başkan Reagan'ın "özgürlük savaşçıları" diyerek yeni toplumsaya ve yasadışı müdahalelerini "demokrasiye hizmet" kisvesi altında hoş göstermeye çalışmaktadır. Oysa dünyanın her yerinde olduğu gibi Orta Amerika'da da barışı yalnız antiemperyalist güçler istemekte, ancak karşılarında silahlı olarak ABD ve CIA'yı bulmaktadırlar.

BARIŞ GİRİŞİMLERİ

FSLN, iktidara gelir gelmez, ilk olarak bölgede kalıcı bir barışın sağlanması konusunda ısrarlı olacağını belirtmiş ve bu doğrultuda karşı-devrimcilere silahlarını bırakma çağrısında bulunmuştu. Somoza yanlısı isyancılar, ABD desteğinde başlattıkları topraklarına direci ile birlikte bu çağrıların uymamış, sınır bölgelerinde CIA eli ile örgütlenerek, gerek devrim hükümetinin askeri güçlerine, gerekse ekonominin yeniden inşası amacıyla tarlalar, fabrikalar, okullar ve fabrikalarda oluşturulan bir tempoyla faaliyet gösteren sivil halka karşı şiddetli eylemler düzenleyerek, yönetimi yıkmaya çalışmıştır. Honduras ve Kosta Rika gibi komşu ülkelerde mevzilenen ve kendilerine üster ve siyasi kolaylıklar sağlayan Kontralar, gide. rek yalnız Nikaragua'daki iç barışı değil, aynı zamanda bölge barışını da doğrudan tehdit eden bir unsur haline gelmişlerdir.

Nikaragua'nın desteklediği bir diğer barış girişimi, 1983 yılında Kolombiya, Meksika, Panama ve Venezuela'dan oluşan Contadora Grubu'ndan gelmiş, ancak bu grubun hazırladığı barış planı, karşısında ABD'yi bulmuştur. Öte yandan, 1984 yılında Meksika hükümetinin önerisini kabul eden Nikaragua, bu kez de ABD ile masaya oturmuştu. Her iki taraf arasında doğrudan 8 görüşme gerçekleşmişse de, bu girişim gene ABD tarafından tek taraflı olarak kesilmiştir.

Orta Amerika'daki barış girişimlerinin en etkili olanı ise, Kosta Rika Devlet Başkanı Oscar Arias tarafından hazırlanan ve 7 Temmuz 1987'de Nikaragua, El Salvador, Guatemala, Honduras ve Kosta Rika tarafından imzalanan barış planıdır. Arias'ın barış planı, iç savaşın sürdüğü ülkelerde görüşmeler yoluyla ateşkes sağlanması, komşu ülkelerin gerilimden destek vermemesi ve bölgeye yapılan dış müdahalelerin durdurulması gibi konuları 5 ülkede demokrasi alanının her vesilerle siyasi katılımın sağlanması, bunu değerlendirme sağlanması ve her türlü olağanüstü hal yasasının kaldırılmasını da öngörüyordu.

BARIŞ PLANINA TEPKİLER

Nikaragua hükümetini yasallaştırmaktan, bu anlamda Kontralar'ı düşmanca olan ve gelişmeleri kendi kontrolünden çıkaracak müdahale yollarını bulmaya çalışan ABD'nin anlaşmanın imzasında olan Reagan yönetimi, "Olumlu olabilirdi, ancak Nikaragua'ya sağlayacakları nedeniyle biz bu girişime arka çıkmıyoruz" diyerek tavrını açık bir biçimde ortaya koyuyordu.[1] Orta ve Latin Amerika ülkelerinin yanısıra Sovyetler Birliği'nden de tam destek gören ve Nikaragua için özel bir önem taşıyan bu anlaşma yeni tartışmaların da başlangıcında gelmiştir.

Kimi çevreler bu anlaşmanın Nikaragua'nın içişlerine müdahale ettiğini, Oyala'nın Kontralar'la masaya oturmasının bir geri adım olduğunu, anlaşma hükümlerinin yerine getirilmemesi halinde ABD'ye bölgeye doğrudan müdahale olanağı, verecekini ileri sürdüler. Nikaragua'nın böylesi bir saldırıya yanıtsız kalacağı düşüncesi ve umudu ABD'de de taşınıyordu. Bir Arias planının başarısız olması bölgedeki kaosun sürmesi anlamına gelmekteydi ki, bu da yalnızca ABD emperyalizmi yararına işbirlikçilerinin işine yarardı.

Oysa Nikaragua hükümeti büyük bir cesaretle bu barış planını imzalayıp hükümetini bütün anlamına getirmeye başladı ve barış konusunda ne denli duyarlı olduğunu bir kez daha kanıtladı. İlk adım olarak Ulusal Arabuluculuk Komisyonu'na kurucu Sandinistler, muhalefet partileriyle diyaloğa başlatıldı. muhalif La Prensa gazetesinin yayınının izin verildi, bin kadar siyasal tutukluyu serbest bırakıldılar ve Kontralar ile dolaylı olarak görüştüler. Ancak barış konusu güçler Nikaragua'yı oldukça bir durumda bırakmak istiyor ve sivil kesimi olarak yeni koşullar dayatıyorlardı. Tüm bu koşulların etkisiyle yıl sonunda barış planı tam bir çıkmaza girmek üzereydi. Nikaragua yeni bir dönüm noktasına gelmişti. Ya bu zorluklar aşılarak yoluna devam edecek ya da önemli ölçüde kaybeden Arias'ın planı suya düşecekti. İşte bu noktada Daniel Ortega Ocak ayında, tıkanan yolları açacak yeni bir fırsat yaratıyor, bu kez ânkoşulsuz ve doğrudan Kontralar'la görüşme masasına oturuyor hatta onların silahlarını bırakmalarını dayatmalarının ülkedeki "olağanüstü hal"i de kaldırıyordu.

BARIŞIN NİKARAGUA İÇİN ÖNEMİ

"Biz" diyor Nikaragua İçişleri Bakanı Thomas Borge, "yalnızca ülkel nedenlerle değil, aynı zamanda acil bir gereksinim duyduğumuz için de barış fikrini kullanmak istiyoruz ve bu konuda atılan her adımı destekliyoruz. Öğretmenimizi sürekli barışı elde etmek amacıyla yapıyoruz. Ama savaşmak zorunda bırakılıyoruz. Oysa savaşın sürmesi demokratik ortamdaki en büyük engeli oluşturuyor."[2]

Borge'nin sözleri çok önemli bir gerçeğe işaret etmekte. İç savaşın sona ermesi ve dış müdahalelerin kesilmesi, Nikaragua hükümeti için, milyonlarca dolarlık askeri harcamanın yerini sosyal yatırımların alması, bir başka deyişle ulusal kalkının hızlanması demektir. Kontraların saldırılarının durması, işgücünün üretimin artırılmasına yönlendirilmesi, ekonominin iyileştirilmesi ve ailelerin yaşamlarının olumlu bir hale gelmesi anlamına gelecektir. Bu nedenle en ufak bir barış kırıntısı bile Nikaragua'nın nefes almasını sağlayarak demokratik sağlamlaşma yolunda kabul ve güçlü adımlar atma fırsatını verecektir. İşte Arias planının lanse edilmesinin, gerekli görülmesinin ve korunmasının bu ülke için böylesi bir yaşamsal öneme sahip olmasının nedeni.

Bu gerçeği çok iyi bilen Reagan yönetimi Nikaragua'ya karşı tavrında yalnızca ılımlılaşma pası piyasasını desteklemek kredi almalarını engellemek, diğer kapitalist ülkelere baskı yaparak yardım programlarını durdurmak ya da petrol arık yollarını kesmek gibi ekonomik tedbirlerle yıpratmayla, CIA'nın gözetiminde Kontralar aracılığıyla sınırlı savaşı sürdürmeyi sağlayarak doğrudan müdahale yolunu açık tutmak istemektedir.

İşte ABD'nin geçtiğimiz aym ortalarında Nikaragua sınırına müdahale etmek amacıyla Honduras'a üç bini aşkın asker göndermesinin sebebi de bu manlık yatmaktadır. Bilindiği gibi Şubat ayında Kongre, Kontralara yapılması öngörülen 36 milyon dolarlık yardımı reddetmiş ve Reagan bunun üzerine "Bu sadece Kontralara yardımın kalkışmak demektir... Ben bu önemli ikinci destekçiyi durdurmak istiyorum" diye bir açıklama yapmıştı.[3] Bu açıklamanın ardından Honduras üzerinden Nikaragua'ya yapılan müdahale bölgedeki durumu alabildiğine gerginleştirmiş ve barış planının geleceğini tehlikeye sokmuştur.

"YENİ BİR VİETNAM'A HAYIR!"

ABD'nin son müdahalesi ve barış planına olan saldırgan tutumu büyük ölçüde dört bir yanında insanlar ve askerlerin geri çekilmesi istendiğine, tepkilerin en sert doğrudan Amerikan halkından geliyordu. "Orta Amerika'da Savaşa Hayır!", "Yeni Bir Vietnam İstemiyoruz" sloganlarıyla yürüyen binlerce kişi Reagan yönetimini protesto ederek resmi binaların önünü işgal etmişti. Tüm bunlar, işsizliğin yüzde 10'lara dayandığı, çağımızın yaşam koşullarının giderek kötüleştiği bu ülkede, halkın vergileri daha da artırılacak ve yaşam standartlarının iyice düşürecek yeni bir Vietnam deneyi uğruna yabancı bir ülkenin topraklarında ölmek istemediğinin somut göstergeleridir. Nitekim, Nikaragua Devlet Başkanı Daniel Ortega da, olası bir ABD müdahalesinin sonuçları konusundaki düşüncelerini şu sözlerle ifade etmektedir: "ABD'nin Nikaragua'ya girişeceği bir tecavüzden, yalnız ülkemiz değil, tüm Orta Amerika, Latin Amerika, Avrupa hatta ABD etkilenecektir. Çünkü dünya halkları bu duruma seyirci kalmayacaklardır."[4]

Ekim Yücel

(1) Cumhuriyet Gazetesi, 13 Ağustos 1987
(2) Hürriyet Gazetesi, Cumhuriyet, 28 Ağustos 1987
(3) Cumhuriyet Gazetesi, 20 Mart 1988
(4) Demokrat Y. gündemiyle yapılan konuşmadan

GENÇ MİLLETVEKİLLERİYLE DEMOKRASİ VE GENÇLİK ÜZERİNE

Fotoğraf: Gökhan Sunal

FUAT ATALAY (SHP)

"Parlamento içi ve dışı demokrasi güçlerinin işbirliği en verimli çalışma olacaktır."

YARIN □ Sayın Fuat Atalay, bugün tüm gençlerin parlamentoya yansımadığı bir gerçek. Siz de, SHP'li bir milletvekili olarak parlamento içi ve dışı mücadele ve ilişkiler konusundaki görüşlerinizi alabilir miyiz?

FUAT ATALAY ■ 1987 Kasım'ında tüm eğilimlerin parlamentoya yansımasının birinci önemli nedeni seçim sisteminin çok önemli şekilde anti-demokratikliğidir. Ayrıca, gerek bilinmeyen akıl almaz boyutlarda toplumu şartlandırması, gerekse de seçim platformunu şartlarına maledebilen, önemli etkenlerdir. Seçim sisteminin, seçim yasasının anti-demokratikliğinden kaynaklanan dengesizlikler ve Anayasa'nın anti-demokratikliğinden kaynaklanan kısıtlamalar. O kısıtlamalar çerçevesinde belirli düşünceler, yasal örgütlerini oluşturup, seçmen karşısına çıkamamışlardır. Bunlardan da öncelikli söylenmesi gerekeni, 12 Eylül sürecinde demokrasinin temel işleyiş şekillerinin, temel kurumlarının bir kısmı yok edilmeye, bir kısmının içleri boşaltılmaya çalışıldı. Bunun da çok ciddi yaramazları vardır. Toplumun politikasyonu çok ciddi bir konu olarak ülkemizde durmaktadır.

Parlamento içi mücadelede gelince, bunun organizasyonu çok ciddi bir sorunlar tabi. Çok detaylı çalışmaları gerektiren, bürokrasiden ve meslek örgütlerinden bilgi akışını sağlayan ve siyasal iktidarın uygulamalarını teşhir edebilecek hatta onların bir kısmını engellemeye gidebilecek Parlamento içi girişimlerdir, denetim mekanizmalarıdır. Üç aylık çalışmaya bakıldığında, bu konuda özellikle Sosyal Demokrat Halkçı Parti'nin istekli çalışmaları çok fazla sonuç vermemiştir. Parlamentonun yüksek duvarları içinde mücadelelerini sesi kısılmaya çalışılıyor. Demek ki, salt parlamento içi mücadelelerle halkın istekleri dile getirilemez. Siyasi iktidarın açmazları teşhir edilemez.

Bu konuda hendikapları en mamın yoktur, parlamento içindeki muhalefet partilerimiz muhalefeti parlamento dışına götürmelerini olacaktır. Yani, siyasi partiler kendi programları çerçevesinde, gösteriler yaparak, mitingler düzenleyecekleridir. Ama bunu yaparken de, kişisel görüşlere göre, demokrasi güçleri olarak adlandırabileceğimiz bütün oluşumları da dikkate almaları, emekçi sınıf ve tabakaların düşüncelerinin dile getirilmesinde daha etkili olacaktır. Demokratik bir toplumda, bütün toplum katmanlarının düşüncelerini ortaya koymalarının, demokrasinin genel olarak sağlıklı işlemesi açısından ülkenin olarak görülmesi gerektiğine inanıyorum.

□ Gençliğin toplumsal yaşama katılımında önemli bir araç olan öğrenci dernekleri konusunda yeni çalışmalar olduğunu da düşünerek gençliğin kendisini konusunda neler söyleyeceksiniz?

■ Toplum kesimlerinin bir an önce politize olmasını istemek, sosyal yaşamda ki bütün anti-demokratik düzenlemelerin ortadan kaldırılmasını istemek, elbette çok ciddi taleplerdir ve bunları yerine getirmek gerekmektedir. Ama demokratik kitle örgütlerinin belirleyici iki yönü vardır. Birisi demokratikliğidir. Demokrasi istedikleri için, demokrasiden yana oldukları için böyledir. Dincisi geniş bir kitleye seslendikleri için kitle örgütleridirler. Kitle örgütü olduğu için çeşitli siyasal eğilimler içinde barındırır. Ancak, demokratik kitle örgütlerinde dar anlamda politika yapmak, kitle örgütlerinin etkinliği açısından zararlı olabilir. Örneğin bir öğrenci derneğinde çeşitli siyasi eğilimlerden temsilci olabilir. Yönetimde bulundan yahut bir temsilin bulunması, o kitle örgütünün bu siyasi düşüncenin çerçevesinde çalışma yapması gerektirmez. Yapılırsa ne olur? Diğer siyasi eğilimler tepki duyarlar ve esas işleri olan alandan uzaklaşırlar. Bu da genelde demokrasi mücadelesine zarar verir. Çünkü o örgüt etkinliğini kaybeder.

Öğrenci kuruluşları, öğrenci dernekleri kendi sahalarında, dar anlamda uğraş verirler demek bizi yanılgıya götürebilir. Ama, şöyle bir örnek vermek istiyorum. Öğrenci dernekleri, öğretim ve eğitimin özerkliği konusunda ciddi önemler ortaya koyup, mevcut üstündeki aksaklıkları bütün planda ortaya koymaktırlar ve bunu genelde Türkiye'nin demokrasi bütünüyle bağdaştırmaktadır. Aynı özerkliği toplumun diğer kesimleri için de yapabiliriz. Her toplum katmanının istemleri kendi iş demokratik örgütleri aracılığıyla dile getirildiğinde, hem o demokratik kitle örgütü daha etkili olacaktır hem de kendileri hayatın içinde olduklarından içiş çok daha doğru konuları somut edeceklerdir.

Sorunların dile getirilmesi ve çözüm önerilerinin ortaya konması belli bir koordinasyonu gerektirecektir. Bunu da emekçi sınıf ve tabakalar adına onların siyasi partileri yapacaktır.

Eğitim ve öğretim alanında ciddi sorunların olduğu bir gerçektir. Yani bir yandan özgür düşüncenin gidereli gelişmesine yol açabilecek ortamın oluşması, üniversitelerde, bilim kurumları olarak bilim üretmesi anlamında, gerek teknolojiyi tasımesi gereken de bilim üretmeleri konusunda gerekli ortamın bir an önce ortaya çıkması, öğretim üyelerinin bu anlamda bilimsel özgürlüğünün kesin sağlanması ve bunun gerekli kıldığı akademik ve meslek ilkelerinden bir an önce oluşturulması ve öğrencilerin gerek kültürel, gerek demokratik ve sosyal yaşamdaki aktif yerlerini almaları konusunda şu andaki hukuksal düzenleme de ciddi sorunlar olduğu muhakkaktır. Bunun çözümü nasıl olur meselesine gelindiğinde, altında bunsunun koyduğumuz uluslararası anlaşmaların Türkiye'deki hukuk sistemine yansıması gerekmektedir. Bu anlamda parlimize önemli görevler düşmektedir. TBMM'de eğitim öğretim alanında demokratik keşfedilmedi, çağdaşlaştırılması konusunda gerekli girişimlerin yapılması ve bugün bir an önce planlanması gerekmektedir. Bu konuda özellikle düşünceli olan öğretim üyelerinden, öğrenci derneklerinden önerileri alıp bir an önce parlamentoya göndermeye çalışacağım. Tabii çözümün parlamento alanındaki gelişimi bu. Fakat tüm bunlar yapılırken mevcut sistemdeki bu antidemokratik yapının geçtiği ve demokratikleşmeye olan emeği kamuoyunda çok geniş bir çevrede etkinlik kazanması gerekir. Bunun için de yine parlamento içi ve dışı demokrasi güçlerinin işbirliği yapmaları en verimli çalışma olacaktır.

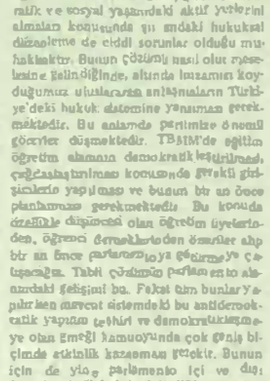

GÖKBERK ERGENEKON (DYP)

"Gençlik düşünecektir, düşündüğünü ifade edecektir."

YARIN □ DYP'nin parlamentonun dışındaki ve parlamento dışı muhalefeti konusunda neler söyleyeceksiniz?

GÖKBERK ERGENEKON ■ Parlamentoda temsil için belli bir ülke barajı olması fikri bütün dünya ile tartışılmış. Bugün bunun olması gerekliliğini düşünenler çoğunlukta görünüyor bütün dünyada. Bizde de baraj yüzde 10. Bu barajın yüksek olup olmadığı konusunda bir tartışma var Türkiye'de, yoksa baraj olup olmamasını pek tartışılan yok. Bugün parlamentoda yüzde 79,5-80 temsil ediliyor. Yüzde 20 seçmenin parlamentoda temsil edilmemesi normal bir iş değil. Bunu normal görmek doğru değil.

Çoğunluğun bir şandık demektir. Her partiyle, eşit olarak yapılan bir genel seçimi sonucu oluşan parlamento ile bir oluşan parlamentoların birbirinden ayrılmak gerek.

□ Türkiye'de temsil sisteminin dışında da gelişen engellemeler sonucu tüm görüşler örgütlenemiyor, seçimlere giremiyorlar. Bu açıdan da parlamento tüm görüşleri yansıtmıyor şu anda. Bu konuda neler söyleyebilecekler?

■ Parlamentonun tüm eğilimleri temsil etmesi iki şeye bağlı. Birincisi hukuk sistemi. Siz hükümet değişmiyor olabilirsiniz. Ama herkes için aynı anda eşit muamele etmek mecburiyeti hem de yürütülebilir olan kuralları, normal şartlarda uygun yollardan değiştirmeyi istemek hakkı olmalıdır. Bu hak herkese eşit olmalıdır. O hakkayı muhafaza edenlere de aynı şekilde.

□ Öğrenci derneklerinin son dönemde karşılaştığı bazı konularında neler söyleyeceksiniz? Öğrenci gençliğin örgütlenme ve hak arama uğraşının üstüyor musunuz, bu konuda neler yapmayı düşünüyorsunuz?

■ İzliyoruz. Dernekler Kanunu, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu, YÖK Kanunu, bütün bunlar 83 anayasının temel taşlarıdır. Parti olarak bizim karşılaştığımız en acı nokta Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'dydu. Kür alemde en temel hakkı bu. Memleketi idare edenlerin yapabilecekleri zaten gördüğümüz, canımız yanıyor, meallerimiz zedeleniyor, hakkında öğrendiğimiz inanılmaz şeyler oluyorsunuz. Bunu dile getirmeye kalkışıyorsunuz, karşımızda duvar bir TRT. Demonstrasyon hakkımız var. Zararın gösterdi. Barışçı yollardan hak arama. Bu tamamen elimizden alınmış. Vallilik tespit edecek. Ankara İstanbul yolu üzerinde, orayı gideceksiniz. Herkesin işi gücü var. Kimi toplayacaksınız? Ne olacak. demonstrasyon hakkımızı kullanmış olacaksınız. Böyle şey olmaz. İdareye bu kadar keyfi karar alabilme, takdirde bulunabilme hakkı olmaz. Eğer bu memleketle siyasi partilerin, siyasetçilerin başına bir bela geldiyse, sendikacılara, dernekçilerin haydi haydi gelir. Biz birsiye çıkışmada yanımızda tüfekli, tasizli adamlar dolaşıyordu. Vatandaş bizi dinlemeye korkuyordu.

Bu işler baksızlığa karşı çıkmakla olacak. Öğrenmekle olacak.

□ Gençliğin politika yapması konusunda neler söyleyeceksiniz?

■ Türkiye'de ihtilallerin yapmak istediği bir tek şey var. O da, siyaset ve siyasetçi düşmanlığı. Siyaset kötü bir iş, siyasetçi kötüm adam olarak gösterilmeye çalışılıyor. Bütün toplum siyasetten çekilmek isteniyor.

12 Eylül'den sonra gençlik tarihi araştırılsın, tesfiğin mimarı, sebebi gibi gösterilmeye, böyle bir kompleksin içine tılmeye çalışıldı. Buna kimsenin hakkı yoktur. Gençlik düşünecektir de, düşündüğünü ifade edecektir de.

YENİ AŞAMA

Yazılı soruşturması: Yeni Aşama Dergisi adına Y. Kemal Gökçe yanıtladı.

YARIN □ Demokratik öğrenci hareketinin bugüne gelmiş olduğu noktadan daha ileri görünümleri için onlara gereken somut adımlar nelerdir? Siz, YENİ AŞAMA olarak hareketin daha aktif, daha kitlesel, daha sonuç alıcı olabilmesi için öğrenci derneklerinde ve bu dernekleri bir araya getiren platformda yapılması gerekenleri sırolar nelerdir? Önerileriniz nelerdir?

YENİ AŞAMA ■ Sorunuza akademik alana ilişkin kimi açıklamalarda başlamayı uygun görüyoruz. Bu açıklamalar, alana ilişkin mücadele perspektifimizi belirlediği için gerekli. Akademik alandaki yüksek öğretim yönü vardır. Birincisi, akademik alanda ve genel olarak entelektüel alanda bilimin normal gelişmesi ile ona verilmek istenen ideolojik biçim arasında bir çelişki vardır. Bu çelişki alanın temel çelişkisidir. Akademik alanda temel çelişkiyle tampon oluşturan kimi kesin sorunlar alanındaki mücadelenin ikinci yönünü oluşturuyor. Bu ikinci yön, ek ücret, ödemeler, harçlar-krediler gibi haklar mücadelesine denk gelir.

Türkiye gençlik hareketleden edindiğimiz deneyler gösteriyor ki bugüne kadar işe hep içinden başlanmış. Dolayısıyla bir dönem, gençlik içinde "ikamet mantık" egemen olmuş, bir başka dönem de "akademizm" etkisini göstermeye başlamış. Bugün artık ideolojik mücadelenin ışığında kamu talepler mücadelesine yaklaşmak ve çözüm yolları üretmek gerektiğine inanıyoruz.

12 Eylül'ü egemen sınıflar açısından önemli bir adım olarak değerlendirmek gerekiyor. Örneğin bir 12 Mart'tan farklı olduğunu düşünüyoruz. 12 Mart faşizmi bir eskiydi. 12 Eylül, fiziki saldırının ideolojik saldırıyı da beraberinde bir dönemdir. Akademik alandaki yansıması, hiç de öyle küçümsenecek gibi değil. YÖK'ün dışında eğitim düzenini elden geçirdi. Bugüne kadar üzerinde hiç durmadığımız İnkılap Tarihi dersleri üniversitelerin hepsinde zorunlu bir ders haline getirildi. Üniversite yaşamının ütüsünü kapsayan bu ders, esas olarak ideolojik bir saldırıdır.

Tıp Fakültelerinde İnkılap Tarihi okutulması, misal konusu oluyor. Anlamsız bir ders gibi geliyor insanlara. Bu öyle değil. Anlamı çok büyük. Örneğin diyorlar ki "Lozan Savaşlarını bitmeyen biri doktor olamaz mı?" olabilir. Durduğunuzun "olamaz" diye bir iddiası yok ki! Ama onlar, "dünyayı oyunlu tipler" yetiştirdiklerinden emin olmak istiyorlar. Sonra da resmi ideolojiyi kavratmak ve kabul ettirmek için İnkılap Tarihi dersleri biçimiş tasfan.

O halde sorunun yanıtına bu noktadan girip yaparak ulaşabiliriz. Bir sosyalist gençler arasında önemli olan her alanda burjuva eğitim-öğretim anlayışıyla hesaplaşmaktır. Resmi sağlık politikasından tutun da resmi tarihe kadar geniş bir yelpazede burjuva resmi ideolojiyle hesaplaşmak bize kitlelerde daha kolay bağ kurmanın yolunu açacaktır. Çünkü sorun bir gerçekte ki bugün Üniversite kapılarına dayanan öğrenim gençliğinin büyük çoğunluğu, burjuva ideolojisinin matlak egemenliğinin olduğu bir dönemden geldi. Tek çare, kafalarda bağlıtılan ideolojik hegemonya tabuğunun çatlatılmasıdır.

Bu noktada platforma gelmeden yapılacak çok şey olduğunu düşünüyoruz. Olanın olması gereken sonucu karıştırmamak gerekiyor. Öğrenci Dernekleri "olan"la bağdaşe. Bu, aydınsa gereken bir ortamın içindeyiz anlamına geliyor. Nasıl eşarız? Bu sorunu yereceğimiz yanıtın, "Nasıl Bir Üniversite İstiyoruz?" Türkiye Kongresi olduğunu düşünüyoruz. Bunu birimlere indirgediğimizde çok yönlü bakabileri içeren bir programın şart olduğu tespitini dayatıyor.

□ Öğrenci gençliğin, öğrenci derneklerinin öğrenci haklarını aramasi etkinliklerinin ötüe düzeyinde, merkezi biçimde örgütlenmesi daha başarılı, daha kitlesel, daha yaygınlaşacı bir kampanya yaratmak mü? Platformsa bu konuda düşen görevler nedir?

■ Derneklerin kitle selleşmesine sıkıntısı çektiğini biliyoruz. Bu sıkıntıları "merkezi bir örgüt çözer", demek fazla iyimserlik gibi. Platformları anlamsız bulmuyoruz ama şimdilik birim çalışmalarının önemi tartışılmaz. Bu noktayı önemsiyoruz. Bizce kitlelerin kendiliğinden mücadelesinin dahi sayısız olduğu bir ortamda sistemli bir eğitsyonun yürütülmesi mücadelenin geleceği açısından daha yararlı. Bu çalışmaların esas olarak yürütüleceği alanlar ise birdirler olmalı. Sık sık tekrarlıyoruz, bir kere daha belirtmekte yarar var: kitlesel örgütlenmenin önündeki en büyük engel, resmi ideolojinin egemen gösteren hegemonyasıdır. Üstüne gitmek, kabuğu çatlatmak imkanını görüyoruz. Ama her imkanın görünen içinde tehlikeleri olanı da bunu bilmeli mi? Öğrenci alanı yüksek tutarlı bir ideolojik mücadele gerilir. Bunları yapmadan kredi tutarının koruğu değil vuşulmak, harçlara, vizelere birer yük haline geldiğini belirtmek, bir anlamda insanın içi olmaktan öteye geçmeyecektir. Sorunların duyarlı insanlar olarak bilinen bir ler tarafından farkedilmiş olması bir şeyi değiştirmiyor. Asıl olan kitlelerin bu sorunlara göstereceksi tepkidir. Bu tepkiyi gerçekleşmek, merkezi bir örgütlenmeden-platformdan (ki bunlar da gerekliler, ama zaman ve mekanda k operatörlerle ele alınmaması gerekir) çok alanda yürütülecek ideolojik mücadelenin ve akademik eğitsyonun başarısına bağlıdır.

□ Demek birimlerinde katılımın artırılmasının nedenleri nedir sizce, bu konuda neler yapılabilir?

■ İkinci soruya verdiğimiz yanıt, bu soruyu da kapsıyor. Biraz daha açmakta yarar var sanı. Son sekiz yılda yaşadıklarımız bilinliyor. Her türden örgütlenmenin kapsama kitle sıradı. Her türden örgütlenmenin kapsama kitle sıradı. Her türden örgütlenmenin kapsama kitle sıradı

ÜNİVERSİTE SINAVLARI ÜZERİNE BİR EĞİTİMCİ İLE SÖYLEŞİ

İçinde bulunduğumuz ay içinde yine yüzbinlerce genç aynı heyecanı yaşayacaklar. Bu heyecanı, sadece bir sınav heyecanı olarak tanımlamak hiç de doğru olmayacaktır. Çünkü bu, gelecek kaygısının yaşattığı acı bir heyecandır. Aşağıda, eğitimci Özgür Mutlu ile lise öğrencisi arkadaşımız Gonca Kay'ın yaptığı söyleşiyi sunuyoruz.

Söyleşi: GONCA KAY

"Lisenin üniversite sınavlarında payı çok az."

YARSEN □ Üniversite nedir? Ülkemizdeki üniversiteler içinde bulundukları durumu dikkate aldığımızda neler söyleyebilirsiniz?

ÖZGÜR MUTLU ■ Üniversite, yetenek ve bilgiye belirli bir düzeye ulaşan lise mezunlarının okuyarak bir unvan kazandıkları yetenli okullar ile birer akademisyen ihraç ettikleri kurumlardır. Ülkemizde bu ölçüler geçerli değildir. Parasını ödeyebilen herkes

LİMON

Söyleşi: Yarın İstanbul Büro

YARIN □ *Size biraz kendi dilinizle Limon'u ve Limonculuğu tanıtır mısınız?*

LİMON ■ Bu sorunuzun yanıtını isterseniz Limon'un milliyetçi, maneviyatçı tek köye yazarı *Ercüment Mecmuacı*'nın kaleminden verelim;

Tüzmi Hüsnü: Bu şahıs bir garez tohumu olan adı Gazi'dir... Şimdik, bu şahıs kan kusan ejderha kırmızısı gözleriyle zehirini bal peteğimizin üzerine akıtıyor... Suratından hep pis pis sırıtma şeklinde güler. Burnu da kırmızıdır... Sarı gibi olan saçları var ve bu onun saçı her zaman dağınık olan bakımsız bir şahıs...

Tuncay Akyüz: Mecmuada yazılan yazılar işleri müdürü olan şahıstır... Herkezi içinden bakınca çıplak gösteren sanıyorum bir gözlüğü var ve bu şahıs saçlarını yeni traş oldu bir süppe traşı şeklinde ensesini iiç numara tepesinde bir sürü saç var... Sayısı yok, bacaklarını masanın üzerinde yayıp oturur.

Şükrü Yavuz: Saçları sarıya çalan boz bir renk hakim ve bu şahıs arada bir traş olur... Gözleri de bozuk, maneviyatı şuuru cihidir gözlük takar... Bir sayfayı yapar ve sesi de çok kahn olduğu için kaç defa kulağının dibinde bağırıp zarımı patlatmış oldu...

Can Barlan: Derisi yeşil olan menhus virüs gibi bir şahıstır. Boyu uzun değil ben onu sanırım dövmeyi başarabilirim bunu düşündüm... Giyimi milli örf ve ananelerimizin ters bir şeklinde ayrıca bu şahısın sakalları bulunmuyor, onun bu sakal şeklinde olmuş olan bu sakallarını yolmak icab eder... Annesini döven Ökkeş adlı bir şuursuz hami çiziyor bu sanıyorum kendisi de öyledir.

Alptuncr Ülkütaş: Bu zapraşif saka bedeninde ne fikirler örf ve geleneğimize uymayan bazı fikir zehirlenmeleri taşıyor... Bu şahıs işine hep geç gelir, çok sigara içer, izmaritlerini de oraya buraya atıyor. Ar-haya hislerinden olmayan bu adamın pantolonu şeytan kadar dinar ve bozuk giisi var...

Mehmet Çağlar: Ufak tefek olan bu meium kişi bu dergide ben görüyorum, şunu bunu çizmem diye kapris yapan bir kişi... Ufak tefektir onun için gözüm yiyor bunu bir gün dayak şeklinde bir dövmeyi istiyorum... Fakat bu kişi biraz sinirli bilmiyorum ne olacak... Bıçak çekse bilemem...

Kemal Arıcan: Bu şahıs bir garip mahluk olup hiçbir değerinize tam zıt olan adeta bir punkçu şeklinde olan biridir... fiyatları yoktur ve bu şahısın saçları da hiç taranmaz havaya doğru onbeş yirmi adet havaya doğru parça halde dikilmiştir... Çok zayıf olan bu kişinin boyu da uzun olduğu için sınır oluyorum...

Metin Üstündağ: En çok gıcık şeklinde sinir olduğum bir şahıstır... Şiir şeklinde fakat şiir olmayan acaip yazılar şeklinde yazar... Bir zenci arap şeklinde kıvırcık olan saçları olan bu kişi zenci değildir... Gözlüklerinin içinde bir fıldır bakar ve ben bunun bu olan gözlüklerini kırmak istiyorum... Bu şahıs şiir yazmasın.

Suat Özkan: Bu şahıs hakkında bilmiyorum yazacaklarım aman kulağına gitmesin... Mecmuada en iri yarı olan şahıs budur... Bir dudağı yerde oluyor öbür dudağı da göktedir... Bu kişiye gizli gizli sinir oluyorum ama rol icabı olarak iyi geçinmek şeklinde onunla çalışıyorum... Bu şahıs çok iri ne yalan söyleyeyim doğru söylemekse gerekirse beni dövebilir...

Tuncer Erdem: Adı Metin olan Üstündağ soyadı olan şahısın arkadaşı bu da herkes gibidir bir virüs oluyor... Kolsuz bir yelek şeklinde giyer... Malum fikirli olan şahsalarını gibi bıyıkları olan bunun da gözlüklidir... Bir arukat gibi bir çantası var, onun içinde ne var kimi savunuyor ben sanıyorum ters fikirli bazı şahısları da savunur, arukatı ma yoksa ne...

Suat Gönüley: Bu kişi mecmuaya haftada bir gün gelme şeklinde ne yaptığı belli değil... Hep olan diğer olanlar gibi bu da gözlük takıyor neden belli değil... Mecmuada tekerlekli koltuğa oturur içerde saygı yok, sandalyeyle arabo gibi içerde gidip gelir bizi rahatsız etmek şeklinde de ayıptır ayıp.

Limon'un kadrosu 17-18 kişiden oluşuyor. Yükün büyük bölümünü de 8-9 kişi sırtlıyor. Bu sayılar diğer mizah dergilerinin çalışanlarına göre çok az. (Örneğin, Girgir-Firt grubunda-tahminen 40-45 kişi çalışıyor.)

Limon çalışanlarının yaş ortalaması 25 dolayında. Evet, "genç" olduğumuz söylenebilir, ama bu "iş"te yine ortalama, 7-8 yıllık bir "profesyonel" birikime-geçmişe sahibiz.

İçimizde Güzel Sanatlar'da öğrenim görmüşler ve görenler çoğunlukta. Yanısıra, Siyasal Bilgiler'den Sinema'ya, yine Mimarlık'tan Fen'e, Alman Dili'ne uzanan bir yelpazede öğrenim görmüş olanlarımız da var. Bu "çok sesllilik" dünya görüşlerimizde, yaşam felsefelerimizde de geçerli.

Limon'u kısaca tanımlarsak; ilerici-demokrat, genç bir mizah dergisi olduğu söylenebilir. Limon henüz kesin "oturmuş" bir yapıya sahip değil. "Oturma"sını da istemiyoruz ayrıca.

□ *İzleyebildiğimiz kadarıyla bugüne kadar çıkan (ve kimi kürün "papüler" mizah dergileri gençlerin ürünüydü, bugün de öyle. Bu dergilerin geniş bir okuyucu kesiminee kabul görmesinde gözlerinin genç olmasının payı nedir?*

■ "Türkiye gerçeği" herkesten çok gençlerin beyin ve omurilliklerinde zonkhıyor. Evinde, okulunda, işinde, mahallesinde sürekli baskı ve gözaltında tutulan gençlere, "yakalanıp dizgin ve eyer vurulması gerekli yaban atları" gözüyle bakıyor (toplumdaki geleneksel-gerici güçler. "Eğitmen" bir süre sırtında gezindiği gencin uysallaştığına kanaat getirirse aşağı inlyor ve artık o genç de "topluma kazandırılmış" oluyor.

Bilinçlenmeye, haksızlıkları ayırt etmeye başlayan gencin ilk tepkisi bu haksızlıklara karşı çıkmak oluyor. İşte o zaman, yüzyıllardır bu an için hazır bekleyen gerici güçler, gerekli yanıtı ana-baba, öğretmen, cami hocası, usta ellyle vermeye girişiyorlar. Genç daha da "ileri giderse" zindanlar pusuda bekliyor.

İşte böylesine nefesini tüle izinle sıkılan genç insanın önüne, mizah dergileri insanımız sonsuzlukta bir ufuk seziyor ilk bakışta. Anonim kimlikli, sıllk bir topluluğun sıyrılıp öne çıkma ve artık derlerini dile getirebilme *"ve dahi"* aktarabilme özgürlüğü sunuyor, mizah dergileri genç çalışanına. O genç artık ana-babasına, öğretmenine, hocasına, ustasına, polisine yanıt verebiliyor, eleştirebiliyor, dalga geçebiliyor.

Bu genç insanlar konuşmuşlukları, ötümeklenmeleri eleştirirken yazıp çizdiklerlyle kinçlenmeleri çatırdatırken, muhalefet ederken, bunu iyi yapabiliyorlarsa, başarılarının nedenini, bunları bizzat yaşamış ve yaşamakta olmalarında aramak gerekir. Örneğin bir öğrenci-çizer, kendini çiziyor ama; onun bir toplumsal karşılığı da var. Öğrenci-okur çizilen karikatürde kendini görebiliyor.

Karikatürist, okuru ile birlikte kendi haklarını da savunuyor çizerken. Bir zorlama söz konusu değil, yaşanmışlığın, ortak yaşanmışlığın samimiyeti var karikatüre.

Sessiz bir film oynuyor Türkiye'de. Ve egemenler, bu sessiz filmi seyrederken, ağzı yanlırcasına açılıp kapanan Türk halkının ağzından çıkanı anlamıyorlar (!). İşte tüm devrimci, ilerici, demokratik yayın organlarına, bu arada Limon'a düşen görev bu filmin dublajını yapmak.

cular gençliği çiziyor

■ Limon "cesur"luğunu ne "genç" oluşundan, ve ne de belirli bir dünya görüşünden alıyor. (Dünya görüşü-cesurluk ilişkisine daha sonra değineceğiz.) Limon "cesur" bir dergi de değil aslında. Cesurluk payesi, Türkiye ortamından kaynaklanıyor.

Sermaye sınıfı egemenlerinin burjuva demokrasisine bile "fit" olmaya yanaşmadığı ülkemizde "A"ya "A" demek bile cesaret işi oluyor. Limon cesaretli, sokaktaki adam cesarelsiz... Bunların yerleri değiştiğinde nitelemeler de değişebilir. Basında yeralmanın sağladığı bir kalkan var. Sokaktaki adam seçimi 10 üzerinden 3'e kadar açabiliyorsa, bugün basın kuruluşları da ortalama 6-7'ye kadar çıkabiliyorlar. İşte cesurluk!

Bugün Türkiye'de, değil çizgisel bir hareketlilikte, yorumda cumhurbaşkanı çizmek, "resim gibi" bir cumhurbaşkanı çizmek bile büyük cesaret işi. Basın'a peşpeşe açtığı davalar yüzünden Başbakan için de aynı şey geçerli. Tabii "Tonton karikatürler" hariç. Aynı dokunulmazlık pek çok kurum, kişi ve olgu için de geçerli. İlericilik, dokunamayanlar için cesaretli oluyor. Fakat karikatürün bir avantajı olduğu da gerçek, bugüne dek çizgiyle "dokunulan" pek çok dokunulmaz var. Her ne kadar basılan karikatürleri duvarına astıracak kadar "ilgi" gösteriyorsa da, çizgiden ve espiden anlamadığı için işin farkına varamıyor. Para tehditleri altında çalışanlar, yaşaya yaşaya bu işi artık bir kuyumcu titizliği ve hünerliyle yapabilir hale geldiler Türkiye'de. Egemenlerce kabul edilmesi imkansız bir eleştiri, onlar hariç okurun anlayabilirliği biçim tekniklerliyle okura ulaştırılabiliyor. Bu teknik, onların anlasa da ispat edemeyecekleri bir inceliğe -yine onlar sayesinde- ulaşmış bulunuyor. Tabi onlar ispat edemese de, amirliklerini yaptıkları memurlar şikayetçi oldukları davalarda onları haklı, karikatürcüleri haksız bulmaktan da çekinmiyorlar. Zaten haziırda "kulp takan" birlikşiileri yok değil.

Dünya görüşü-cesurluk bağıntısına gelince, sahip olunulan dünya görüşi en azından burjuva kaypaklığı, uçtan uca burjuva sahnımı, sahtekarlığını reddettiğinden, tutarlılığın cesaretine sahip. Karşılanması gereken bir konu varsa, o -ne yapılıp edilip- karşılanıyor. Görevimizi yerine getiriyoruz, cesurluğumuzu göstermiyoruz.

□ *Sizce ilerici bir mizah dergisi öz ve biçim olarak ne gibi özellikler taşır? Bu anlamda Limon ilerici bir mizah dergisi mi?*

■ İlerici bir mizah dergisi emekten yana olmalıdır, emekten yana olmaktır ilericilik, çünkü emektir ilerici olan. Sermayedir bastığı toprağı tutan, altında kaymasını önlemeye çalışan, tutuyu olan. Varolanı korumaya çalıştığından tutucudur. Onu aşmaya, kaldırmaya çalışan, mücadelesi ileriye dönük olan ilerici güç emektir.

İlerici olma iddiasındaki bir mizah dergisi de, tarihsel görevi onuaksıyan ve yerine getirecek olan emekten yana olmak zorundadır.

Biçimde ilericilik, kalıplaşmış anlatım araçlarının aşılmasıdır. Ama "patates burnunu adam"a göre programlanmış okura yeni biçimleri benimsetebilmek hiç de kolay değil. Alışılmış biçimleri bir anda terketmek, maalesef ödemesil bir risk taşıyor dergi açısından. "Yeni" ve "eski" biçimlerden kanma bir dil oluşturup, işlevsel olanlar kariç, eski biçim tekniklerini elemek zamanla gerçekleştirilebilecek bir iş. Ama bunun önünde okurun "tutuculuğu" tek engel de değil. Şimdi yeni tekniklere hazır bir okuru, kaliteli bir fotomontaj sunmak, bu fotomontajın 1. hamur bir dergi sayfasına basılmasına, bu da 1000 lira maliyetli haftalık bir mizah dergisine okur bulunabilmesine bağlı.

Evet, bu kapsamda biz Limon'u ilerici-demokrat bir mizah dergisi olarak niteleyebiliyoruz.

Sermaye sınıfı egemenlerinin burjuva demokrasisine bile "fit" olmaya yanaşmadığı ülkemizde "A" ya "A" demek bile cesaret işi oluyor.

Genç Nazım
-II-

"Ben de gördüm o kahramanları,
ben de sardım o örgüyü
ben de nalarla
gürleşe giden
köprüden
geçtim!
Ben de içtim toprak çanaklarda göçeri!
Ben de söyledim o türküyü!"[1]

Sovyetler Birliği'ne gidinceye dek sosyalizme ilişkin yalnızca kulaktan dolma bilgilere sahip olan Nazım, 1921 yılında Batum'a vardığında tam bir şaşkınlık ve düşkırıklığına uğruyor. Yıllarca "Sovyetler'den ayrılmak ve Sovyetler'e dahmak istiyenlerin nefesini kesen", tıpkısının da "Bir sarmaç bahçesi gibi" diye tanımladıkları bu kentte, dövizlere ve sarraflara yeni çıkmaz olmanın kavranışının, açığa ve paranoyaya yol açıyor Nazım. Ancak 19 yaşın direnci hepsinden ağır basıyor. *"Ben ne kitaplardan, ne ağır propagandalarla, ne de sosyal durumum yüzünden gelmiş geldiğim yere. Beni buraya Anadolu getirdi. Kıyamdan, hoşgörüden de öte tanımış olduğum Anadolu. Yüreğim getirdi beni geldiğim yere. Durmak yok!.."*

"Geldim senin eşiğine
ihtilalin beşiğine
gözlerime nur istiyorum
şuur istiyorum!.."[2]

İlk günlerde sosyalizmin uygulanışında paranın hâlâ kaldırılmamış, kilise ve camilerin yerle bir edilmemiş ve aile düzeninin çökertilmemiş olmasını anlabildiğine yadırgamıştı Nazım'lar. Onların bu katılıkları sağlıkları, yaşamın çeşitli alanlarında kamil tanımaz istemleri ve eclecticlikleriyle daha sonra tanışmış oldukları ve kendisinden çok şey öğrenecekleri Abil Alişov, şu sözlerle karşılık vermişti: *"Sizler henüz sosyalizmi tam olarak anlayamıyorsunuz. Özgürlük yalnızlığınızı tanımanın burjuva özgürlüğü doğrultusunda. Oysa bu tür bir özgürlük ancak kapitalistlerin işine yarar. Bizlere birincil olarak lâzım olan örgütlü, düzenli bir yaşama sahip olmaktır. İşçi sınıfına ihtiram duymak, sömürülmemek özgürlüğü gerekir. Arzularınız önce bunu gerçekleştirmektir."*

Sosyalizmi Bakü ve Tiflis'de Cemil Ahmet Cevat ve arkadaşlarıyla kısmen düzeyinde yaşamakla, ne de otel lobilerinde yapılan sohbetlerle öğrenemeyeceğini anlayan Nazım, "sosyal aile" olarak adlandırdıkları arkadaş grubu da birlikte devrimin başkentine, Moskova'ya gitme kararı alır. Orada burslu olarak üniversitede okuyacak, öğrenimini tamamlayacaktır.

"Şimdi şurdan saptırılmıştı
Şose, trenyolu, ova
25 kilometreden
Parıl parıldır Moskova..."[3]

1917 devriminin atan kalbi ve dünya sosyalistlerinin ilhâm kaynağı olan o dönemin Moskova'sına dört bir yandan bir araya insan devrimi tanımak, eğitim ve öğretim yapmak üzere akın ediyor. Her yerde devrimin ödünçlerinin yapılan elden ele dolaşıyor, resimleri duvarları kaplıyor. Kentteki üniversitelerde tanınmış bilim, sanat ve siyaset adamları yepyeni bir dünya görüşü ve yöntemlerle dersler yada konferanslar veriyorlar. Sonsuz bir coşku içinde durmadan devinen dinamik insanların soluduğu bu hava genç Nazım'ı çarpıyor ve dünya sorunlarını ağdan soldan duymak yerine, bir nci elden bilimsel bir biçimde ve yaşayarak öğrenmeye, özümlemeye başlıyordu.

"Şairim,
şimşek şekillerini şiirlerimin
cadılarda tıslık çalarak
kazıyorum
duvarlara!..."[4]

Nazım, Va No'da...

Anadolu'daki maceralı günleri de dahil olmak üzere, bir an olsun şiirden ayrı düşmeyen Nazım, Sovyetler Birliği'ne gelir gelmez de, günde en az 1-2 şiir yazar olmuştu. Ancak giderek yeni bir arayış içerisinde olduğunu hissediyordu. Toplumdaki değişimleri şiirine yansıtmak isteyen Nazım, Moskova'daki ilk günlerinde *"Artık eski usül inzin ve hafiyeye payidar"* diye haykırarak, kalemiden yepyeni, gürül gürül bir sesi yükseltmeye başlıyordu: *Değil birkaçıdeği beş on/otuz milyonlaç bizim!..."* O günkü Sovyet insanının, trencle Moskova'ya yolculuk yaptığı sırada tanık olduğu dramından yola çıkarak, geleceğin mutlu günlerine duyulan inancı bütün çıplaklığıyla saptayan bu dizeler, Türk edebiyatının serbest vezinle yazılmış ilk şiirini oluşturuyordu.

Evet, Nazım hızla gelişiyordu artık. Moskova'daki yeni dünya onun sanatı ve düşüncesi için verimli bir toprak gibiydi. Her gün yeni yeni insanlarla tanışıyor, yeni yeni bilgilerle donatıyordu. Daha okula yerleşmeden kaldığı otelde Mayakovsky, Yesenin, Alexander Blok gibi adlarla karşılaşmıştı. Her köşe başında şiirler okunuyor, İngilizce, Fransızca, Almanca, Rusça karışımı garip bir dilde tartışmalar yapılıyordu.

"24 saatte 24 saat Marks
24 saat Engels
yuz-ülhem kara ekmek
20 ton kitap
ve 20 dakika şey!
Ne günlerdi heyecan
onlar ne günlerdi abbap!"[5]

İşte böyle bir ortamda Doğu Emekçileri Üniversitesi KUTV'a kaydını yaptırıyor Nazım. Doğululur ve Yabancıların yanı sıra, devrim sırasında öğrencileri olmamış Sovyet vatandaşlarının da eğitildiği bu üniversite, günün koşullarına göre oldukça etnik bir eğitim veriyordu. KUTV'da siyasal bilimler okuyan Nazım, kısa zamanda üniversitenin sanat kulüplerinin aranan kişisi olmuştu. Dünyanın her yerinden, çeşitli uygarlıkların bünyesinde taşıyan kişilerle olan yakın ilişkisi, örneğin Hintli drama yazarı Habib Vefa, Çinli Erol Sü-a-a, İranlı şair Labuti, Azerbeycan şairleri Rafili ve Rüstem'in yanısıra Rus sanatçıları Bagritsky, Mayakovsky, Selvinsky ve daha birçoklarıyla kaynaşması ve soluduktan birlik havası nedeniyle, Nazım, yalnız burjuvaziye karşı çıkan bir şair olmakla kalmamış, aynı zamanda dünya bütün birliğini de yaşayan bir gerçeklik olarak kavramıştır. *"Kişi, tüm insanlık kültüründen nasıpsan olmadan sosyalist olamaz!"* diyen Nazım, üniversitedeki dünleri boyunca, tiyatro ve şiir okumadık somut çalışmalar sergilemenin yanısıra, bu alanda uygulamalı teorik çalışmalar da yapıyordu.

"Geldik dünyanın dört bir ucundan
ayrı dillerde konuşur
ayrı dillerde anlaşırız
gençlik denen bir miller var
ondanız"[6]

Üniversite kulübünde gençler her fırsatta toplantılar, gösteriler düzenler, kendi folklorlarından ve ulusal sanatlarından örnekler sergiler, şarkılar söyler, danslar ve tiyatrolar oynarken, Nazım da gür sesiyle şiirler okur, dilinden anlamayan insanların bile coştururdu. Özellikle üniversite şölenleri çok coşkulu geçiyordu. Büyük salonda toplanan 84 değişik ulustan binlerce kişi, her biri kendi dilinde olmak üzere "Enternasyonal"i söylüyor, sıra her dilde aynı biçimde söylenen enternasyonal kelimesine gelince, koca salon yıkılırcasına çınlıyordu.

"Sen bilirsin ki biz,
alınmazın teriyle
ve ölen ustanızın
ölmeyen gözleri'yle
yeni bir dünya kurmak isteriz"[7]

Halkların kardeşliğinin en güzel örneklerini Sovyetler Birliği'ndeki yıllarında yaşayan Nazım, üniversitenin tatilde olduğu yaz dönemlerinde de gönüllü çalışma gruplarına katılıyor, diğer öğrencilerle birlikte tekâmülün çeşitli yönlerinde hem açık havada çalışıyor, hem de dinlenme, eğlenme ve kendini geliştirme olanağını buluyordu. Kendi gereksinimlerini doğrudan kendileri karşılayan bu gezgin grupları oluşturan öğrenciler, akşam olduğunda kırlarda büyük ateşler yakar, müzik aletleri eşliğinde şarkılar okur, şiirler söyler ve dünya politikasından, derslerden, günün olaylarından söz ederlerdi. Ev kumandanlığı, erkeğe mahkemeleri ve "karakteristika" adı verilen günah çıkarma toplantıları gibi, başlarda oldukça yadırganan maddi manevi yeniliklerle bezenmiş bu verimli çalışmalar, her biri daha sonra kendi alanlarında uzmanlaşmış ve dünyaca tanınan ekonomi, politika, bilim ve sanat adamlarını yetiştirmiştir.

"oku,
yaz,
boz,
bağır,
çağır!
bütün kuvvetinle nefes al...
kafandır,
kulbinle,
etinde,
iskeletinde ihtilal!"[8]

Üniversite yıllarında gençliğinin en hızlı evrelerini yaşayan Nazım'ı, sürekli olarak okuyan, yazan, Türk Sanat Kolları başkanlığı yapan, gençlik örgütlerinde çalışan

alabildiğine etkin bir insan olarak görürüz. Yaşadığı değişimi yalnızca kendine saklamak istemeyen ve yazdığı mektuplarda İstanbul'daki kızkardeşine de öğüdler veren, çağdaş bir insan olmanın gereklerini anlatan, okumaya, yazmaya, çalışmaya yönelten bu yüceltici insan, doğru bildiklerini alabildiğine işlemli bir dille savunmaktan da geri kalmıyordu. Örneğin, aile dostlarından Cemal Paşa, teşrifatçı Moskova'da karşılaşıp, şiirlerini dinledikten sonra şöyle demişti: *"Bak Nazım, eğer boşalttığın yeri kimse doldurmuyorsa, yeni kimse oturmuyorsa, dargacının altında da oğlardım..."* Nazım'ın yanıtı olduğca net olmuştu: *"Aramızdaki fark şu bir Paşa, ben de yeni asırın insanı olduğundan oğlamazdım!"*

"Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür
ve bir orman gibi kardeşçesine
bu hasret bizim..."[9]

Moskova'da geçirdiği dönem boyunca genç olmanın özelliklerini yaşadın her alanında sergileyen Nazım, bir yandan da sporla uğraşıyor, bu uğraş kimi zaman bir tutku halini alıyordu. Hafta sonu tatillerinde KUTV'lular sık sık Petrovsky Parkı'na gidiyor ve bugünkü Dinamo Stadyumunun yerindeki sahada futbol oynuyorlardı. Oyun arasında son derece heyecanlanan genç Nazım, çoğu kez ya kendisinin ya da başkasının sakatlanmasıyla sonuçlanan kıyasıya maçlar çıkarıyordu. Hafif güreşteki azmi herkese parmak ısırtacak cinstendi. Bir konserde konuşmayı oldukça kısadıran Şadan takım kampiyon Türk güreşçisi genci beklenmedik bir biçimde yenmiş olan Nazım, bu zaferleri ile şiirlerinden bile daha fazla övünüyordu.

"Boşluklu çukur kelam
toprağına gelmeniişse
toprağa dolmamışsa
kökünü salmamışsa..."[10]

Ancak şiir, yaşadığına yön verebilen büyük tutkusu idi Nazım'ın. *"Bir yıl içinde Moskova'ya yağan yağmurlar kadar şiir yazdım"* diyen bu genç şair, eline geçen her fırsatı değerlendiriyor, en beklenmedik anlarda bile bitmeyi bilmeyen alabildiğine işlemli bir dille savunmaktan da geri kalmıyordu. Örneğin, aile dostlarından Cemal Paşa, teşrifatçı Moskova'da karşılaşıp, şiirlerini dinledikten sonra şöyle demişti: *"Bak Nazım, eğer boşalttığın yeri kimse doldurmuyorsa, yeni kimse oturmuyorsa, dargacının altında da oğlardım..."* Nazım'ın yanıtı olduğca net olmuştu: *"Aramızdaki fark şu bir Paşa, ben de yeni asırın insanı olduğundan oğlamazdım!"*

"Masalarımda yok benim
gözyaşlarımın tadı,
şiirlerim içimdeki
ingiliz tuzu gibi. "[11]

1920'lerin Moskovasının yeni düşünceleri tiyatro sahnesine uygulamak isteyen gençler gerek üniversite topluluklarından, gerekse devletin diğer olanaklarından yararlanarak oyunlarını çeşitli biçimlerde halka götürüyorlardı. KUTV'un drama topluluğunda da, dil sorunu nedeniyle, doğal seyircilerin olanı olduğundan, tüm oyunlarını pandomim tarzında yanıtışlı Nazım. Pandomimle beslenen oyun yazarlığını giderek geliştirecek ve etkinliklerini RSFSR Tiyatrosu, Proletkult ve Nikolai Ekk ile birlikte kurduktan MEJLA (Moskova Lenincl Tek Tiyatro Arteci) tiyatrosunda sürdüren Nazım, kısa süre içinde Genç Duam Yazarları Birliği PROMD'a girmişti. Bunlarda kitle temsilleri için senaryolar hep birlikte yazılır, oyunlar hem sahnede, hem de Konstrüktivistler Edebiyat Merkezi LTSK'daki yoğun sohbetlerde tartışılırdı.

Eski yönlemlere şiddetle karşı çıkan o dönemin genç devrimci sanatçıları, klasik literatürü alttan ederek, yeni bir heyecanla bambaşka şeyler yapma peşindeydiler. Mayakovsky'nin *"Şiir yazılmaz, yapılır!"* dediği gibi, Nazım'lar da oyunlarına *"yazarı"*, konserlere *"yapar"*, dekorlara *"yapılır"*, oyuncuya *"yapıcı"*, müdüyoa *"diriyiz"*, sanat yönetmenine *"inşa"* diyorlar, komünün yeniden çalışma ediminiyle tahneye çıkıyorlar, sahne hareketi derslerini yerine bio-mekanik dersleri alıyorlardı. Kendilerini devrimci biçim arayışına kaptırmış olan bu ele avuca sığmaz gençler, çağın olaylarını ve yorumlarını en iyi şekilde yansıtabilmenin yollarını ararken, *"Sınıftan kazanmak için"* tüm kimleri kaslıma yoluna gidiyorlardı. Örneğin oyunlarına "PEK", "VEK", "TEK" gibi adlar verirken, kendi adlarını bile kısaltmışlar, Nikolai Ekk *"Ve"* Vala Nurellin *"Va No"*, Nazım Hikmet de ad ve soyadının arapça baş harflerinden oluşan "Nun Ha" adını almıştı. *"Klasik eserleri pako-yalancı çöplerini süpererek, ihtilalî sınıfın yeni şekillerini bulma"* azmusiyle yanıp tutuşan genç Nazım, bir ara *"Devlet ve İhtilal"* ve *"Kapitalizmin Son Aşaması Emperyalizm"* adlı alanda iki tiyatro destanı yazmaya kalkışmıştı. Dönemin Moskova'sının değiştik koşullarının etkilediği bu gençler gibi Nazım da, daha sonra sanatsal tercihlerini yerli yerine oturtacak ve birikimlerinin üzerinde ülkemdirdiği yapıtlarıyla ulusunluk dönemine erişecek ve dünya edebiyatının saygın örneklerini arasına girecekti.

"Burjuvasız, hukuksuz
bir cemiyet veren sınıflarının
sesi sinsi gırtlaklarından çıkmamış çığırtkanlarıydık
ve
daima
öyle kaldık!.. "[12]

Sovyetler Birliği'nde geçirdiği yıllarını, sıralı gurduklarından, tanıştığı tanınanın, yaşadığı gençlik anılarının katkısıyla yaşamının daha sonraki evrelerinde de derinden taşıyacak olan Nazım, artık Anadolu'yu geride bıraktığı zamanlardaki Nazım olmaktan çıkmış, kendisini ülkesinin ve dünyanın sayılı bilimleri arasına sokacak olan nitelikleri iyice yer etmeye başlamıştı. Artık dünyayı bambaşka bir gözle görüyor, olayları bambaşka bir yaklaşımla kavrıyordu 19-26 yaşları arasında iki kez girdiği, önce KUTV'u bitirdiği, daha sonra ise çevrenin olarak çalışıp, bir yandan da sanat ve düşün dağarcığını olgunlaştırdığı, Lenin öldüğünde yanbaşında ödbet tutmuştu duygusunu yaşadığı, ayrılarak iki kez evlendiği Sovyetler Birliği'nde, kendi deyimiyle *"Artık daha fazla manevi tıkıtlıcı olmayı"* istemeyen Nazım'ın düşlerine tek bir şey hâkimdi: Ülkesine dönerek üretkenliğini orada sergilemek. Çünkü ta İngal yıllarında düşmüş olan Anadolu ateşi, yaşamı boyunca sönmeyecekti. Ülkesini ve halkını her türlü aradanın ötesinde seven bu genç insan, Türkiye'ye dönme kararını aldığında, bunun gerekçelerini dostlarına şöyle anlatıyordu: *"Muhalefi Kemal ülkemde emperyalistlere karşı büyük bir atılış verdi ve kazandı. Fakat bu emperyalistler o kadar kurnaz ki, Bolşevistlerin eli üperek dostluk kurarlar. Bizi hâlâ emperyalizmin nitelikini bilmezler kapıdan kovduklarının bacadan geçini hesteremezler. Osmanlı artığı osmanyadlar ile ağalar paşalarındaki osman emperyalistleri kaşla göz arasında Anadolu'ya çağırabilirler. Halkımız uyanmıştır dostlar. Kısacası dönmeliyim..."*[13]

DİPNOTLAR

1. Güneşi İçerdeler-Türkiyeden, 1935
2. Sarı Live SSSR'den, 1929
3. Kavkaz'ya Ormanlıdan, 1934
4. Şairin, 1922
5. 19 Yaşından, 1930
6. Gençlik, 19
7. Nefte Önçeler'den, 1927
8. 19 Yaşından, 1930
9. Devletten, 1947
10. Kelam, 1947
11. Sen Kitabının Son Sözü'nden, 1929
12. 2000 Senesinde Sanatkârlarına dair, 1944
13. "Nazım", Saniye Yahnem, Çem Yayınevi, 1979, s. 120-121

1. Ankara film şenliğinin ardından

Fransız Filmi, "Panik Rüzgârı"

Söyleşi: Pınar Buyruk

YARIN: Sayın Özgören, 1. Ankara Film Şenliği'nin ardından, kısa bir değerlendirmenizi almak istiyoruz. Geçen zaman sinema üzerine sizinle yapılmış söyleşide, sinemamızdan söz etmiş ve Şenliğin bu anlamda kalkışta bulunabileceğini belirtmiştiniz. Öncelikle, "ilk filmler" yarışmasını bu anlamda nasıl değerlendiriyorsunuz?

MAHMUT TALİ ÖNGÖREN: "İlk filmler" yarışması, hikâyeniz gibi Türkiye'de ilk kez yapıldı. Bu yarışmanın yapılması düşünüldüğünde, sen bir buçuk iki yıl içinde ortaya çıkan yeni yönetmenlerin sinema içindeki zamansal yeri bence belli değildi. Hâlâ da belli değil. Bu bu yarışmayı ilgilendirdi, eğer yani yönetmenler Türk sinemasına bir soluk getiriyorlarsa, başka etmenlerle birlikte bu yarışma da bu anlayışa, yeniliğe bir destek olabilir düşüncesiyle yola çıktık. Değerlendirmeyi yapan jüriden de edindiğim izlenime göre, yeni yönetmenler gerçekten Türk sinemasında yeni bir akımın ya da yeni bir düşüncenin değilse de bir tazeliğin habercisi. Ama bu, yalnızca bir yarışmayla ortaya çıkmaz. Bu filmlerin halka ulaşabilmesi çok önemli. Öyle sanıyorum ki, yarışmada bulunan beş filmler, hatta derece alan filmlerin örneğin Dolunay'ın gösterime girebilmesi zor, hatta olanaksız.

Sinemada bir yenilğin, bir tazeliğin adının anılabilmesi için filmin izleyici sayısındaki iletişimin kurulması gerekiyor. Yalnız film yapmak yeterli değil. Eğer bu filmler sinema izleyicisini gerçekten çapta etkileyebilirse, sen o zaman yeni yönetmenler ayrımında Türk sinemasında bir gerçeğe ulaştığına söyleyebilirsin. Bizim, Şenliğin sonra edindiğimiz izlenim şu: artında anasal açıdan birtakım değerler var. Ama bunların sinema izleyicisini nasıl etkileyeceğini bilmemiz için beklememiz gerekiyor. Belki de, böyle bir gerçeğe ulaşma rağmen halk bunun farkında olamayacak. Bu çok kötü, çok üzücü, çok acı bir olay. Zaten Türk sinemasına bugün içinde bulunduğu sorunlardan bir tanesi de, yani olsun, eski olsun yönetmenlerin filmlerinin halka gerektiği ölçüde ulaşamamasıdır.

Bu bir dağıtım sorunu. Türkiye'de filmler çeşitli bölgelere, çeşitli dağıtım şirketleri tarafından götürülüyor. Bu şirketler, özellikle 24 Ocak kararlarından sonra, bütün ilerici hayatta olduğu gibi, tekelleşmeye gittiler. Dolayısıyla da istedikleri, dağıtmayı uygun gördükleri, iş yapacağın tahmin ettikleri, geleneksel türde tanıdıkları, alışageldiği filmleri dağıtıyorlar.

Bir başka sorun daha vardı. Şenliğe 19 ilk film katılacaktı. Ancak, 6 film laboratuvar işlemlerini tamamlayamadığı için Şenliğe yetişemedi. Laboratuvar işlemlerinin tamamlanmamasının nedeni de, yönetmenlerin laboratuvarlara önceki filmlerden borçlu olmaları ve borçlarını ödeyememeleri. Bu, Türk sinemasının içinde bulunduğu ekonomik bunalıma da dayanıyor.

□ 1. Ankara Film Şenliği'nin yabancı filmler bölümünü de nasıl değerlendiriyorsunuz?

■ Yabancı filmler gösterimi için sinema yazarlarının ilgi ölçütleri bir yerlerinde sınırlıdır. Bu filmler onlarda "flaş" filmlerin olmadığı söylüyor. "Flaş" sözcüğü kullanılıyor. Yani, üzerinden çok söz edilmiş, yalnız Türkiye'de değil bütün dünyada olay yaratmış film yoksa demiyor. Seyirci böyle bir Şenlikte "flaş film" arar demiyor.

Gerçekten de flaş film yoktu. Ancak bu şenliğin değil, bizim kötü yaşantımızın bir yetersizliği bence. Çünkü, öyle sanıyorum ki, yalnız sinema alanında değil, bütün sanat dallarında izleyiciler popülerleşme, yani kitle ölçütüne ve flaş olan filmlere koşullandırılmış. Bu, çok kötü bir olay bence. Bizim şenliğimizde flaş film yoktu ama, genelde filmler yazarın üzerindeydi. Bazıları uluslararası kültür şenliklerinde ödül almış, bazıları kendi ülkelerinde çok ilgi görmüş filmlerdi. Ama, aralarında gerçekten yetersiz olan filmler de vardı. Bunu da açıkça belirtmekte yarar var.

□ 1. Ankara Film Şenliği, sinema gerçeklerinden, bazından yeterli ilgi görmedi. İlanlar ve program yayınlandı ancak örneğin, şenliğin amaçlarını destekler bir biçimde ilk filmlerle ilgili değerlendirmeler yapılmadı. Siz bunu neye bağlıyorsunuz?

■ Bence birçok nedeni var. Bunlardan biri, sizin de belirttiğiniz gibi, tartışmaların görülüm anlayışıydı, ikincisi, İstanbul Sinema Günleri da ilk yıllarda aşağı yukarı aynı durumla karşılaştı. Fakat, son yıllar da gerçekten flaş filmler vardı. Bu filmlerin çoğu da gerçekten nitelikli.

Başka bir neden de İstanbul, Ankara

ikte bize çok büyük bir sorumluluk yüklüyor bu durum.

□ Bir de çeviri sorunundan söz etmek istiyorum. Filmlerin çevirileri iki kişi tarafından, salon koşullarında aceleyle yapıldı. Bu da pek çok izleyiciye ters gelmiş. Bu sorunu nasıl aşmayı düşünüyorsunuz?

■ Bu sorunun aşılabilmesi için Ankara sinema izleyicilerinin bu tür çeviriye alışması gerekiyor. Çünkü gerçekten başka bir yolu yok. Bunun en iyi yolu, filmlere altyazı basmaktır. Ancak bu filmler Şenlik dolayısıyla Türkiye'ye geliyor ve 5-6 tez gösterildikten sonra tekrar gidiyor. Şimdi bu kadar az gösterilecek filmin kopyasını satın alıp üzerine Türkçe altyazı basmak hiç ekonomik olmayan bir şey. Bu bizim için de İstanbul Sinema Günleri için de olanaksız. Bir başka yöntem de anında çeviri ki bu da pahalı bir yöntem. Tüm izleyicilerin kulaklıkları olacak ve çevirmen mikrofon bağlantısı ile kapalı bir yerden çeviri yapacak. Dediğim gibi bu da pahalı bir yöntem. Dolayısıyla geriye bir tek yöntem kalıyor. O da salona çeviri yapmak. Buna alışmaktan başka çaremiz yok.

□ Bir de Şenlik kapsamında paneller, sergi vb. etkinlikler düzenlendi. Bunların etkilerini de değerlendirir misiniz?

■ Bence, şenliğin en çok izleyici toplayan ve en çok ilgi gören yanı bu tür etkinlikleriydi. Çünkü yabancı sinema adamlarının söyleşileri, sohbetleri dışında bütün açık oturumlar, söyleşiler aşağı yukarı dolmuştu. Soru sormaya yatkın bir topluluk vardı. Konuşmalarda da çok yetenli ve düzeyli bir iletişim kurmayı başardı; izleyici topluluğu. Böyle bir durum İstanbul'da gerçekleşmiyor. Gerçi İstanbul Sinema Günleri söyleşilere, panellere pek ağırlık veriyor ama, yabancı sinema adamlarının geçmişte yaptığı söyleşilere son derece az bir izleyici topluluğu katılıyordu. Onun dışında, Türk film sanatçılarıyla yapılan bir söyleşiye rastlamadım. Öyle sanıyorum ki biz, Ankara'ya özgü olan bu tartışma ortamını sinema alanında yaratıcı ve bundan sonra da yenilikçi bir biçimde sürdürmeye kararlıyız.

□ Son olarak söylemek istediğiniz şeyler var mı?

■ Bu şenlikte çok büyük yetersizlikler vardı. Bilet ücretleri pahalıydı. Bu nedenle öğrenciler gelemedi. Başka birtakım yetersizlikler de oldu. Fakat bunlar hep tahmin ettiğimiz eksiklikterdi. Şunu söyleyebilirim, tahmin etmediğimiz bir sorunla karşılaşmadım. Çok büyük bir programla başladık. Örneğin İstanbul Sinema Günleri 6 filmle başlamıştı, biz 75'e yakın bir filmle başladık. Bunların içinde 32'ye yakını Türk filmiydi. Bu da bizleri sevindiriyor. Şenliği şöyle bir değerlendirdiğimizde, bu çok önemli bir adım. Bir defa başlanmış oldu. Başlamayabilir, başlasa sürmeyebilir ya da sürer, çok büyük sorunlarla karşılaşabilirdi. Böyle bir sorun olmadı. Bu da sanıyorum ki, hem düzenleyici kuruluşlara hem de bu şenliğin nasıl gideceğini kuşkuyla bekleyenlere gelecek için yeterli umut verdi.

Bu Kadının Adı Yok

Kadının yalnızlığı kadar yalnız bir evde başlıyor, adı olmayan kadının filmi. Güney-Batılın, bağımsızlığının ülkesinden biraz sergenmiş; dört duvar arasında akıp kalacak. Yaşamımız da bu ev gibi değil mi? Bağımsızlığımız ayrıntılaştıkça yalnızlığımız boğar bizi. Bedenimiz herşeyiyle bizimken, küçük parmağımızı oynatma ya da uyuşturucu sağlığıyla daraldığımızı hissederiz. Oysa evi oluşturan ne dört duvardır yalnızca ne de bedenimizi uzağına bu dedi. Evin kapısı biraz olsun aralandığında, dört duvar arasından görülmesi mümkün olmayan sonsuz bir mavilik uzanır. Kapı eşiğinden başımızı uzattığımızda bir ses dalgasının dalga, dalgaların denize olmaması mümkün mü? Giderek gözlerimiz daha uzaklara doğru büyür, dokuz gökyüzüyle birleşir. Kapının önündeyizdir artık. Aklımızla, yüreğimizle, bedenimizle. Gözlerimizin önünde büyüyen bu görüntü ve hep böyle dingin kalacağından kuşku duyduğumuz bu erinç; ezer, kişiliksizleştirir bizi. Gerçek bağımsızlığımızın sancıları da sesini duymaya başlıyordur artık. Beden cepheni boğana mavilige, belki bir iki taş atarız suya, belki de evin kepenini içeriden kilitleriz.

38. basımını yapan Duygu Asena'nın "Kadının Adı Yok" adlı kitabı erkek baskısı altında büyüyen bir genç kızın, kadının yenik düşmemek adına yaptığı amansız mücadeleyi anlatıyordu. Kadın olmak ne çok şeye göğüs germekti; en çok da kadın cinsini anlamayan erkeklere! Kadınlar bu kadar anlaşılmaz mıydı gerçekten de? Kadınlar kendilerini anlatmış ama anlaşılamamışlar mıydı? Bu bitmez tükenmez arayışın içinde bir ipucuydu "Kadının Adı Yok". Yabancısı olduğumuz şeyleri söylemiyordu ama; söylüyordu. Çevremizde gördüğümüz çeşitli zorlara bilinmeyi bilmeye kadardan herhangi birinin geçmişini sorguluyordu. Bir genç kızın adet kanamasından korkması, bir erkeğin elini dokunmaya izin vermesi... Örnekleri çoğaltmak mümkün. İnsanca davranmamıza engel olan daha bir sürü tabu var bunların ekinsek. Tabuların ortaya çıkarılması yürekliyse eğer, aynı oranda yeterli değil. Kendimizi sorgularken sorumlusunu yalnızca babasında, sevgilisinde, kocasında olduğuna inandığımız sürece; yanılmak istenen bunca ilişkinin yeniden nasıl bir düşmanlık alacaktır. Kadın olduğumuz kafamıza vurulmadan da yazdığımız öyle çok soru var ki, benliğimizin dışına çıkmayı sorluyor, mücadeleye çağırıyor bizi. Yaşamımızın her anında duyarlı olmamız gerektiriyor. "Kadının Adı Yok" bir romandır ve özel olarak seçilmiş bir hayatı anlatmaktadır. Bu son derece özgül romanın kadın sorunlarının çözümlemede bize bir ilaç gibi gelmesi, kitabı makbeddesi gibi yabancılaşmış bedenlerimize yerleşebilmeye çalışan "Kadın Dünyası" alemdarı ayrılığını doğruluyor. Kadının duygularından, tutkularından, doyumsuzluğundan, huzursuzluğundan daha önemli olan bir şey yok romanda, Denklemin yalnızca tek bilinmeyeni olmayacağız, çok sayıda bilinmezin denklemleri oluşturduğuna inanmak istemiyoruz sanırsın. Bir erkek yazarının da çıkıp toplumun çizdiği erkek imgesine uymayan erkek çocuğunun yaşadıklarını anlatsa, karşıdığını bulamadığı insanca duygularının doyumsuzluğunu yaşatsa; o zaman bir adı olduğunu sanan erkeğin de adından kuşku duyduğunu görürdük. İnanıyorum. "Erkeğin Adı Yok" kitabı da aynı derecede okuyucu bulurdu. Richard Bach'ın "Martı" romanını anımsatıyor bazı şeyler. Bir yanda son derece pürüzlü ve eksiksiz hale getirmişken, diğer yandan da sık başımıza varolabileceğimiz ve dünyayı dönüştürebileceğimize inandırıcı bir belleklerimizde yerleşebilmeye çalışan "Kadın Dünyası" alemdarı ayrılığını doğruluyor. Kadının duygularından, tutkularından, doyumsuzluğundan, huzursuzluğundan daha önemli olan bir şey yok romanda, Denklemin yalnızca tek bilinmeyeni olmayacağız, çok sayıda bilinmezin denklemleri oluşturduğuna inanmak istemiyoruz sanırsın. Bir erkek yazarının da çıkıp toplumun çizdiği erkek imgesine uymayan erkek çocuğunun yaşadıklarını anlatsa, karşıdığını bulamadığı insanca duygularının doyumsuzluğunu yaşatsa; o zaman bir adı olduğunu sanan erkeğin de adından kuşku duyduğunu görürdük. İnanıyorum. "Erkeğin Adı Yok" kitabı da aynı derecede okuyucu bulurdu. Richard Bach'ın "Martı" romanını anımsatıyor bazı şeyler. Bir yanda son derece pürüzlü ve eksiksiz hale getirmişken, diğer yandan da sık başımıza varolabileceğimiz ve dünyayı dönüştürebileceğimize inandırıcı bir kadın adı vardır: Işık. Yaşadıklarından bir an olsun uzaklaşabilmek, kendini dinleyebilmek için arkadaşının deniz kıyısındaki evine yerleşmiştir. Daha doğrusu kaç mıştır, buraya sığınmıştır Işık. Doğru bir ilişkiyi başaramadığı için, tarafta tek başına kendi kendini onarabileceğini sanmaktadır. Anılarını yarmaya başlar Işık. Kadın içkisini yudumlarken, sigarasının dumanını üflerken biz de yavaş yavaş Işık'ı, çocukluğundan bu yana yaşadığı toplumsal baskıları tanırız. Çocukluğu, gençlikleri, tadındır... Geleneksel aile, otoriter baba, yalan yanlış edinilen cinsel bilgiler, apayrı büyütülmeye çalışıldığı erkekler... Ancak herşeye karşın karşı koyan, eleştirel tavırda büyüyen bir çocuk. Babasına ayık diriyor, erkek çocuklarla oynuyor; babasına ayık diriyor, annesiyle ağlıyor. Olduğu doğal ve hakiki payı taşıyan tepkili dönemden sonra kadınlık dönemi başlıyor. Romandan gelen sağlıksızlık ilmide de boy gösteriyor. Toplumun kendisine bir ad koyamaması için çaba göstermiş bir kadın örneği. Başka sorunlara olmasa da kendi cinsinin sorunlarına büyük duyarlı bir tutumu yapılı bu bu yönüyle evrilliği. Cici'yle ilişkisi bozulunca Mehmet'e aşık olması Cici'den boşanmaya karar verdiği anda Mehmet'in evine yerleşmesi; Mehmet, kara, çocuğu ve kadın kahramanımızdan bir anda, dosça yaşamaları (annler gibi değil ışık'ın özgürlüğüyle dayalı bir evliliği sürdürmesi) yerinde bir karşı koyuş, ancak Mehmet'in kara ve ışık'ı karşılaştırdığımızda çelişkili bir durumu söz konusu. Bu aykırı ve doğallıktan uzak yaşamının izleyiciye benimsetilmeye çalışılmaz yerleşik değerlerin tartışılmasından çok, bunlara insan ilişkilerinin sorumsuzluğunu yansıtan ilişkilerinin sorumsuzluğunu yansıtıyor. Bu sağlıksız beyinler ve bu beyinlerle yabancı kadınlar bizim anlamaya çalışmaya çabaşıklarımızca, kadının gerçek adını bulmada daha çok uzun zaman alacaktır. Sonra Kolluk Değerli Adam'ın tanışıp kadın Mehmet'i sevmiyordur artık. Daha önce neden sevdiği, şimdi neden sevmediği, gelişik yapan olan Kolluk Değerli Adam'ın kadını neden bu kadar hoşgörüyle yaklaştığı, bu küçük burjuva aydınında ne bakılığı belirsizdir. Şimdi yakalad insanı, yaşamı, şimdi gerçekten cüzdelle edeçek, tercüme ad arayacak diyorsunuz ama, boşuna. Tüm bunlar önemli değildir. Böyle insandırmaktan uzak ayrıntılarla sonuna değin film. Kadının kendini bulmaya çabası.

Ayşe Tunca

Yarın Gençlik Şöleni

Şubat ayı da açılan Yarın Kartal İrtibat Bürosu, dergimiz 7. yıl kutlamaları çerçevesinde bir Gençlik Şöleni düzenledi.

20 Mart 1988 Pazar günü düzenlenen şölen, saat 13:00'de Gülsuyu Akyüz, Hüseyin Alemdar, Hüseyin Haydar, Muzaffer Özdemir ve Kemal Özer'in kitaplarını imzalamalarıyla ve söyleşilerle başladı. Şölen boyunca, DİSAK üyesi Aclan Uraz'ın "Çocuk İşçiler" konulu fotoğraf sergisine de yer verildi.

Şölenin dinletilerden oluşan ikinci bölümü, Yarın Kartal Bürosu Temsilcisi Cemal Yılmaz'ın açış konuşması ile başladı. Konuşmasına ülkemiz gençliğinin 1968'den günümüze dek karşı karşıya kaldığı saçmalıklardan söz ederek başlayan Yılmaz, gençliğin gerçekte eğitim, iş, güvenli bir gelecek ve ülkenin bugününde ve yarınında söz hakkı istediğini, silahsız, savaşsız, emeksiz barış dolu bir dünya istediğini belirtti. Politik göçmenlerin ülkemize dönmeleriyle ve özgürce yaşamalarının en doğal insan hakkımızdan biri olduğunu söyleyen Yılmaz, gençliğin; insanların düşünceleri nedeniyle işkence görmelerine son verilmesini istediğini ve işkencenin basına yansıyan son kurbanları, özgür istekleriyle ülkelerine dönen TİP ve TKP Genel Sekreterleri Nihat Sargın ve Haydar Kutlu'ya yapılan işkenceyi şiddetle kınadığını sözlerine ekledi. Yılmaz ayrıca, ülkemiz gençliğinin Filistin halkının haklı davasını desteklediğini belirterek dayanışma selamını iletti. 12 Eylül ile birlikte, gençliğe de demokrasiyi kazanma görevinin verildiğini ve gençliğin istemlerinin ancak gelişkin demokrasi ile elde edilebileceğini söyleyen Yılmaz, sözlerini şöyle sürdürdü, "Örgütlenmeye önü kapanacak, akan suyun önüne set çekilerek, demokrasi istemlerimizden vazgeçmemiz isteniyor. Ancak, sesin ardında bitiken sular duvardan düşüyor. İşte, Nokta, Petrol-İş, Migros, Dezi-İş grevleri! İşte üniversite gençliğinin YÖK'e karşı amansız kavgası! İşte, işçi sınıfının örgütlülüğüne yönelen en son saldırılara karşı Nokta Direnişi! Yemek boykotları, açlık grevleri! Bunlar mücadelemizin birer parçası.

Ülke bu sorunların üstesinden gelinmesi için gençlerin dergisi Yarın, yedi yıldır her türlü baskı ve engellemeye rağmen mücadeleye devam ediyor. Sesimizi susturmayı beklediler. her geçen gün yeni bir dergi kuruyorlar. Kağıt zamlarıyla, basın yasasıyla, toplatma yoluyla bizi susturmaya çalışıyorlar. Tüm bunların en güzel yanıtımızı mücadele ederek vereceğiz. Şimdi de Kartal'da büromuzu açarak bu onuru sizlerle paylaşmak istiyoruz. Ülkemizin bağımsızlık ve yarınında söz hakkı için, sorumlumuzu paylaşmak istiyoruz.

Sözlerimi, geçtiğimiz Ekim ayında yitirdiğimiz, bağımsızlık, demokrasi, barış ve sosyalizm mücadelesinin yılmaz savaşçısı, Türkiye işçi sınıfının öncü, gençliğin onuru Behice Boran'ın sözleriyle noktalıyorum.

"Kurtuluş tek tek olmayacaktır
Hep birlikte kurtulacağız
Hep birlikte mücadele edeceğiz
Hep birlikte kazanacağız.
Şeytan dünyanın ve Türkiye'nin aydınlık geleceğine!"

Ünlüler Grup 7. Gün, Grup Beşiş Türkü, Grup Merhaba ve Hüseyin Başaran'ın katıldığı dinletiler kalabalık bir izleyici topluluğu coşkuyla izledi. Kartal Sanat Işığı yöneticisi Halit Ergür de sunu culuğunu yaptığı dinletilere, çeşitli sanatçılardan okuduğu şiirlerle katıldı. Ayrıca, İTSAK'ta Bayteklin Karaman hazırladığı "İnsan Manzaraları" ko nulu dia gösterisi de ilgiyle izlendi.

Şölene yollanan çok sayıda mesaj uzun süre alkışlandı. Bu mesajlardan, Otomobil-İş Genel Merkezi ve Ümraniye Şubesi'nden şöyle işçi sınıfı ve genç B- ğin dayanışmasının güzel örnekleriydi.

Genç Arkadaşlar,

İşçi sınıfımızın en savaşkan kolu metalurji işçileri ve onların tek Demokratik, Sınıf ve Kitle Sendikacılığı anlayışını benimseyen örgütü Türkiye Otomobil-İş Sendikası adına gönderdiğimiz sevgiyle, coşkuyla selamlıyoruz!

Biliyoruz ki, gençliği olmayanın yarını olamaz.

Biliyoruz ki, YARIN gençlerindir.

Biliyoruz ki, gençliğe güvenmeyenler, onu onursuz bırakmayanlar, onlara yol göstermeyenler yok olup gideceklerdir.

Biliyoruz ki,

Sizler bizim aydınlık geleceğimiz için

teknisyenlerimiz,

Sizler bizim bir parçamız, yüreğimiz, beynimizsiniz.

Ve biliyoruz ki,

Yolunuz işçi sınıfının savaşkan ve utkun yoludur.

Savaşıyorsunuz, kazanacaksınız.

İşçi sınıfımız kazanacak.

Sizleri kutluyoruz.

Sizleri kucaklıyoruz.

T. OTOMOBİL İŞ SENDİKASI
GENEL MERKEZ YÖNETİM
KURULU ADINA
İLHAN DALKILIÇ
GENEL BAŞKAN

ABONE KAMPANYASI SONA ERDİ

7. Yıl Abone Kampanyamız, bu ayımızla birlikte sona eriyor. Abone olan, abone bulan, dergimizin yaygınlaşması için çaba gösteren tüm okurlarımıza bir kez daha teşekkür ediyoruz. Abone kampanyamız nedeniyle çalışmamıza gelen içten mektuplar bizleri yüreklendirdi. Çalışmamızın karşılık bulduğunu görmek, daha iyi daha güzel "Yarın"ız için güç verdi. Daha iyi, daha güzel Yarın'lara okurlarımızla birlikte ulaşmak dileğiyle...

YENİ ABONE ÜCRETLERİ

Nisan ayından haliyle yeni abone ücretlerimiz geçiyor.

Yurtiçi yıllık: 9000 Lira
Yurtiçi altı aylık: 4700 Lira
Yurtdışı yıllık: $30
Yurtdışı altı aylık: 24 $

YARIN ABONELERİNE HER AY YENİ ARMAĞANLAR

Her ay abonemize kitap, 2 abonemize dayak abonelik, 2 abonemize kaset armağanları sürüyor.

BU AY ARMAĞAN KAZANAN ABONELERİMİZ

Abonelerimizden M. Kadir (Gül Merkez Cesaev Mahallesi), Rugen Sumbüloğlu (Bursa) kitap, Kemal Şahin (Ankara) ve Tekin Öner (İstanbul) kaset ve Vrii Lök (İzmir) ve Hüseyin Özcan (İzmir) altı aylık abonelik kazandılar.

7. CİLDİMİZ ÇIKTI

7. cildimiz (65-76) 6.500 Lira
6. cildimiz (57-64) 4.000 Lira

CİLTKAPAKLARI

6. ve 7. cilt kapakları 2.000 Lira

MERHABA MÜZİK

"her grup özgün yanını sergileyebilmelidir.

YARIN □ *Topluluğunuz kaç kişiden oluşuyor ve topluluk üyelerinin yaş ortalamaları nedir? Bu anlamda genç bir topluluk musunuz?*

GÖKSUN DOĞAN ■ Topluluğumuz, zaman zaman değişmekle beraber 6 kişiden oluşuyor. Bu arkadaşlara ben son zamanlarda aramıza katılan *müzik bilgisayarımız* da ekliyorum. Çünkü o da bir çok enstrümanın görevini yerine getiriyor, bize büyük yardımı var. Yaş ortalamamız 24-25 civarında, yani genç bir topluluğuz.

□ *Topluluk elemanlarının meslekleri nelerdir? Topluluğunuz ne zaman kuruldu ve bugüne kadar hangi etkinliklerde bulundu?*

■ Topluluğumuzun 4 üyesi konservatuar mezunu ya da halen okuyor. Ben ve kardeşim Cem konservatuarda okuyoruz, gruptan *Fatih Saçlı* ve *Bülent Aciser* konservatuarı bitirdiler. onun dışında er kadın bir kardeşimiz ve mühendis arkadaşımız *Bülent Özsoy* var.

Merhaba Müzik Topluluğu, şu anki kadrosuyla bir yıl önce oluşturdu. Ancak daha öncelerde çalışmalarımız 80'lere kadar izmaz, 86'dan sonra da Merhaba Müzik adıyla ekibimiz oluşmuştur.

Bugüne değin şu an hatırlayamayacağım kadar çok -belki yüze yakın- konserimiz oldu, hemen her sendikanın, grevin dayanışma gecesine katıldık. Bunun dışında "Memleketim" isimli ilk kasetimizi geçtiğimiz aylarda çıkardık.

□ *Müzik yaparken etkilendiğiniz belli bir ülke var mı? Kendi müziğinizi nasıl nitelersiniz?*

■ Yaşama ilerici bakışımızdan ve ilerici düşüncemizden kaynaklanan bir anlayışımız var. Bu anlayış, kendini meslek olan müzikte ortaya koyuyor. Biz müziği bir iş olarak görüyoruz ve müziğimizi toplumsal gerçekçi olarak nitelliyoruz. Belki büyük bir iddia, bunu layıkı ile yapamıyoruz. belki çok yol katetmemiz gerekiyor. ama belli bir gelişim süreci içindeyiz. Müzik yaparken ilerici, toplumcu, gerçekçi bir de taşıyan tüm müzik türlerinden etkileniyoruz.

□ *"Genç müzik" ten ne anlıyorsunuz? Genç bir topluluk olarak yaptığınız müziği "genç" buluyor musunuz?*

■ Biz genç müzikten yaşanılan çağın özelliklerine, toplumsal gelişime uygun düşen müziği anlıyoruz. Bu anlamda da geçmüzik yaptığımızı inanıyorum Yine inanıyorum ki müziğimizin gençliği. bizim gençliğimizde kaynaklanıyor. biz 40 yaşına geldiğimizde da yine "genç müzik" yapacağız.

Bu arada genç müzikle gençler için yapılan müziği ayırmak gerekiyor. Biz gençler için değil, herkes için müzik yapıyoruz ve herkesce dinlenmek istiyoruz.

□ *Genç müzikten başka bir de "gençler için müzik" ayrımı getiriliyor. Peki bu tarzda pop müziği nasıl değerlendiriyorsunuz?*

■ Pop müzik daha çok gençler için müzik kapsamına giriyor. Ancak yukarıda da belirttiğim ilerici, toplumsal gerçekçi özellikler taşıyan örnekler de çıkabiliyor. Örneğin ülkemizdeki "Bulutsuzluk Özlemi" bence bunu yapabiliyor ve bu anlamda genç müzik olabiliyor, diyorsunuz.

□ *İlerici müzik anlayışında olduğunuzu belirttiniz. İlerici müzik yapılırken söyleyen topluluklara yönelik genel bir eleştiri var. Çoğunlukla ilerici arzularından seçilen sözler kalıplaştığında parçanın müzik açısından gelişkin olmadığı gözleniyor ve "bildiklerine benzer" eleştirisi getiriliyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?*

■ Müzikteki ilericiliği sadece kullanılan sözler belirlemez. Müzik, armonisiyle, içeriğiyle, sözleriyle ilerici olmalıdır. Aksi halde bu tür eleştiriler ortaya çıkıyor. Olumsuz bir örnek olarak ,Ahmet Kaya' nın yaptığını verebilirim. Son derese kötü bir müziğe ilerici sözler kullanıyor. Bunda kitlelerin kültürel düzeyi de büyük rol oynuyor. Müzik tamamen geri planda kalıyor ve bir anlamda kitleler kullanılıyor.

Biz her zaman yeni şeyler geliştirebileceğimizi, çünkü gelişkinlik açısından yeterlilik sınırı yoktur. Bizim bu anlamdaki arayışımız kendimizi geliştirmek, dünya müzik tarihinden yararlanmak biçimi de sayılmamalıdır. Zaten müzik bilgisayarı demeyelim de müzik gelişkinliği açısından arayışlarımızın bir sonucu.

□ *Benzer müzik yapıyorlar eleştirilere ne diyorsunuz?*

■ Bugün ülkemizde müzik alanında yeni form arayışları sürüyor. Örneğin halk türkülerini çoksesliştirmeye çalışıyoruz, bu heterofoni getiriyor. Bunun yanında kullanılan enstrümanlar sınırlı ve aynı gibi. Bu da benzerlik eleştirilerine yol açıyor. Ama her grup özgün yanını sergileyebilmelidir, bu ise ancak zamanla başarılabilir.

□ *Protest müzikten ne anlıyor ve bu müzik türünü nasıl değerlendiriyorsunuz?*

■ Protest müzik varolan kurumsallaşmalara karşı ortaya çıkıyor ve içinde toplumsal gerçekçi bir öz taşıyor. Bu nedenle varolan somut koşullarda protest müzik yapamız. Yürüyüşlerde söylenebilecek marşlar, türküler bestelenmelidir. Kendi marşlarımız bestelenmelidir.

□ *Benzer müzik yapılığınız topluluklara nasıl bakıyorsunuz? Ortak çalışmalara. örneğin bir politik şarkılar festivali düzenlenmesine yaklaşımınız nedir?*

■ Tüm gruplar arasında sürekli bir iletişim olmalıdır, birbirimizi öneri ve eleştirilerle zenginleştirebilmeli, yönlendirebilmeliyiz. Hatta bunun da ötesinde ortak yapılanmalara (örneğin bir dernek ya da bir kooperatif olabilir) gidilebilmelidir.

Biz, Merhaba Müzik Topluluğu olarak Türkiye'de müzik yapan tüm ilerici topluluklara çalışmalarından dolayı saygı duyuyoruz. Bunun nedeni de politikasyon çemberini kırarak çalışmalarını sergileyebilmeleridir. Ancak eleştirilerimiz her zaman için var. Örneğin, müzik kurullarıyla bütünleşilmeli, bu yetersiz. Varolan dinamik büyük oranda yakalanamıyor.

□ *Ve ortak etkinlikler, politik şarkı festivali?*

■ Biz zaten şu anda da ortak çalışmalar içindeyiz. Pek çok gecede özellikle Yorum ve Beşiş Türkü ile çalışıyoruz. Politik Şarkı Festivali elbette yapılmalıdır, bu festivale ilerici-demokratik tüm topluluklar katılmalıdır.

Söyleşiye "Merhaba Müzik Topluluğu" adına Göksun Doğan katıldı.

YAĞMURLU BİR GECEYE KARIŞIP GİDENSİN

Yağmurlu bir geceye karışıp gidensin
Yüreğin oyle umutlu gelecekten
Uzaktan kentin üstüne çöken
Bu kara bulutları toplasın
Ay vurucak ellerine
Yoluna ay vurucak

Yağmurlu bir geceye karışıp gidensin
Telaşla adımların ardına bakmadan
Gidensin üzerine ışıkların ayrılıklarını
Vazgeçeme düşlerinde yaşadıkların
Bir fulun açtığı yerde bin güle dönüşmesin

Filiz DOĞAN

amaç 'aydınlarına' der

Nasıl Bir Demokrasi İstiyoruz?
Server TANILLI
"Aydınlarımız hakkaniyetten yoksun demokrasimizin sorunları"

Çağdaş Sendikaya Evet
Henri KRASUCKI
"Savaşım yolu olarak ve kapitalizmi çalışmadan yönlendirip çözme yöntemi olarak 'demokrasi'" Çağdaş Sendikacılık budur.

Sabahattin Ali
Adım BEZİRCİ
Bu kitap, Sabahattin Ali üzerine yazılan kadar, bir Türk yazarı üzerine yapılmış en ciddi biyografik incelemelerden biri olma niteliğini taşımaktadır. (H. Yavuz)

Dünya Sendikalar Federasyonu (1945-1985)
"Dünya Sendikalar Federasyonu'nun kırk yıl öncesi ve sonrasındaki açıklama ve dayanışma kardeşliği adayışın ve DSF'nin kuruluşuna temel oluşturan değerli ortak ilkelere bağlılığın bir kanıtı olmuştur."

Mihail GORBAÇOV
Konuşmalar/Makaleler
Dünyamızın en çetin sorunlarını açıklığıyla ortaya koyabilmeyen Mihail Gorbaçov'un görüş ve düşüncelerini öğrenebilmek bilimsel sosyalizmi seviyorsanız, sosyalizmi öğrenmek istiyorsanız, sosyalizmi öğrenmek istiyorsanız bu kitap sizin için vazgeçilmez bir kaynaktır.

Nâzım Hikmet Orhan Kemal Dostluğu
Kemal SÜLKER
Bu kitapta, iki büyük sanatçının birliğiyle K.Sülker'in romanlı Kemal Tahir'le mektuplaşmalarından yararlanarak bir dostluğu ve sanatçı arkadaşlık örneği aydınlatıyor.

Tüm yönleriyle PERESTROİKA
Aziz ÇALIŞLAR
"Perestroika ve Günümüz Yaşamı" Aziz Çalışlar'ın geçtiğimiz aylarda Sovyetler Birliği'ne yaptığı bir gezinin doğrudan bir ürünüdür. Bu gezi'nin dünyada Perestroika'nın günümüz yaşantısı yeşil alanlarındaki karşılıklarının izlenmeleri yanısıtılmaya çalışılıyor.

Marksizm ve Feminizm
İki Ayrı Konum
Joanne NAIMAN
Nedir feminizm? Feminist kimdir? Gerçekliğe öyle asimilig gibi, kadın hakları için her uğraşı feminizm, kadınların eşitsizliğine her karşı çıkan feminist midir? Yoksa feminizm, kadın sorununu açıklamaya çalışan bazı boşine bir kuram mıdır? Bu kitapta, ülkemizde kadın hareketi ve feminizm çevresinde süren tartışmalara açıklık ve ısık kazandırdığı kanısındayız.

Felsefe Tarihinin Sorunları
Theodor OIZERMAN
Felsefe Tarihinin Sorunları, doğal olarak, Marksizm-leninizmin felsefe görüşünün ortaya çıkmasına yol açma olan felsefi bilginin gelişme sürecine ilişkin kuramsal bir araştırmadır.

AMAÇ

AMAÇ YAYINCILIK / Çağlayan Sok. 16/1 Cağaloğlu/İstanbul Tel: 522 11 86

armağanlı bulmaca

Orak-Şubat sayımızda yayınladığımız bulmacayı doğru olarak yanıtlayıp, yapılan çekiliş sonucunda ödül kazanan okuyucularımız Hilal Karayazgan, Niyazi Tunçay, Meral Saatçi, A. Hüsnü Bozdağ, Şükran Deniz, Ziya Menteşoğlu, Refik Türeli, Hatice Karabağlı, Ahmet Çetin Gök ve Derya Çıtak'ın adreslerine "El Salvador'da Devrim" kitabı gönderilmiştir.

SOLDAN SAĞA: 1) 28 Nisan 1960'da Beyazıt Meydanında yapılan gösteriler sırasında tankla ezilerek öldürülen öğrenci - FKO'yu oluşturan grupların en büyüğü 2) Katilleriyle hâlâ buluşamayan lâveç Başbakanı - Savaş sonrası Fransız edebiyatında etkin olan süreadist akım 3) Amaç - Bir soru - Tanrı tarafından peygamberle yapılmış söylenen duyuru 4) Bir soru sözü - Bir halk anlama çeşidi - Lezzet 5) Nikel'in simgesi - Kompozisyon nitelemenin çoğunluğunu oluşturan halk - Orta Amerika'da ABD açısından stratejik önemi olan bir ülke 6) Sevgiliye verilen kimser - Bir sayı 7) Örgü örmekte kullanılan uzun çubuk - Bir tür spor ayakkabısı - Veşike çalan açık sarı renk 8) 1. Ankara Film Şenliğinde "Herşeye Rağmen" adlı filmle en iyi erkek oyuncu ödülünü kazanan sanatçı - Sovyet Devriminin ilk yıllarında uygulanmakta olan ekonomik politika - Bir ünlem 9) Ad - Bir işaret sıfatı - Hayvan ile yapılan müsabakalarda kullanılan bir ilaç - Kirli - Baryum'un simgesi 10) Tarımda ilgili bir devlet kuruluşumuzun kısa adı - Suhayın özel hizmetindeki asker - Türem 11) Sinema, tiyatro gibi yerlerde gece seansı - Aşınmamış asker - Saçları dökülmüş olan - Maden ürünü para damgalama 12) Tümle - Londra'nın halk okarosyu - Bir ünlem - Ünlü Türk güreşçisi Halil pehlivanın lakabı 13) Beyin ile organlar arasındaki duygu ve hareket iletişimini sağlayan sinir lifleri - Bir hecim ölçüsünün kısa yazılışı - Kıskanç - Uluslararası Satranç Federasyonu 14) Fotoğrafı karta basma işlemi - İskambilde kor - Açıktan açığa olmayıp, dolaylamyla anlatılan - Bir tür konuşma bozukluğu olan kimse 15) Boston - Akdeniz yörelerinin yaygın bitki örtüsü - Eski Türk hükümdarlarına verilen bir unvan - Köpek - İnsan vücudunun dış yüzü.

YUKARDAN AŞAĞI: 1) Fotoğrafta görülen ve dünya sosyalist hareketinin önde gelen isimlerinden olan İtalyan Komünist Partisi lideri - Bıçak, çakı gibi kesici araçlarda emniyeti sağlayan yay 2) "Guatemala'da Hafta Tatili", "Sayın Başkan" gibi yapıtlarıyla tanınmış Miguel Ongelh Latin Amerikalı yazar 3) Peru'nun başkenti - Amerikan Profesyonel Basketbol Ligi 4) Piyasada çıkan en küçük ikramiye 5) Piramit 6) Birleşik Arap Emirlikleri'nin kısa yazılışı - Uzaklık ifade eden bir söz 7) Ankara'da bir göl - Bir işaret sıfatı - Mısır'da kurulmuş ve hükümdarlığını 16. yy'a dek sürdürmüş bir devlet 8) Bir göz rengi - Devlet sanatçısı olan dünyaca meşhur piyanistimiz 9) Küçük kürefe - Bilinç 10) Kadın başlı, aslan vücutlu heykel - Sözlüklerde eski anlamına kullanılan kaaltı-ma - Bir tür yarış kayığı 11) İnce organ - Bir işin yapılması için harcanan beden ya da kafa gücü - Türkiye'deki Rum ve Ermenilerde gelinin ailesinin evlenirken damada verdiği para 12) Kemik, plastik ve filizlerden yapılan köp biçiminde küçük bir oyun aracı - İlk kitabı olan "Kadınlar da Vardır" ile edebiyatı dünyasında adını duyuran, Atatürk soyadlı kadın yazarımız - Canlı hücrelerinde bulunan bir asit türü 13) Gruflerlerin yazı yazmada kullandıkları bir araç - Büyük Ekim Devrimi'nin önderi 14) Beş - Eski çağlarda Orta ve Güney Amerika'da hükümdarlık biçimi 15) "... Monde" (Fransa'da yayınlanan günlük bir gazete) - Süte grubundan değerli bir taş - Sert, katı - Bir bağlaç 16) Lenin'in önadı - Doğal felaket, kırım 17) Tavır, davranış - ABD tarafından devrilerek yerine tekrar Şah yönetiminin getirildiği İran Başbakanı 18) Damlarda çamaşır sermeye yarayan çinko döşeli yer - Mutluluk 19) Yönetimi sırasında salimliği ile ün salmış, devrildikten sonra idama mahkum olmuş Uganda'eski devlet başkanı - Tek duruma getirme 20) Thomas Kornasov adlı Yunan yazarın toplama kamplarındaki yaşamı ve mücadeleyi anlatan ve ülkemizde de iki kez basımı yapılan ünlü romanı - Genişlik.

düşmana inat

Kapitalizmin "mükemmel" işleyen sisteminde bir kitap yayınlamak, ancak ve ancak devrimci yayınevleri tarafından yapılır. "Bir Yayıncının Anıları" ile DEVRİMCİ BİLİM VE SANAT KİTAPLARI'nın yayıncısı, 1 Haziran 1985 tarihine kadar, yayınlarına doğrudan gelmeye ya da adresine posta pulu göndermeye, yüzde elli indirimle kitap edinme olanağını sağlıyor.

Her okur, istediği kitapların ücretlerini, bir kamyonyonca yemek fiyatı para karşılığında alabilecektir.

Bu kampanyanın yanısıra bazı kitapların stokları tükenmek üzere. Bu kitapları, kaçırmamak için, bir an önce sipariş etmelisiniz.

1 YARIN YAYINLARI

BİLİM VE SANAT KİTAPLARI

1 Haziran'a kadar

bir kitap daha

V. İ. LENİN

KARL MARX VE ÖĞRETİLERİ

Çeviren: Ferhat Gülseday

BAŞAK YAYINLAR
Feyzi Çakmak Sok. 36/3 Tel: 229 99 11
Demirtepe / ANKARA

GEÇEN SAYININ ÇÖZÜMÜ

İÇERDEKİ SANATÇILARA

Resim yapan, el becerileri olan mahkumların ürünlerini değerlendirmek ve onlara maddi destek sağlamak istiyoruz.

Murat ÖZYİĞİT-NAZAR
İsvedik Cad. 166/D
Yenimahalle-ANKARA

okurdan

"Yarın'a bir görev..."

Yarın dergisinin dost çalışmaları hepsini yürekten selamlarım.

Yarın dergisini birkaç sayı okuduğumdan beri izliyor ve benim dergim olarak sahip çıkıyorum. Çalışmalarınızı yürekten destekliyor, yayın yaşamınızda önünüze çıkarılan engelleri ve bu engelleri çıkarılanları lanetliyorum.

Şimdiye kadar eğilmeniz gereken bir yok kanlıya ilgi gösterip, sayfalarınızda yer verdiniz, bir konu hariç. Öyle zannediyorum ki, ilgiliç ve bir o kadar da ilgi gösterilmesi zorunlu bir konu. İlerici (hatta daha da ileri) bir yayın organı olarak gördüğüm Yarın dergisinin bu konuya eğilmemesini bir sorumluluk olarak görüyorum. Yarın'a bir görev olarak atfediyorum.

Hepinizin yakından bildiği gibi, bir düzenden geçip bugünlere yine hep birlikte geldik. Biraz eksikle. Saygıyla anıları önünde eğiliyoruz, tarihimize hep birlikte yazdık. Ama konu bu değil. Bağları gelinceye kadar cezaevlerine onbinlerce insan girdi, çıktı. Bir kısmı ise hâlâ yatmakta. Ben de bundan tam iki ay önce Çanakkale Cezaevinden tahliye oldum. 81 Haziran'anda girdim, [GD döneminin yargılanıp 7 seneye yakın yattım. Bu açıklamayı yapıktan sonra sorunun doğrudan benimle ilgili olduğunu hatta benim sorumum olduğunu bile değerlendirebilirsiniz (ama sanmıyorum). Elbetteki şimdiye kadar cezaevleri ile ilgilenildi, ilgilenliyor. Ama bu insanların sorunları dışarı çıkıktan sonra da devam ediyor. Ben kendi adıma çıktığıma pişman oldum (pişman olmak bile güzel). Anlatmak istediğim bu insanların çıktıktan sonra karşılaştıkları sorunlar. Hiç düşünüldü mü bu insanlar çıktıktan sonra neler yapıyor? Nelerle karşılaşıyorlar? İş bulabiliyorlar mı? Ne gibi sorunları var? Bu sorunlarına cevap bulabiliyorlar mı? Çevrediyle ilişkileri, bağlarını nasıl kuruyorlar. Başlarında Demokles'in kılıcı gibi duran "İnfaz" korkusu ne gibi problemler yaratıyor? Bu sorunları sadece bana ilişkin olarak düşünmediğini biliyorum. En az benim kadar siz de yakından biliyorsunuz. İçerden çıkan insanların sorunlarını. Diyeceksiniz ki Türkiye'nin önünde çeşitli sorunlar dururken bir de bu sorunla mı uğraşalım. Böyle demeyeceğini biliyorum. İnanıyorum. Toplumsal bir yara, bir gerçeklik olduğunu kabul edeceğinizi sanıyorum.

Aslında bu ve birkaç konu daha üzerinde daha bir konuşup, tartışmamız gerekiyor. Yarın'ın bu konuda bir dosya hazırlamasını, bu konuda bir tartışma ortamı yaratmasını istiyorum. Bu konuda bir dosya hazırlamak için bir ay yeterli olacaktır. Bu konuda bir dosya hazırlamak için bir ay yeterli olacaktır. Bu konuda bir dosya hazırlamak için bir ay yeterli olacaktır.

DEMOKRASİ İÇİN DAYANIŞMA ÇAĞRISI

Biz aşağıda imzaları bulunan yurttaşlar, yurdumuzu uygar dünya önünde küçültücü ve çağın gerisine düşürücü insanlık dışı işlemlerin uygulanması dolayısıyla, devletin sorumlu ve yetkili kişilerini uyarmayı kaçınılmaz bir yurttaşlık ve yurtseverlik görevi saymaktayız.

Ötedenberi ülkemizde varolan işkence, özellikle 12 Eylül 1980'den sonra kurumlaştırılmış ve bu yüz kızartıcı kurum günümüze dek de sistemli bir biçimde şiddeti arttırılarak sürdürülmüştür. İşkence ile yapılan sorgulamalara dayanılarak, suçsuz insanların yargılanmalarının ve mahkum edilmelerinin örnekleri pek çoktur. Böyle mahkumluklar adli hata değil, işkenceciler yüzünden işlenmiş birer adli cinayettir. Bugün işkence görenlerin fizik ve psikolojik tedavileri için Kopenhag'da kurulmuş olan hastanede (rehabilitasyon merkezinde) tedavi görmekte olanların pek çoğu Türklerdir.

Başbakan Turgut Özal, Büyük Millet Meclisi kürsüsünden "her türlü işkencenin karşısındayız" derken ve kendi iktidarları döneminde işkence yapılmamış olduğunu söylerken, bu sözleri dinleyenler arasında gerek muhalefet partilerinden ve gerek kendi iktidar partisinden milletvekilleri bile seçimlerden önce işkence görmüş olduklarını bildirmektedirler. Bugün Türkiye'de ayrıcalıkların konuları dışında nerdeyse her evden bir yurttaş işkenceden geçirilmiştir.

İşkencenin basına yansıyan yeni kurbanları TKP ve TİP genel sekreterleri Haydar Kutlu ile Nihat Sargın olmuştur. Bunlara yapılan işkence herkesin ve gazetecilerin önünde, gözleri bağlanarak polis arabalarına bindirilmeleriyle başlamıştır. Her ikisi de ağır işkence altında sorgulandıklarını basına ve kamuya duyurmuşlar ve avukatları da yapılan işkence nedeniyle gerekli yerlere başvurmuşlardır.

İşkence, salt Haydar Kutlu ve Nihat Sargın'a yapılmış olduğu için değil, hangi dünya görüşünden olursak olalım bir yurttaş olarak hepimizi ilgilendirmektedir.

Kendi istekleriyle yurtlarına dönmüş iki insana yapıldığı anlaşılan işkencenin ana amacının, Türk halkına siyasal özgürlükleri ve örgütlenmeyi yasaklayıcı TCK140-141-142 ve 163. maddelerinin kaldırılması isteklerini sindirme çabasından kaynaklandığı apaçık ortadadır.

Bütün bu nedenlerle, biz aşağıda imzaları bulunan yurttaşlar;

1- Ülkemizde insanlık dışı bütün uygulamalara en küçük bir kuşku bırakılmadan son verilmesini,

2- Anayasa ve bütün yasalardaki (TCK 140-141-142-163 maddeleri gibi) antidemokratik, insan haklarını ve özgürlüklerini kısıtlayıcı maddelerin kaldırılmasını,

3- İnsan haklarına aykırılığın son örneği, sözü edilen TKP genel sekreteri Haydar Kutlu ve TİP genel sekreteri Nihat Sargın'a yapılan işkence olgusunun inandırıcı biçimde üstüne gidilmesini, işkencecilerin işkence edilmeden bulunarak yargılanmalarını istiyoruz.

Bu konularda ortak çaba göstermek ve tam demokratik Türkiye'yi yaratmak için sosyo-politik bütün kurum ve kuruluşları ve demokrat bütün yurttaşlarımızı dayanışmaya çağırıyoruz.

Aziz Nesin **Demirtaş Ceyhun** **Vedat Türkali**

Nükleer Savaştan Ne Beklenebilir?

Ve bütün atomları kaplar habersiz
Gençliğinki ölümden uzaktır
Fazıl Hüsnü Dağlarca

Yaşam bir anlamda savaşım demektir. Varlıkların, yerlerini koruyabilmek, doymak, türlerini geleceğe ulaştırabilmek için savaşımı. Canlıların birçoğu bu yolda bireysel çaba gösterirken bazıları topluluklar oluşturarak güçlerini artırırlar. Çaba ve savaşımlarını içgüdüleri, doğal doyumları sınırlar.

İnsan canlılar arasında kendine özel bir yer sağlamıştır. Kişisel becerilerini geliştirmiş, aletler yaratmış, dizgeler kurmuş, varlığının bilincine ermiş, felsefeye erişmiştir. Ancak, soyut olarak insanı böyle yüceltmek gerçek bir anlam taşımıyor. "Tarih" içinde olduğu gibi "coğrafya" içinde de çelişkilere aykırılıklara varan değişik tablolar bulunuyor. Toplumsal yaşamı yeğlese bile, insanoğlu, değme bencillikleri sergileyebiliyor. Geri kalmışlığın yoksunluğu yanında ileri gitmişlik de kendini olağanüstü görmenin sayrılıklarını taşıyor. Dünya içinde ayrı bir dünya yaratan insan, ekseninde kendi benliğinin bulunduğu bir savrulmada berşeyi yitiriyor, neleri yitirdiğinin de pek ayrımında olmuyor.

Bu umutsuzluk tablosu da tam anlamıyla gerçek değil. Çünkü yaşamda kendi kendini yenileyen, tazeleyen bir kuvvet, güç var: Gençlik. Gençlik her şeye yeniden başlayabiliyor, umutları canlandırıyor.

Bu gel-gitler arasında, insanlık çizgisinin belli bir yönde ilerlediği de gözlüyor. geri dönülmez kavramlar gelişiyor. İşte bugün gene bir dönüm noktasındayız. İnsanlığı toptan yok edebilecek nükleer silahlara karşı gittikçe artan bir direnme gücü oluşuyor.

Dünyada bu alandaki çalışmalara koşut olarak yurdumuzda da kamuoyu oluşturmak üzere Nükleer Savaşın Önlenmesi için Hekimler Derneği (NUSHED)ni kurduk. Derneğimiz yasal olarak tüzel kişilik kazanmış olmakla birlikte, tüzüğü yönetimce henüz onaylanmadığından dış ilişkilere girişemiyoruz. Bütün dünyada 60'a yakın ülkeden 170 binden çok üyesi bulunan bu uluslararası kuruluş, IPPNW (International Physicians for the Prevention of Nuclear War), 1985 Nobel Barış Ödülünü kazandı. Bununla birlikte nükleer savaşın önlenmesi için yapılan çalışmalara ilgi göstermeyenler, hatta küçümseyenler var. Ancak biz, her konuşmanın, her girişimin bir etkisi olacağına, aymazlığı azaltacağına inanıyoruz.

liselilerarası yazı yarışması

Dergimiz, geçen sayısında duyurusunu yapmış olduğu "Liselilerarası Yazı Yarışması" çerçevesinde, Seçici Kurulun, yarışmaya katılanlar arasından belirleyeceği 2 liseliyi, YARIN Dergisi Büyük Ödülü olarak, Ağustos ayı içerisinde Yunanistan Gençlik Barış Komitesinin konuğu olarak, yurt dışına gönderiyor. Ayrıca, Seçici Kurulun saptayacağı yazılara İNSAN HAKLARI DERNEĞİ, BİLAR A.Ş, TÜRK TABİPLER BİRLİĞİ, NÜKLEER SAVAŞIN ÖNLENMESİ İÇİN HEKİMLER DERNEĞİ ve ÇAĞDAŞ GAZETECİLER DERNEĞİ ile çeşitli kuruluşlar ÖZEL ÖDÜLLER verecek; dergimiz de ön elemeyi aşan liseliler çeşitli armağanlarla ödüllendirecektir.

YARIŞMANIN KONUSU:

"Türkiye ve Yunanistan Gençliğinin Ortak İstemi: Barış, Dostluk, Kardeşlik!"

YARIŞMANIN KAPSAMI:

Dileyen her lise öğrencisi, konuya ilişkin seçtikleri üslup ve şekilde, şiir hariç, edebiyatın her türünde yazı gönderebilir.

YARIŞMA JÜRİSİ

M. İlhan Erdost (İHD Ankara Şube Başkanı, yayımcı, yazar)
Demirtaş Ceylhun (Türk-Yunan Dostluk Derneği kurucusu - yazar)
Mustafa Ekmekçi (Gazeteci-yazar)
Niyazi Altunya (Abece Dergisi yazarlarından - öğretmen)
Mustafa Okan (Yarın Dergisi Yazı İşleri Yönetmeni)

YARIŞMAYA KATILMA KOŞULLARI

- Gönderilecek yazıların uzunluğu 1 daktilo sayfasından az, 4 daktilo sayfasından çok olmamalı.
- Yazılar tercihan daktilo edilmiş olarak, ya da okunaklı bir el yazısı ile yazılmalı
- Yarışmaya katılacak öğrenciler yazılarını, katılma formu ile birlikte YARIN DERGİSİ YAZI YARIŞMASI, SAĞLIK SOKAK 56/7, YENİŞEHİR-ANKARA adresine elden, ya da posta ile göndermelidirler.
- Yazılar en geç 31 NİSAN 1988 tarihinde elimizde olacak şekilde gönderilmelidir.
- Her öğrenci yarışmaya bir yazıyla katılmalıdır.
- Katılma formu YARIN Dergisi Şubat, Mart, Nisan 1988 sayılarında verilecektir.
- Yarışma sonuçları YARIN Dergisi Haziran sayısında ve basında duyurulacaktır.
- Yarışma ile ilgili bilgiler dergimiz merkez ve bürolarından sağlanabilir.

MODEL

LİSELİLERARASI YAZI YARIŞMASI
KATILMA FORMU

Tarih: ...../...../1988

Adı, Soyadı : .....
Doğum yeri ve tarihi : .....
Okumakta olduğu okul ve sınıf : .....
Sürekli adresi: .....

Günümüzde benimsenen bazı saptamaları şöyle sıralayabiliriz:

- Nükleer silahlar düşmana olduğu kadar tarafsızlara, hatta kullanan tarafa zarar verecek mantık ve ahlak dışı silahlardır. Bu yüzden yerel veya genel olarak kullanılması göze alınamaz.
- Kullanılamayacak silahların yapılması akla aykırıdır.
- Aykırı bir iş için bunca yatırım, harcama boşunadır.
- Her deneme, en azından çevresi için, büyük çekince oluşturmaktadır. Geçen gün ABD'de beş bin kişilik bir halk topluluğu, bunun ayrımında olarak, Nevada çölünde nükleer deneme yapılmaması isteğiyle yürüdü.
- Çocuklarımız, gençlerimiz, üstü gördükleri gelecekleri yüzünden güvensizlik duymakta, kuşku içinde yaşamaktadırlar.
- Ellerinde insanlığın geleceği'yle oynayabilecekleri silahları bulunduranlar daha kolaylıkla ruhsal bunalıma düşebilirler.
- Ruhsal bunalıma düşenler ya da önceden ruhsal dengesizlik içinde bulunan yöneticiler akıl başta iken yapılamayacak işleri yapabilirler.
- Nükleer savaştan korunmak için yapılan sivil savunma hazırlıkları yanıltan çabalardır. Hiç bir zaman gerçek yapılamayacak oyun provalarıdır.
- Bugün, Nazilerin yaptığı soykırıma karşı çıkmadığı için Waldheim suçlanıyor. Nükleer savaş riskini bilip de sesini çıkarmayanların ondan ne farkı var?
- Terörizmin bile bir amacı var. Fedai kendini ölüme atarken arkasında yaşatmak istediği bir şey bırakır. Nükleer savaşın sonunda elde ne kalacak?

İnsanlık tarihinde umut verici, önemli dönemeçlerden birindeyiz. Orta erimli füzelerin kaldırılması ile ilgili Reagan-Gorbaçov anlaşmasının silahsızlanma yolunda iyi bir başlangıç olmasını diliyoruz.

* *Prof. Dr. Leziz Onaran; "Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Hekimler Derneği" Genel Başkanı.*